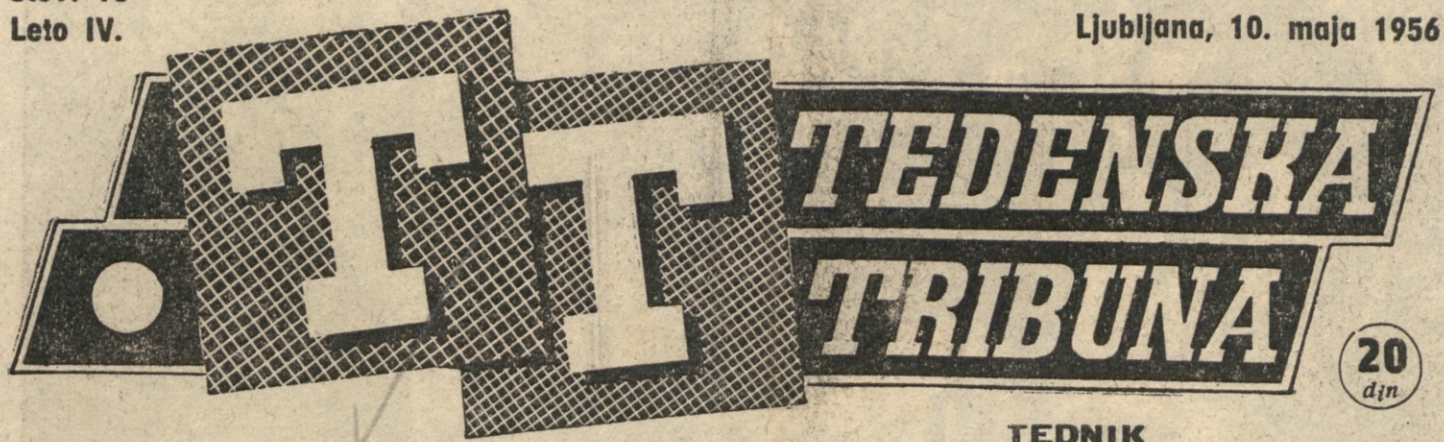

'TT' NI POZABIL NA SVOJE BRALCE!

Štev. 18
Leto IV.

Ljubljana, 10. maja 1956

14 STRANI CLANKOV IN SLIK
Z VSEH PODROČIJ POLITIKE, ZNANOSTI,
UMETNOSTI IN RAZVEDRILA

TEDNIK
»SLOVENSKEGA
POROČEVALCA«

20
din

Kot lani, vam tudi letos nudimo možnost, da greste na

brezplačne počitnice

Ob ljubeznivem razumevanju in sodelovanju naših turističnih in gostinskih podjetij smo zbrali

52 nagrad,

za katere se lahko potegujete naši bralci, ki bodo odgovorili na anketo, objavljeno

na **13.** strani

OBISK PREDSEDNIKA REPUBLIKE V PRIJATELJSKI FRANCJI

Pariz pozdravlja Tita

MARŠALA JOSIPA BROZA-TITA, NJEGOVO SOPROGO JOVANKO BROZ IN DRŽAVNEGA SEKRETARJA ZA ZUNANJE ZADEVE KOČO POPOVIČA JE V IMENU FRANCJE SPREJEL IN POZDRAVIL PREDSEDNIK FRANCOŠKE REPUBLIKE RENE COTY

Foto A. F. P.

PREDSEDNIK FLR JUGOSLAVIJE JOSIP BROZ-TITO JE KMALU PO PRIHODU V FRANCOŠKO PRESTOLNICO POČASTIL GROB NEZNANEGA JUNAKA. POTEM KO JE POLOŽIL NA GROB VENEC CVETJA, JE MARŠAL, KI SO GA SPREMLJALI g. BOURGÈS-MAUNOURY IN JUGOSLOVANSKI VELEPOSLANIK V PARIZU dr. ALEŠ BEBLER, PREGLEDAL ČASTNO ČETO REPUBLIKANSKE GARDE

»SODIM, DA NAS OBISK V FRANCJI NI SAMO VLJUDNOSTNEGA ZNAČAJA, MARVEČ, DA JE Z OBEH STRAN ZELJA ZA VSESTRANSKO IZMENJAVO MNENJ O RAZNIH VPRAŠANJH. TAKO TISTI, KI ZADEVAJO NAŠE MEDSEBOJNE ODNOSAJE, KAKOR TUDI O STVAREH SPLOŠNE KORIŠTI V MEDNARODNI POLITIKI. PREPRICAN SEM, DA BODO NAŠI RAZGOVORI S PREDSTAVNIKI FRANCIE USPEŠNI IN KORISTNI, TEM BOLJ, KER JE NAS ODHOD V FRANCJO V ČASU, KO JE V SVETU PREVLAĐALO MNENJE, DA JE SAMO Z NEPOSREDNIMI STIKI IN IZMENJAVO MNENJ MOŽNO ODSTRANITI PRENEKATERE NESPORAZUME TER TUDI TAKO PRISPEVATI K BOLJŠEMU MEDNARODNEMU RAZUMEVANJU.« je dejal

predsednik Tito v svoji izjavi za tisk pred odhodom na uradni obisk v Francijo. Petega maja popoldne se je predsednik republike na beograjski postaji poslovil od svojih sodelavcev, v nedeljo popoldne pa je »modri vlak« pri Opčinah zapustil domovino. Po kratkem slovesu od jugoslovanske kolonije v Trstu je predsednikov vlak odhitel čez Italijo in Švico proti Parizu.

SPREJEM V PARIZU

V ponedeljek dopoldne je Pariz prevzelo slavnostno razpoloženje, ki so ga ustvarili že pričakovanje pred pomembnim, pa tudi zanimivim obiskom in priprave za sprejem gostov. Množice Parižanov so napolnile pločnike ob Fochevi aveniji, vzdolž Elizejskih poljan do palače predsednika francoske republike. Sveže zelenje zapoznalo pomladi je oživljalo

bogastvo barv naših in francoskih zastav, ki so se vile na visokih jamborih ob cestah.

TEGA NE POMNIJO

Četrta republika je v svoji prestolnici, ki je navajena izrednih in pomembnih gostov z vseh strani sveta, pripravila poglavarju države, s katero jo veže toliko prijateljskih vezi in skupnih spominov, pa tudi globoko duhovno sorodstvo obeh narodov, sprejem, kakršnega niti v Parizu že dolgo ne pomnijo. V tem so si soglasna vsa poročila, ne le v francoskem in v našem tisku, temveč povsod po svetu. Ni ga tujega dopisnika, ki ne bi zapisal v svojem poročilu, s kakšnim zanimanjem in toplino so Parižani pozdravili maršala Tita in njegovo soprogo.

Prihod »modrega vlakca« na posebno postajo v bulonjskem gozdu, ki je namenjena za sprejemanje visokih gostov, je zaznamila salva iz 101 topa. Po pozdravu s predsednikom Cotyjem je bataljon republikanske garde izkazal vojaške časti, nato pa so bili predsedniku Titu predstavljeni voditelji francoskega političnega in kulturnega življenja, ki so ga prišli pozdravit na postajo.

NAJVIŠJE ODLIKOVANJE

Sedila je vojaško kratka ceremonija v Elizejski palači. Francoska republika je odlikovala voditelja boja za svobodo jugoslovanskih narodov in vrhovnega poveljnika JLA z najvišjim vojaškim odlikovanjem: vojaško medaljo in vojnim križem s palmo. Ob večnem ognju, ki gori na grobu Neznane junaka pod Slavolokom zmage je predsednik Tito v senci spomenika, popisane s spomini na slavo francoskega orožja, počastil spomin vseh, ki so v dveh vojnah dali življenje — za mir in svobodo.

IZMENJAVA ZDRAVIC

Na slovesni večerji je predsednik Coty, ko je obudil spomin na vse, kar nas veže dejal:

»MED NAŠIMA NARODOMA JE TAKO NASTALO NEKAJ, TUDI TEDI, KO IZHAJATA IZ RAZLIČNIH GLEDIŠČ: ZDRUŽITEV NAPOROV, KI POVZROČA, DA POSTAJA TRADICIONALNO PRIJATELJSTVO NAŠIH DRŽAV ŽIVO IN USTVARJALNO PRIJATELJSTVO IN NE SAMO CVET SPOMINA, KI VENE MED STENAMI ZGODOVINSKE KNJIGE...«

Tito pa je odgovoril:

»NAS NE VEZEJO SAMO TRADICIONALNE VEZI PRIJATELJSTVA, AMPAK NAS MORAJO SE BOLJ VEZATI SKUPNI INTERESI NAŠIH DRŽAV V PRIHODNOSTI, INTERESI MIRU, VARNOSTI, SVOBODE IN NEODVISNOSTI...«

(Nadaljevanje na 2. strani)

Foto Associated Press

MARŠAL TITO SE VPISUJE V ZLATO KNJIGO POD SLAVOLOKOM ZMAGE. V NJEGOVI BLIŽINI VIDIMO GENERALA ZELLERJA

Vsakdo, ki je prebral (prejšnjo) prvomajsko številko, lahko sodeluje pri tej anketi. Uredništvo vas prosi za odgovore, da bi tako dobilo oceno svojega dela. Izmed odgovorov bo žreb pred posebno komisijo izbral srečneže, ki se jim ne bo treba več ukvarjati z mislijo

KAM NA DOPUST?

Anketiranci se lahko potegujejo za naslednje nagrade:

PRVA NAGRADA

14-dnevni penzion za dve osebi, v katerem koli kraju naše države, v poljubnem hotelu in ob času, ki si ga za letni dopust po svoji volji izbere in poišče nagrajenec.

DRUGA NAGRADA

14-dnevni penzion za eno osebo, v katerem koli kraju naše države, v poljubnem hotelu in ob času, ki si ga za letni dopust po svoji volji izbere in poišče nagrajenec.

TRETJA NAGRADA

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Kanina« v Bovcu v času do 15. junija.

(OSTALE NAGRADE IN ANKETNI LIST NA 13. STRANI)

Zanimiv predlog

Eden voditeljev francoske komunistične stranke Lecoeur je poslal vodstvu socialistične stranke pismo, v katerem predlaga, naj bi skupaj osnovali »resnično demokratično komunistično partijo Francije«. S socialistične strani doslej še niso odgovorili na ta vsekakor zanimiv poziv.

»Weekend« v Sing Singu

Uprava znane ameriške kaznilnice je izdala nov hišni red, po katerem bodo kaznjenci delali samo pet dni v tednu. Šesti dan je zamišljen kot »weekend«.

Iskanje imena

»Stalinova nagrada za mir« bo dobila novo ime. Sovjetski voditelji se naj bi odločili v tej izbiri: ali »Leninova nagrada« ali pa »Nagrada ljudstva«.

Atentat v Casablanci

Pred nekaj tedni so v Casablanci (Maroko) skoraj istočasno ubili štirih domačinov. Policijska preiskava je ugotovila, da je bil atentat izvršen nad štirimi voditelji marokanske komunistične partije. Policija doslej še ni izsledila krivcev.

Jugoslavija in Francija

Menda ni samo slučaj, da se politični opazovalci — ne samo v Franciji in Jugoslaviji, pač pa tudi drugod po svetu — strinjajo z oceno, da je sedanji uradni oblik jugoslovanske vladne delegacije na čelu z maršalom Josipom Brozom — Titom Franciji, daleč važnejši dogodek kot zgolj kurtozna gesta, ki naj okrepi prijateljske zveze med dvema evropskima državama.

Ta ocena izhaja iz več dejstev, ki so značilna za jugoslovansko zunanjo politiko na eni strani, na drugi strani pa odražajo tudi težnje sedanje francoske vlade.

Ze nekaj let nazaj je naša država s svojo mednarodno politiko pritegovala pozornost ne samo na ožjem področju v Evropi, zlasti na evropskem jugovzhodu, pač pa je delovanje našega vodstva naletelo na odmev tudi v drugih delih sveta.

Dosledna privrženost miru in prizadevanje za okrepitev miroljubnih mednarodnih odnosov je Jugoslaviji prinesla velik ugled. Odločnost, s katero je znala Jugoslavija odbiti sleherni zunanji pritisk od zunaj, in način, kako je zavarovala svojo neodvisnost v dobi hudega Stalinskega nasilja sta dve visoko pozitivni postavki, katerih upravičenost je že doživela vesplošno potrjevanje...

Poleg tega je bila vsem očitna jugoslovanska težnja za razpoložljivimi silami vzpostaviti prijateljske odnose s drugimi državami; potovanje predsednika republike v Veliko Britanijo, Grčijo in Turčijo, pozneje pa še v Indijo, Burmo, Etiopijo in Egipt so pokazala koristne posledice in poleg tega tudi dober zgled za državniško dejavnost.

Vloga, ki jo ima danes Jugoslavija pri uveljavljanju načel aktivne koeksistence, se pravi pri izkoreninjenju še preostale napetosti, ki so bila osnova za nekdanjo »hladno vojno«, postaja z vsakim dnem bolj očitljiva.

Prav te vloge se zavedajo tudi sedanji francoski politični voditelji, ki s tega stališča tudi ocenjujejo mednarodni pomen Titovega obiska v Parizu.

Za sedanjo zunanjo politiko francoske vlade, ki jo vodijo skupno socialisti in radikali, se pravi privrženosti političnih načel Guya Molleta in Pierra Mendesa-Franca, je značilno, da si prizadeva Francija odigrati vlogo posrednika in pomirjevalca v odnosih med Sovjetsko zvezo in zahodnimi vlesilami.

Cepnav so osnove, iz katerih izhaja jugoslovanska politika v marsičem drugačne od tistih, na katerih stoji francoska zunanja politika, je vendar v sedanjih razmerah za obe karakteristično, da si prizadevata utrditi mir in doseči olajšanje v mednarodnih odnosih.

Guy Mollet in zunanji minister Antoine Pineau sta pokazala svoj realizem tudi glede razorožitve; Francija se je postavila na stališče, da je treba podpreti miroljubno uporabljanje atomske energije in s tem potisniti ob stran grožnje s tem splošno-uničevalnim orozjem. Francoska diplomacija je prizadevno sodelovala pri razgovorih o razorožitvi, kakor je Pineau s svojo kritiko odnosov znotraj Atlantskega pakta, zlasti pa dokaj okornega stališča ameriške diplomacije, znatno pripomogel, da so tudi na Zahodu začeli ubirati bolj realistične korake pri presojanju sedanjega mednarodnega položaja.

Iz teh obrisov je mogoče sklepati, da se v določenih potezih jugoslovanska in francoska zunanja politika precej približujeta. Obisk predsednika Tita v Parizu in takojšnji politični razgovori pa znajo v marsikaterem pogledu vplivati na nadaljnji razvoj mednarodnih odnosov v Evropi, hkrati pa lahko izmenjava mnenj glede najnovejših pojavov tako na Zahodu kot v Sovjetski zvezi koristno vpliva na ozračje, ki naj odloča o nadaljnjem poteku miroljubnih prizadevanj tako naše države kot Francije.

Dosedanji politični razgovori med francoskimi in jugoslovanskimi predstavniki so potekali v duhu splošnega razumevanja, iz česar lahko sklepamo, da bodo ti razgovori še bolj utrdili že tako ali tako tradicionalno prijateljske odnose med Francijo in Jugoslavijo, kar tudi popolnoma sopolada z izjavo, ki jo je dal maršal Tito ob sprejemu na pariskem županstvu:

... Prijateljstvo med našima državama... je trdno in trajno ter je dobilo svojo potrjevanje v povojnem razdobju s skupnim prizadevanjem za razširitev medsebojnih zvez in s skupnimi težnjami za okrepitev miru na svetu...

TAJNO SODELOVANJE Z UPORNIKI V ALŽIRU

Francoskim vojaškim oblastem v Alžiru delajo hude težave in skrbni primeri sodelovanja med pripadniki francoskih oboroženih sil in narodnoosvobodilno vojsko. Posebno je znan primer podoficirja Henrija Mallota, ki je pred kratkim izročil upornikom orožje v bitnemskem gozdu. V zadnjih tednih je francoska obveščevalna služba tudi skrbno zasledovala početje nekega muslimanskega oficirja, ki pa njegovega imena niso sporočili. Ta je bil ustanovil ilegalno celico, v kateri so bili pripadniki vojske in civilisti, pod pokroviteljstvom fronte narodne osvoboditve. Med preiskavo na oficirjevem domu so odkrili podoben načrt za napad na kasarno 5. polka afriških lovcev. Prav tako so našli idejne načrte za napade na razne pomembne vojaške postojanke.

- Izdaje in tiska časopisno-salošniško podjetje »Slovenski poročevalci« v Ljubljani, direktor Rudi Janhuba. Urejuje uredniški odbor Glavni urednik Branko Babič odgovorni urednik dr. Dušan Ravnik. Za tisk odgovoren France Plevel.
- Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. 1 (prilike), pošta predal: 150 — Telefon: 23-522 do 23-526 (interni števi 53).
- Naročniški oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ul. 3, telefon 21-833. Naročnina: celoletna 960, polletna 480 din, četrtletna 240 din, mesečna 80 din. Posamezna števi 20 din.
- Oglasni oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 20-896.
- Številne tekoče računa pri Komunalni banki: 60-KB-5-2 369.
- Rokopisov na vprašanje!

Generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda so v New Yorku navdušeno sprejeli, ko se je vrnil z misije na Srednjem vzhodu. S slovesnim sprejemom so hoteli poudariti zadovoljstvo nad uspehom, ki ga je dosegel pri svojem težkem poslanstvu. Od leta 1949, ko je bilo sklenjeno palestinsko premirje, so se nenehno vrstili incidenti na tej ali oni meji z Izraelom, največ jih je bilo seveda pri Gazi, kjer so tudi arabska begunska taborišča. Mnogo je bilo tudi že posredovanj, da bi bil med arabskimi državami in Izraelom sklenjen resničen mir, vendar brez uspeha. Bila so krajša mirnejša razdobja, toda bila so tudi razdobja, ko ni minil dan, da ne bi prišla vest o incidentu. General Bernick in za njim Burns sta se kot šefa komisije OZN za premirje trudila, da bi poravnala spore. Varnostni svet je nenehno razpravljal o pritožbah ene ali druge strani. In končno je Varnostni svet sklenil zaprositi generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda, ki je lani prejel uspešno

opravil svojo misijo v Peking, da bi posredoval tudi na Srednjem vzhodu.

Podrobnosti Hammarskjöldovega poročila še niso znane, glavno pa je, da se je sporazumel z vsemi prizadetimi vladami, da bodo brezpogojno spoštovala premirje in upajo, da bo to pomenilo, če ne več — vsaj daljšo mirno dobo na izraelskih mejah. Sam generalni sekretar je izjavil, da so bili sporazumi o premirju dvostranski in sklenjeni med vojaškimi poveljniki, medtem ko je on dobil obljube vseh vlad, da bodo prenehale z oboroženimi sovražnostmi, kar je mnogo bolj pomembno in tudi obvezno za prizadete države, kajti obljuba je bila dana Združenim narodom. Na sliki: Izraelsko dekle na orožnih vajah — vojaška obveznost velja za fante in dekleta. Ben Gurion je pred nedavnim zahteval mobilizacijo 150.000 rezervistov za okrepitev posadk na mejah.

Nov veter tudi v NATO

POLEG MIRU SE »STABILIZACIJO IN BLAGINJO« — POSLEDICE XX. KONGRESA KP ZSSR SE ČUTIJO TUDI NA ZAHODU — PINEAU JE PREDLAGAL USTANOVITEV »AGENCIJE ZA SVETO VNI GOSPODARSKI RAZVOJ«

Dolgo skoraj pozabljeni člen 2 pogodbe Atlantskega pakta so zdaj skriti, zlikali in ga v prazniški obleki predstavili svetovnemu občinstvu. Zakaj zgodilo se je, da ta člen ne, kako bolj ustreza spremenjenim razmeram v svetu kakor člen 5, ki govori o vojaških ciljih NATO. Člen 2 namreč razglasa voljo držav podpisnic, da bodo okrepile svoje svobodne ustanove in ustvarile pogoje, ki naj zagotovijo »stabilnost in blaginjo«. Mir ni samo odvisnost volje. Njegovo vzdrževanje zahteva od vlad nenehna sodelovanja na gospodarskem, socialnem, kulturnem in vojaškem področju.

GENERAL NORSTEAD, NOVI POVELJNIK NATO

Londonski tednik »Spectator« je te dni ob zasedanju ministrskega sveta NATO v Parizu duhovito zapisal, da se je Zahod zdaj znašel v položaju človeka, ki se znoji v ne nadnem topleni vremenu, ko si je bil v veliki trudi skopal zimski plašč. In v sedmih letih je ta plašč veljal več sto milijard dolarjev. Ali je že kdo izračunal, koliko bi ta denar pomenil, prestrašeno in traktorje, industrijsko opremo in stanovanja? Toda iste račune bi lahko delali za drugo stran, ki se je tudi oboroževala in vsaj dokler je Stalin živel, pomenila nevarnost za Zahod.

Ze daljša poka v živih Atlantskega pakta, kar pomeni, da je NATO bodisi preozek ali skrojen po stari modi, v kateri se članice po-

EGIPTOVSKI OFICIRJI NA POLJSKEM

Tri sto egiptovskih slušateljev oficirskih šol je sedaj na kurzu na Poljskem. Ti kadeti študirajo v Heli, kjer poučujejo tudi sovjetski inštruktorji.

čutiljo neudobno. Kot en edini najmočnejši činitelj, ki je vplival na spremembo miselnosti članice severnoatlantske skupnosti, je bil XX. kongres komunistične partije Sovjetske zveze. Ministrski svet Atlantskega pakta je med dvodnevni razpravi v Parizu ugotovil, da je minila faza »sovjetske nevarnosti« za Zahod in da je v Sovjetski zvezi prišlo do sprememb, ki jih NATO nima več za navadne maneuvre, ampak za resnično preločnico v politiki ZSSR, ki jo je treba upoštevati, če Zahod ne želi, da bi ga dogodki pregazili.

Tako je člen 2 dobil nov pomen in širše tolmačenje. Dobro je, da so ga bili še formuli ali ob ustanovitvi NATO, toda vsekakor bi ga bili sestavili zdaj v Parizu, če ga še ne bi imeli. Ta člen izraža željo po večji gospodarski dejavnosti organizacije, ki jo čutiljo vse članice. Priznati je treba, da se je Kana od aprila 1946, to je od ustanovitve Atlantskega pakta, potegovala, da bi članu 2 dajali dinamičnejše in širše tolmačenje, toda ZDA so bile za to zahtevo gluhe. Zdaj so tudi ZDA precej drugačnega mnenja. Še vedno so bolj previdne in bolj konservativne od vseh drugih članic, toda tudi one so spoznale, da se je treba proti komunizmu boriti z drugimi sredstvi, če naj prikažejo uspeh. Nalvno bi bilo namreč misliti, da je boja zdaj konec, da je blokovsko polnomočje sveta izginilo in da si bodo ideološko nasprotni države kar tako segle v roke. Začet se je v pravem pomenu boja za duše tako imenovanih neopredeljenih narodov in ljudi. Dosej je na obeh straneh veljalo geslo: Kdor ni z nami, je proti nam. Zdaj je pa spremenjeno stališče nekako definiral francoski zunanji minister Pineau, ki je dejal: »Po navadi se govori, da so tisti, ki niso za nas, proti nam. Bolje bi storili, če bi menili, da so za nas tisti, ki niso proti nam.«

Pariz pozdravlja Tita

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ugledni »LE MONDE« pa je, da omenimo samo enega od francoskih listov, ki vsi na obeh straneh pišejo o Jugoslaviji, njeni politiki, kulturi, zgodovini in o njenih voditeljih, zapisal:

»SIMBOL ČLOVEŠKIH HOTENJ, POSEBJENJE VOJAŠKE IN POLITIČNE HRABROSTI, JE PRESEDNIK TITO NA MAH OSVOJIL NAKLONJENOST MILIJONOV PARIZANOV.«

POLITIČNI RAZGOVORI

To je potrdil tudi njegov obisk na pariski občini, ki se je razvil v mogočno manifestacijo francosko-jugoslovanskega prijateljstva,

Pineau je predlagal ministrskemu svetu NATO kot predlog francoske vlade ustanovitve »agencije za svetovni gospodarski razvoj« (ADEM), ki bi nudila pomoč nezadostno razvitim državam. V to agencijo naj bi uvrstili upravni odbor, ki naj bi bil odgovoren OZN, in v katerem naj bi bile zastopane države, ki pomoč dajejo in pomoč prejemajo, — statistični urad, — banko ali fond, ki naj bi nudil pomoč v obliki dolgoročnih, srednjeročnih in kratkoročnih posojil. In dardi, — trgovinski odbor in tehnični institut. V francoskem načrtu je posebej poudarjeno, da države, ki bodo pomoč prejemale, ne smejo dobiti višje, da je ta pomoč sredstvo za izvajanje političnega pristiska.

Tega načrta ministrski sve NATO ni sprejel in je britanski zunanji minister Selwyn Lloyd predlagal »mlečiji« načrt, toda nekaj je od njega ostalo in načelno: so vse članice NATO za to, da naj kot ena izmed najvažnejših oblik dejavnosti Atlantskega pakta postane dajanje pomoči ob ohranitvi obstoječih oblik za dajanje pomoči v svetu.

Miselnost o vlogi NATO se je precej spremenila in to je prav. Povsod po svetu prihajajo komentatorji najrazličnejših barv in intenzitet na dan z mislijo, da ne smemo preveč pričakovati, a hkrati da ne smemo biti preveč črnogledi. Zakaj vsak človeški napredek nosi v sebi elemente dobrega in elemente slabega, starega in nezaupljivega. In kljub zapletenosti sodobnega sveta, je tudi v novih poskusih članice NATO, da prilagodijo Atlantski pakt spremenjenim razmeram in ga tako rešijo pred razkoljem, precej lahko ugotoviti dobre elemente. Toda od ugotovitve do uresničitve je dolga pot.

to potrjujejo množice ljudi, ki ga pozdravljajo povsod, kamor gre. Se bolj pa bo potrdil pomen obiska potek političnih razgovorov, ki tečejo ob slovesnostih zunanjega pompa obiska v delovnem ozračju. Jugoslavija, simbol vojaškega in političnega junstva, ki je s svojim ravnanjem pokazala, da je za dobro stvar treba vztrajati in žrtvovati, je danes vzgled svetu, da žrtve in trpljenje niso zastoj. Nekoč skoraj neznama in nerazumljena balkanska državnica pomeni danes v svetu moralno silo, ki dokazuje, da je mir nujen in, kar je več, možen. Naša pot je drugačna kot pot Francije, toda v enem smo si edini: v želji po miru in po iskanju novih, boljših poti za človeštvo, ki se mora sporazumeti, če hoče obstati.

J. St.

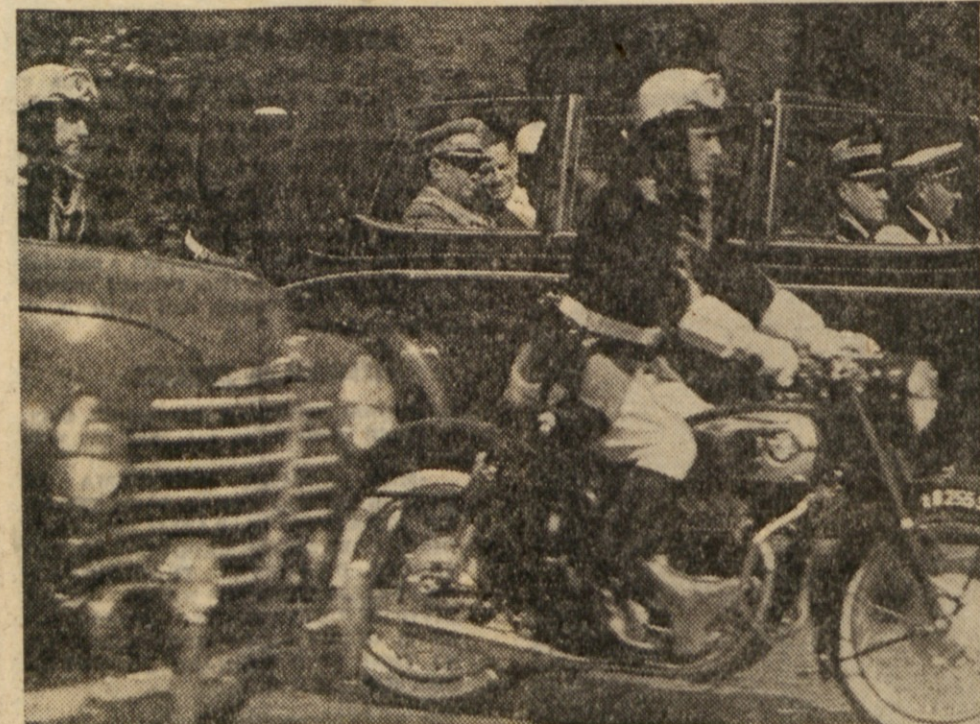

Foto A. F. P.

PO PRIHODU NA POSEBNO POSTAJO V BOIS DE BOULOGNE SE JE PREDSEDNIK JOSIP BROZ-TITO V SPREMLSTVU PREDSEDNIKA FRANCOSKE REPUBLIKE g. RENÉJA COTYJA ODPELJAL V ELIZEJSKO PALAČO

Dogodki preteklega tedna

● New York, 3. maja. — Ameriški delegat v OZN Cabot Lodge je izjavil, da bodo ZDA morale dati del svoje pomoči v okviru OZN, da bi se tako izognile tekmovanju med Sovjetsko zvezo in ZDA v dajanju pomoči.

● Pariz, 4. maja. — Na zasedanju sveta Atlantskega pakta v Parizu je prišla do izraza zamisel, da je treba dejavnost pakta razširiti, če naj še naprej ustrezno spremenjenemu mednarodnemu položaju.

● Rangun, 5. maja. — Na splošnih parlamentarnih volitvah je dobila absolutno večino vladna antifašistična nacionalna liga. Pričakujejo, da bo U Nujeva vlada sedaj začela izvajati drugi del osemletnega načrta za gospodarski razvoj Burme.

● New Delhi, 6. maja. — Premier Nehru je izjavil, da v industriji ni več prostora za spre in stavke, ampak da je treba vsa vprašanja reševati na miren in in in soglasno.

● Madrid, 7. maja. — Tritedenška stavka delavcev v Baskiji se je končala z zmago delavcev. Delodajalci so pristali na zvišanje plač za 40%.

● Nicosia, 8. maja. — Guverner Nehru je ukazal izvršitev smrtnih obsodb nad grškima nacionalistoma. V pričakovanju redov so varnostne sile v strogi pripravljenosti, tako na Cipru kot tudi v Grčiji.

POLITIČNI PORTRETI

Kralj Husein

V starodavni Omajadovih mošej v Damasku sta nedavno državni predsednik Sirije Kuvalti in njegov gost jordanjski kralj Husein prisegli, da bosta obe državi vedno branili islamska sveta mesta in arabsko domovino. Iz vsega, kar je bilo

o tem dogodku objavljenega v Siriji, Jordaniji in drugih arabskih državah, pa se vidi, da slovesna prisega v Damasku nikakor ne pomeni, da hoče Jordanija pristopiti k trojni zvezi Egipt—Sirija—Saudova Arabija za skupno fronto proti Izraelu in zahodnim silam.

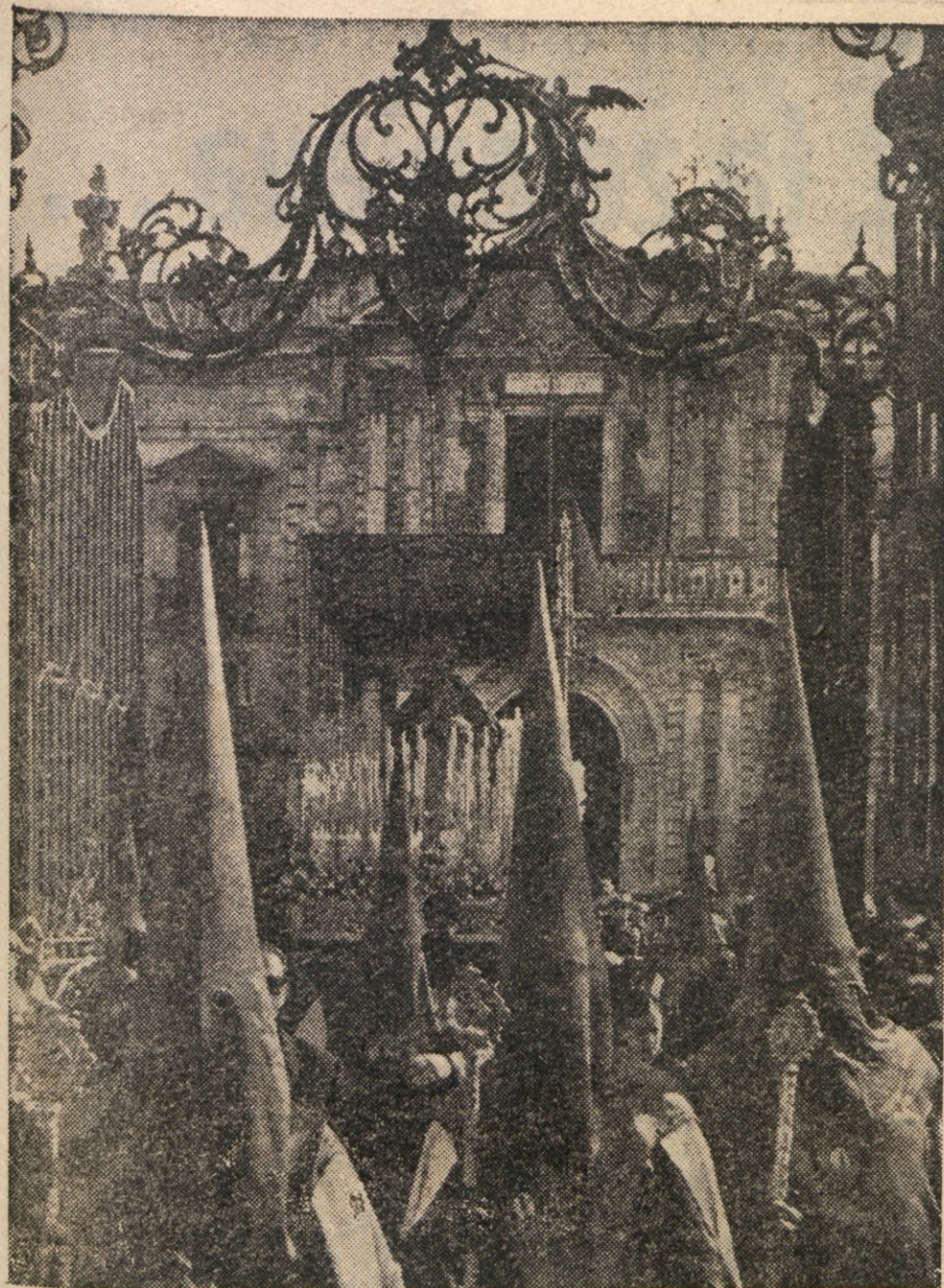
Jordanija je sicer za skupno fronto proti Izraelu, ni pa za fronto proti zahodnim silam. Jordanjski kralj Husein, ki je star šele 21 let, je sprevidel, da je njegovi mali in gospodarsko šibki deželi zelo potrebna dosedanja britanska pomoč, ki je ne bi mogla odtehtati pomoči, katero šele obetajo posamezne države Arabske lige. V Kairu so jordanškemu vladarju sicer ponujali kompromis, po katerem naj bi Jordanija še nadalje uživala britansko podporo, hkrati pa bi bila deležna tudi podpore arabskih držav, če bi pristopila k trojni zvezi Egipt—Sirija—Saudova Arabija. Britanski poslanik v Jordaniji je mladega kralja Huseina opozoril, da bi se udeležila dosedanja britanska pomoč Jordaniji znižati ali pa celo prenehati, če bi Jordanija sklepala pogodbe, ki v Londonu niso zaželeni.

Kralj Husein je nameraval svoje stališče razložiti najužjim predstavnikom vseh arabskih držav in celo z iraškim kraljem je že imel sestanek nekje na meji obeh držav, čeprav stari spori med Jordanijo in Irakom še niso poravnani. Do nameravanega ponovnega obiska jordanškega vladarja v Kairu menda sploh ne bo prišlo, ker je tudi sedaj po prisegi v Damasku postalo popolnoma jasno, da se Jordanija neče vključiti v nobeno fronto proti zahodnim silam. Ne samo zaradi gospodarske šibkosti; temveč tudi iz zgodovine Jordanije je razumljivo, da se Jordanija neče v nobenem oziru zameriti Veliki Britaniji. Tega tudi mladi vladar, ki se je šolal v angleških šolah, sam neče storiti.

Jordanija je bila do konca prve svetovne vojne del turške cesarstva, potem pa je kot mandat Velike Britanije prišla pod skrbništvo nekdanjega Društva narodov. Ze po nekaj letih je postala po sporazumu z britansko vlado samostojna država, po novi pogodbi z Veliko Britanijo pa je bila leta 1946 razglašena za kraljevino. Emir Abdulah je postal prvi jordanjski kralj. Ko je leta 1951 padel kot žrtev atentata v Jeruzalemu, je postal naslednik njegov sin Talal, ki pa v politiki in tudi v svojem življenju ni mel sreče. Spori z Irakom so se zaostrili in že leta 1952 je moral zaradi hude živčne bolezni odstopiti in je meseca maja 1953 jordanjski prestol zasedel njegov sin Husein.

Usoda italijanske tvrdke

Ameriški minister za notranje zadeve Douglas McKay je uradno sporočil, da italijanska firma za elektrotehnične naprave Ansaldo-San Giorgio iz Genove ne bo mogla sodelovati pri konzorcijski za opremo dveh ameriških ustanov. Družba Ansaldo je ponudila najnižje cene, vendar je izpadla iz konkurence. Vzrok: ameriško je notranje ministrstvo se je sklicevalo, da je delavstvo v tovarnah Ansaldo pod vplivom komunističnih sindikatov. To delstvo naj bi zadostovalo, da so italijansko tvrdko izpodrinili z ameriškega trga.

KOT V SREDNJEM VEKU

Sevilja je znana po velikih slovesnostih, ki vsako spomlad privabijo reke tujih turistov. Španski duhovniki še danes izkoriščajo cerkvene svečanosti, ki imajo svoj začetek v času španske inkvizicije in so se ohranile do danes zato, da napolnijo cerkvene blagajne. Orjaške procesije se pomikajo v dnevi okrog velike noči po seviljskih ulicah, toda kot nekoč, je tudi zdaj za člane verskih bratovščin važno eno samo pravilo: »Naj nas svet ne spozna.« Zato so obrzali zakriti s pošastnimi kapucami — inkvizicija ni dovolila, da bi njene pomagače ljudje poznali in se jim znali pravočasno ogniti. Tudi danes ima Francova diktatura precej podobne prijeme...

Najlažji vlak

Na železniški postaji v Chicagu so septembra lanskega leta uvedli v promet »Aerotrain«, najlažji vlak na svetu. Značilnost tega vlaka je njegova teža; polovica teže navadnega osebnega vlaka. »Aerotrain« lahko prevaža štiri sto potnikov, ima Dieslov motor z dvanaestimi cilindri in jakost 1200 konjskih sil, kar mu daje posebno brzino.

GLAVO TVEGA...

Res, dobesedno tvega glavo Don Caffray, pa ne da bi s tem pokazal pogum in moč, marveč da bi preživel svojo družino. Na to misel je prišel še tedaj, ko je živel njegova žena v rezervaciji — je namreč Indijanka — kjer še danes veljajo zakoni močnejšega. Prepričala ga je, da bi bilo zelo donosno, če bi pred svetom pokazal svojo moč, in tako se je pričel Caffray boriti z do 150 kg težkimi aligatori. Vsak dan tvega svojo glavo pred senzacijalnim občinstvom, ki se zbira na njegovi farmi.

Medvedek - turist

Goriko pomladanjsko sonce in sveža morda jadranskega morja sta že pričeli privabljati v našo deželo prve tujce. Prihajajo s sirovega, močnega severa, da se oddahnijo in naužijejo lepote. Devetdeset let ni mogla z očkom, ker mora v šolo. Toda če se ne gre sončati sama, naj gre vsaj njen najboljši prijatelj — kosmat medvedek. Sešla mu je lično rdečo kapo — vsi potniki nosijo kape — mu obesi. Ja preko ramena torbico — ni turista brez prtljage — in dala vanjo živce: deset drobnih čokoladnih bonbonov. A kdor gre v tujino, ne pride daleč, če nima potnega lista. To je važna! Tako je tudi medvedek dobil drobno knjižico števil. 0000 z naslednjimi podatki: Ime in priimek: Srči Medvedek, starost — 5 let, poklic — spremljevalec, velikost — 30 cm, posebni znaki — kosmat in smrdi. Samozavestno se je petjal medvedek z vlakom, saj je imel ži-

PRAH OKOLI LEPE ŽENE

Lepe žene so središče pozornosti najbrž že od pamтивеke. Ni čuda, da se je tako zgodilo tudi kipu Rolanda Dussa: njegov ženski akt so nedavno postavili v parku ob Luzernskem jezeru. »Gofovo se vsi sprehajalec, domači kakor tuji, vesele umetniškega akcenta v zelenem okolju.« Je z vso upravičenostjo zapisal Luzernski dnevnik ob odkritju. Do ted vse lepo in prav. Toda ni minilo teden dni in že so se v uredništvu javili bralci, da bi

ljubege generala Guisana, da o spoštovanemu prezidentu sploh ne govorim. Nemara pa vsak kiparček res ne bi znal napraviti podobnega obraza, kajne...? To se je zgodilo v začetku aprila, vendar ni bila nobena aprilka šala, zakaj podobna pisma so sledila še ves mesec — pri čemer je spet obveljal stari pregovor: »Čistemu je vse čisto in svinji je vse svinjsko!« Zdaj — piše »Schweizer Wochen Zeitung« — naj vsakdo zase preudari, kateri del pregovora je zanj primeren. Bronasta žena je namreč ostala med bujnim zelenjem ob jezerskem zalivu in se svoje lepote nič ne sramuje. Prav ima!

Umetna srčna zaklopka

»Največ dve leti boste še živeli,« so pred letom dni izjavili zdravniki Leonu Coffreyu iz Rhode Islanda (ZDA). Coffrey je imel še kot otrok neozdravljivo srčno napako. Ni dosti verjel v uspeh operacije, pa vendar se je odločil za njo. V bolnišnici so mu vstavili umetno srčno zaklopko, iznajdbo Georgesa Hufnagla, univerzitetnega profesorja Georgetownске univerze. Operacija je uspela in umetna zaklopka deluje kot prava. Le eno pomanjkljivost ima: tiktaka.

Vang Su-Yuan pleše...

Sladokusec

Na vožnji z vlakom si je neki učencec iz Württemberg krajaš čas s tem, da je ob hudem mrazu izal stekla na oknih. Ko je hotel izstopiti, so morali poklicati sprevednika, da je z ročno svetilko odjaljal primrzneli jezik.

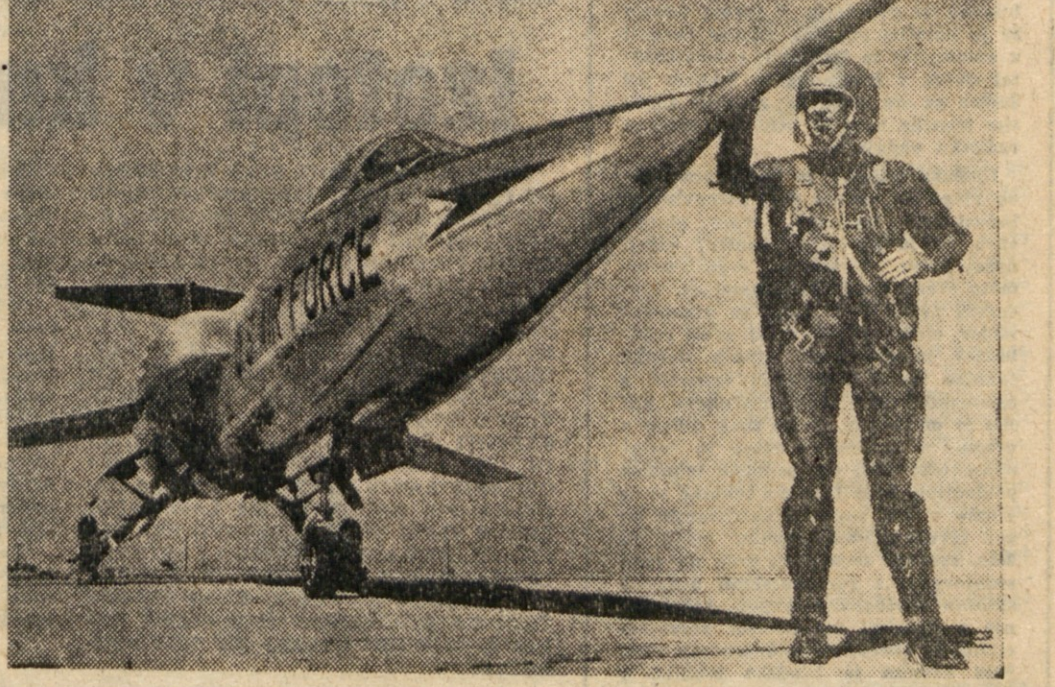
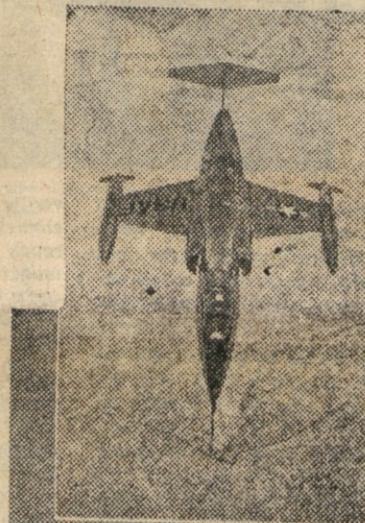
Zakonska ljubezen

Z 20 sekundami zamude je te dni odpihal nočni brz vlak iz londonskega Kings Cross kolodvoza v Edinburgh. Vijudni uradnik je namreč počakal toliko časa, da je neka žena svojemu možu mogla skozi okno vreči pozabljeno očalo.

Evropskega fotoreporterja na Kitajskem je posebno očarala mlada Vang Su-Yuan — ali po naše »Oblik ob sončnem vzhodu«. Kljub preprosti beli bluzi in črnim trenirkam zna pokazati vso svojo gracioznost v vzhodno-kitajskem ljudskem plesu s pahljajčami, ki predstavljajo kokešno ljubezensko izjavo. Beli robček v plesalčini desnici va bi in draži ljubimca, toda brz ko se ji ta približa, se skrijejo črne oči za pahljajo.

„ZVEZDNI LOVEC“

Tako so krstili novo ameriško letalo Lockheed F-104 A, ki so ga dve leti ljubosumno skrivali očem publike in je po besedah strokovnjakov daleč pred vsemi lovskimi letali zgrajenimi do danes kjerkoli na svetu. F-104 A doseže v vodoravnem letu okrog 2200 kilometrov na uro ali 600 metrov na sekundo (uradno teh podatkov še niso objavili), v navpičnem dviganju pa zvočno hitrost. Dvigne se lahko 22 kilometrov visoko. Letalo je bolj podobno raketnemu projektilu kot običajnim letalom, saj ima povsem majhna krila, ki so na prednem robu tako ostra, da jih morajo v hangarju obložiti s ključevino — da se ne bi kdo porezal... Potisna moč edinega motorja tega letala ustreza pri največji hitrosti 60.000 KM!

LOVSKA ZGODBA IZ TAJGE

Spopad s sibirskim tigrom

Mrtva medvedka je pluzila globoko sled v sneg. Če je konj obstal je ohlapnila vrv in medvedka je ležala mirno in tiho, kot bi samo spala. Ko pa je spet potegnil, se je vrv napela, glasno, kot bi zapela basovska struna. Medvedka je pluzila dalje. Tam, kjer je bila ležala, je ostala krvava sled.

Vodil sem konja na povelju in neprestano opazoval goščavo. Počasno napredoval, bil je sved snega, mehak in rahel. Z vsakim korakom je rasta v meni mračna slutnja nevarnosti. Vedel sem: po dolgem tednih brezuspšnega iskanja je bil v bližini tigr. Nič nevarnega in sumilivega nisem videl niti slišal, toda čutil sem: bil je tu. Sledil nam je v grmovju, neviden se je plazil pred nami in hkrati za nami.

Sibirski tigr (panthera tigris mongolica) doseže — merjen od glave do konca repa — tudi do 4 metre in tehta do 5 centov. Sodi v vrsto največjih tigrov na svetu. Pleš si išče in ga zasleduje po dom in po njem. Napada zahrbito in tako naglo, da se mu okoli ni mogoče umakniti. Tolikšno moč ima, da odvlče celo mladega vola. Če pa je le poskusil človeško meso, postane zlahka sludožer.

Sibirski tigr ima posebno močno, bodalom podobno poščilnico, s katerimi utesne zadet do 18 centimetrov globoke, zmeraj zelo nevarne rane. Navadno se človeka izogiba, če pa je ranjen, brezobzirno napade.

vallšče. Pečenka, ki bi naju s Ustinkom dolgo tedne prehranjevala, bi bila izgubljena. Tigr pa bi se bogve koliko dni ne pustil videti, sit in len bi poležaval v skrivajstvu in potem — bi najbrž izginil. Zaman bi se veselili njegove kože.

Počasi, utrujeno je stopal konj. Iz njegovih nozdni so se kadili beli oblaki v mrzel zrak. In diačice ob gobcu so se mu spremenile v krhke ledene bodice. Po vratu, po stegnih in bokih mu je pot sproti zmrzaval v zrnat srž, da je bil videti kot posut s sladkorno sipo. Držal sem povelje in opazoval goščavo. Tudi pragoz je bil ves zamrznjen. Trnje je grčilo iz prtilikavega grmljeva. Štirideset stopinj pod ničlo, to ni bilo kar tako, ne zame, ne za konja, pa tudi ne za tigra, ki mu je lakota grizla želodec.

Pripravljena na skok, kot bi bila sama zver, je prežala tajga. V njej je vse prvobitno: samotna, mraz, nelzprosen sneg. Ustinko, sem nekdo vprašal svojega prijatelja, »zakaj imaš rad tajgo?« »Preklinjam jo,« mi je rekel, »zakaj tajga je hudičovo delo. Toda ne pusti me od sebe, v svojih krempljih me ima kot opij kadilca. Tajga je kakor opoj, iz katerega ni prebujenja.«

Mislil sem na Ustinka. Očital sem mu, Zakaj, vraga, je moral s psi čez breg, zakaj me je govoril, naj sam zvlečem medvedko do taborišča. Tu, po dolini, po neznani poti?

Prišli smo na jaso. Se to! Kako naj se prekalimo čez to ledeno kamenje — bo konj vzdržal? Ni bilo drugega izhoda: moral sem se obrniti nazaj v gozd in približno po tri sto korakov sem se dokopal do stare sledi, ki je konj nenadoma obstal. S široko

razprtimi nozdrvmi je tiral uzdo in ni hotel niti koraka naprej. Pripravil sem karabinko, jo nabil in pregledal sneg. Nenadoma — tigrov sledovi! Srce mi je zastalo, ne eden — pet tigrov je pred nekaj minutami hodilo tod!

Naglo sem pogledal okrog. Tigrovi sledovi so izginili v gozdu. Oprezno sem pokleknil, da bi si sledi ob blizu ogledal. Bile so čiste sveže, Mogočne živali morajo biti.

V tem trenutku se je konj poleg mene vzpel na zadnje noge, kot bi ga nevidna moč dvignila od zadaj. Vrv z medvedko se je sunkoma nategnila in toliko, da konja ni potegnila za sabo. Obrnil sem se — tigr je čepel ob medvedki! Z enim udarcem svoje šape ji je odtrgal stegno. Kos mesa, krvav in kosmat, je visel iz njegovega gobca. Neprimerno me je prebadaš s svojimi zelenimi očmi.

Med tigrom in mano je stal konj s tresočimi boki. Komaj sem se upal dihati. Samo petnajst metrov stran je prežala zver. Sekunde so kapljale, medtem ko mi je šinil skoraj možgane spomin na dogodek, ko sva z Ustinkom naletela na tigrico. Čudno, v tem hipu sem velikansko mačko spet čisto jasno videl pred seboj. Bilo je ob robu jezera, kamor so jo psi po dolgem zasledovanju prignali. Prvič sem tega dne videl, kako se sibirski tigr bori za svoje življenje. Dvanajst velikih, močnih kitajskih psov jo je napadlo, toda zdelo se je, kot bi zver žonglirala z njimi. Njene šape so mlatile po zraku in psi so kakor teniške žoge odletavali. Petim je tigrica zdrobila hrtenico, — Ostali so zbežali.

To je bilo, kakor rečeno, pred mesec. Danes pa se nisem srečal s tigrico, danes je bil tigr, ne navadno velik sibirski tigr. Predvidno sem vzdignil puško. Košati

rep se je premikal. Bilo je grozljivo: rep je zarislal majhen krog v zrak, se ustavil, dvakrat, tri-

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

krat pomahal, kot bi se igral po puhastem snegu. »Zadeti ni umreti,« sem mislil

in ga pogledal. Te oči! Svetle so se zeleno in mrzlo. Pravzaprav to ni bil sovražen pogled, niti hudoben. Prebrisano, lokavo je gledala žival s polzaprtimi očmi. Čakala je na ugoden trenutek. Sem bil prvi človek, ki ga je srečal? Ali je že poskusila človeško meso? Je vedela, kaj napravi lovec pred je vedela, je poznala čudovit trenutek pred strelom, sekundo merjenja?

Tiger je zdaj še bolj pripril oči, odprl žrelo in spustil meso. Počasno je potegnil desno šapo z medvedko. Neudšno se je uprl na prsi, se nekajkrat dotaknil snega in se pripravil na skok. Niti za pol sekunde me ni izpustil iz oči. Rep se mu ni več premikal, zvrnani je štrlel v zrak.

Rumeno se je svetilkala njegova dlaka in pomeril sem na njegovo levo stran in ustrelil. Zabliskalo se je, konj se je iztrgal, tigr pa je skočil in kot pokosen padel v sneg. V naslednjem trenutku sem imel občutek, da mi je usojeno samo še nekaj sekund življenja. Tigr ni bil mrtve.

Z bliskovito naglico je planil pokonci, se skril in skočil. Vrgel sem se na kolena in vedel, da je vse zaman. Težak udarec na prsi me je podrl. Z obrazom sem zaril v sneg, zagrabil nekje nekaj dlak, se vrgel na drugo stran in se poskušal iztrgati. Tedaj je rumeno telo znova napadlo, čutil sem njegovo sapo, imel je moč jekleno vmeti in lokomotivne hkrati.

Toda bil je oslavljen. Krj mu je tekla iz gobca, ko je drugič mahnil po meni. Kot blazen sem stisnil puško. Sekunda za premislek, »V tihino,« me je prešinilo. Prekrikel sem debelo rokavico. Potem sem pomeril, pritisnil, pritisnil, pritisnil — nič. Tigr je spet planil in udaril. Zletel sem skozi zrak proti drevesu, začutil top udarec v dlak in videl vpr, ki

se je vzpela pred mano, velikansko rumeno gočo z lasic in besa. Vse se je odvle blicoma. Mahoma sem pogledal puškino cev v odprto žrelo, sunil vanj, sunil kot nor, vedno znova, in njegova silna je letela v penastih capah okrog.

Kar se je zdelo nemogoče, se je zgodilo: tigr se je za sekundo odmaknil. Pustil mi je čas, da sem obrnil orožje in ga znova nabil. Ko je hropel spet napadel, ga je strel zadetil v žrelo. Zarjovel je, se sesedel in stegnil tace.

Slonel sem ob drevesu, kamor me je bil zagnal, in ga gledal umirati. Nisem mogel verjeti, da se je zgodilo. Tu je bil krvavi, raztrti sneg. Tu je ležala medvedka z raztrganim stegnom. Nemirno, z vročnimi očmi sem pogledoval okrog.

Toda — kaj pa je to?

Kaj se premika v grmovju? Težko sem sodel: tam so se stiskali ostali štirje tigri! Brez dvoma, bila je vsa družina. Tigrica s svojimi mladiči je, ne da bi slutil, opazovala vso borbo. Zdal, ko je stari tigr pokončan ležal v snegu, zdaj so se vsi štirje dvignili in se spizarili proč. Gledal sem jih kot privid — potem mi je postalo slabo. Njegovo sem se odmaknil od grma in bruhal.

Ne vem, kako dolgo je trajalo, preden sem se lahko spet zvrnil. Vse naokoli je bila globoka tišina. Stenilo se je medtem in slvi oblaki so viseli kot umazani kosi vate nad tajgo. Sedel sem na medvedko, si napolnil pipo in pogledal mrtvega tigra.

Ležal je tam kot prikazen.

Ob Tednu Rdečega križa

ZA HIGIENSKO KAKOVOST ŽIVIL

POD TEM GESLOM SE JE 6. MAJA PO VSEJ DRŽAVI ZAČEL LETOSNJI TEDEEN RDEČEGA KRIŽA. V NASPROTJU S PREJŠNJI LETI, KO JE BIL TEDEEN RDEČEGA KRIŽA PRECEJ ŠIROKO ZASNOVAN IN JE IMEL V VELIKI MERI PROPAGANDNI ZNAČAJ, JE ZA LETOSNJEGA ZNAČILNA ŠIROKOPOTEZNA AKCIJA ZA IZBOLJŠANJE PREHRANE NAŠIH DELOVNIH LJUDI, PREDVSEM ZA IZBOLJŠANJE HIGIENSKO KAKOVOSTI, KI JE MARSIKJE SE VSE PREJ KOT NA ZADOVOLJIVI VIŠINI. AKCIJA NE BO KAMPANJSKEGA ZNAČAJA, AMPAK BO TRAJALA VSE LETO IN SE NAPREJ. RDEČI KRIŽ SLOVENIJE SE JE NANJO TEMELJITO PRIPRAVIL, K SODELOVANJU PA BO PRITEGNIL SE SVET ZA ZDRAVSTVO LRS, CENTRALNI HIGIENSKI ZAVOD, RAZNA ZDRAVNIŠKA DRUŠTVA, SINDIKATE USLUŽBENCEV GOSTINSKE IN TRGOVINSKE STROKE IN DELAVCEV ŽIVILSKE INDUSTRIJE, ZVEZO ŽENSKIH DRUŠTEV IN DRUGE.

Iz leta v leto nastaja milijonska škoda zaradi pokvarjenih živil. Ta škoda pa ni samo materialna, ampak tudi moralna, saj niso redki primeri, ko se ljudje zatekajo po zdravniško pomoč, ker so se zastrupili s pokvarjenim salamo, konzervo ali kakšnim drugim prehranskim artiklom. Mnogi naši ljudje, tako proizvajalci, predelovalci kakor tudi potrošniki, se še ne zavedajo, da je higiena živil eden od bistvenih pogojev za ohranitev zdravja. Mnogo je še trgovin, ki imajo zanamernje na nečisti skladišča ter prodajalne, mnoge obratov živilske industrije, kjer zaposleni mi-

majo delovnih oblek, kjer se pripravljajo živila v neprimernih in nehygieničnih prostorih. Stanje je še slabše na živilskih trgih in že večkrat sem imel priložnost videti, kako so imele prodajalke razprostrto zelenjavo in druge pridelke kar na tleh, v prahu, zavito kvečjemu v kakšen košček zamazanega časopisnega papirja. Poseben problem so pekarnice, v katerih prodajalke, ki ti postreže s kruhom

Za uspešno izvršitev te akcije pa je potrebno sodelovanje vseh čimolcev in ustanov, ki se ukvarjajo s problemom živilske industrije, ker se bo le tako spremenila v stalno skrb za izboljšanje kakovosti živil in ne samo v kratko, sedemdnevno kampanjo.

Tudi potrošniški svetovi, ki jih sedaj ustanovljamo v trgovinski mreži, se nudi na tem področju lepa in koristna naloga. Kljub temu, da je sanitarna inspekcija zelo razgibala svojo dejavnost in dosegla pri tem tudi nekaj lepih uspehov, so vendar neposredni potrošniški tisti, ki lahko najlaže odkrijejo nepravilno ravnanje z živila v trgovinah, v katerih kupujejo. Kot člani potrošniških svetov bodo lahko pravočasno opozorili na te pomanjkljivosti, obenem pa nadzorovali pravilno izvrševanje uredb in zakonov o čistosti in higieni in trgovinskih obratih. To naj bo ena osnovnih nalog novoustanovljenih potrošniških svetov.

Vzporedno s to akcijo bo Rdeči križ Slo-

Levo: Primer neurjene, zanemarjene trgovine, kakršnih je pri nas še mnogo, zlasti na podeželju, v kateri sta skladišča in prodajalna v enem samem prostoru, za higieno in čistoto pa je bora malo preskrbljeno.

Desno: Takšna pa je prodajalna, ki odgovarja vsem zahtevam čistote in higieno. Prodajalna miza čista, sam prostor je lep ter udoben in nobenega dvoma ni, da je v takšni trgovini mnogo prijetneje kupovati kot v tisti, ki jo kaže naša gornja slika.

ali pečivom, sprejema tudi denar, s čimer se prenašajo bacili in se ogroža zdravje ljudi. Čeprav je z zakonom predpisano, kruha skraj nikoli ne zavijejo v papir, češ, da ga nimajo in da bi se zaradi tega podražilo poslovanje.

Rdeči križ Slovenije se je sedaj temeljito lotil tega vprašanja. Skupaj s CHZ in Trgovinsko zbornico je pripravil vrsto predavanj za trgovske uslužbence, z Zvezo združnic predavanja o higieni molži in predelavi mleka, z Zavodom za napredek gospodinjstva pa seminarje za voditeljice šolskih in mlečnih kuhinj ter za kuharice internatov in menz.

venije poskrbel za pripravljenost v primeru elementarnih nevarnosti. Sklicali bo široko konferenco z vsemi, ki so dolžni sodelovati in pomagati pri reševanju, to je z gasilci, Notranjo upravo, protiletalsko zaščito, JLA in drugimi. Na tej konferenci bi skušali doseči koordinacijo in konkretnosti delitev dela.

Se nadalje bo skrbel tudi za izboljšanje čistote in higieno v mestu in na vasi, nadaljeval z akcijo za ureditev vodnjakov in greznic, čistenje jarkov in potokov itd. Čeprav je ta akcija izmed vseh, ki jih je pokrenil Rdeči križ, doslej najbolj uspešna, se mu vendar še ni posrečilo zaježiti večjih kompleksov in celotnih naselij.

Izotopi v kmetijstvu

PRED NEDAVNIM JE BIL V BEOGRADU POSVETOVANJE O UPORABI JEDRSKE ENERGIJE V KMETIJSTVU IN GOZDARSTVU. OB TEJ PRILICNOSTI SO USTANOVLILI POSEBEN ODBOR ZA TE ZADEVE, KI BO POSLOVAL PRI ZVEZI KMETIJSKIH ZBORNIC JUGOSLAVIJE. NJEGOVA NALOGA BO VZDRŽEVATI STIKE Z VSEMI KMETIJSKIMI USTANOVAMI V NAŠI DRŽAVI IN JIH ZAINTERESIRATI ZA UPORABO JEDRSKE ENERGIJE, SODELOVATI Z ZNANSTVENIMI USTANOVAMI IN SKRBEITI ZA ZAMENJAVO LITERATURE IN IZKUŠENJ Z NJIMI, NADALJE ZA ORGANIZIRANJE AGRO-BIOLOŠKEGA ODDELKA PRI RADIOLOŠKEM LABORATORIJU V VINCI IN ZA IZDELAVO PRAVILNIKA O UPORABI JEDRSKEGA ZARČENJA IN RADIOJSKIH IZOTOPOV V KMETIJSTVU. ODBOR BO POLEG TEGA SKREBEL TUDI ZA STROKOVNO IZOBRAZBO KADROV, KI BODO DELALI NA TEM PODROČJU.

O tem, da je pri nas kmetijstvo še nezadostno razvito in da pomeni oviro za stabilizacijo tržišča in povečanja izvoza, so naši časopisni že mnogo pisali. Zato kmetijstvo zavira razvoj vseh drugih gospodarskih panog in nam povzroča številne težave, o čemer najbolj govori dejstvo, da je odpadlo lani na uvoz živil 43% celotne količine uvoza. Kakor se industrija bori za dvig delovne storilnosti, kar je eden od glavnih pogojev za izboljšanje življenjske ravni, tako je osnovna naloga kmetijstva, da poveča hektarske donose.

Ker je človeštvo odkrilo kvalitativno docela nov energetski vir — atomsko energijo — in ker se je ta nova znanost tako naglo razvijala, lahko že zdaj v kmetijstvu in gozdarstvu posredno ali neposredno uporabimo jedrsko žarčenje in radioaktivne izotope, ki bodo služili izboljšanju teh dveh gospodarskih panog.

Uporaba jedrske energije ni pomembna le za povečanje hektarskega donosa — kar je sicer v tem pogledu njena primarna naloga — ampak je pomembna za razvoj kmetijstva v celoti. To pa še predvsem zaradi tega, ker se bodo s socializacijo preobrazbo vasi ustvarili tudi pri nas potrebni pogoji za uspešno uporabljanje teh novih sredstev. Če n. pr. izpostavimo seme žitaric ali kakšne druge rastline žarkom x ali gama, dosežemo znatno večje donose, z radijskimi izotopi, ki jih uporabljajo za gnojilo že v mnogih evropskih in izvenevropskih državah, pa so dosegli pri sladkorni pesi za 18% večji donos kakor brez uporabe teh izotopov.

Naše znanstvene ustanove, ki jih je precej, morajo zato predvsem pomagati, da se bodo najracionalnejše uporabljala umetna gnojila, ki so zelo učinkovito in neposredno sredstvo za povečanje pridelka. Nadalje morajo poskrbeti, da izpopolnimo prehrano živine in omogočimo večjo proizvodnjo živilskih proizvodov, da izboljšamo zaščito rastlin in razno-

vrstnih končnih izdelkov rastlinskega in živalskega porekla, da jih zavarujemo pred škodljivim mrcosom itd. Za uspešno rešitev vseh teh problemov, bodo naše znanstvene ustanove že v bližnji bodočnosti uporabile jedrsko žarčenje in izotope.

Jedrsko žarčenje uporabljajo v čedalje večji meri tudi kot najuspešnejše sredstvo za konzerviranje živil. V inštitutu za jedrsko energijo v Vinči pravijo, da bi lahko na ta način konservirali tudi grozdje, ki bi ga z žarčenjem ohranili dolgo časa svežega. Če izpostavimo krompir žarčenju s 5 do 20.000 röntgenskimi enotami, vzdrži brez klitja tudi do dve leti. Podobne uspehe so dosegli z obsevanjem čebule, korenja in drugih kmetijskih pridelkov.

Najnovejši poljski pa so pokazali, da lahko z žarčenjem sprememo les v dobro živilsko krmo, kar odpira na tem področju neslutene možnosti.

Do domovini

NAJVEČJI JUGOSLOVANSKI GENERATOR

Tovarna »Rade Končar« v Zagrebu je izdelala doslej največji generator v naši državi, ki bo proizvajal 42.000 kilovatomperov. To je prvi od štirih generatorjev enake jakosti, ki jih bo omenjena tovarna izdelala za hidrocentralno Mavrovo v Makedoniji. Monterji iz Zagreba so v Mavrovem že začeli montirati prvi generator, ki bo predvidoma začel obratovati čez nekaj mesecev, obenem pa se je tovarna »Rade Končar« obvezala, da bo do konca letošnjega leta izdelala še drugi generator.

NAKUP MASTI V ZDA

Štiri jugoslovanske zunanjetrgovinske podjetja, ki sestavljajo »Biro za masti« s z nekaterimi proizvajalci v ZDA sklenili pogodbo za nakup 37.000 ton masti iz ameriških kmetijskih presezkov. V reško luko so doslej že prišle tri ladje, ki so pripeljale 4 tisoč ton masti, ostale pošiljke pa bodo prišle še v teku meseca maja in junija. Z uvozom omenjene količine masti bodo naša tržišča v letošnjem letu z njo dovolj preskrbljena.

GORENJSKI SEJEM V KRANJU

Korenjsko leto, bo v Kranju tudi letos v času med 3. in 13. avgustom, tradicionalni Gorenjski sejem. Doslej se je priljavilo že precejšnje število razstavljalcev, ki bodo razstavljali predvsem blago za široko potrošnjo. Lansko leto si je Gorenjski sejem ogledalo nad 40.000 obiskovalcev, blaga pa je bilo prodanega za 371 milijonov dinarjev.

IZ POD SITA Oj, ta zelenjava...

Letošnja huda zima, ki se je zavlekla pozno v pomlad, je povzročila hude pobeze in močno poslabšala preskrbo ljubljane z zelenjavo. Zato so se ljubljanci spet spomnili na posestvo Pšata, ki je bilo osnovano pred štirimi leti z namenom, da bo mesto oskrbovalo z zadostno količino povrtnine.

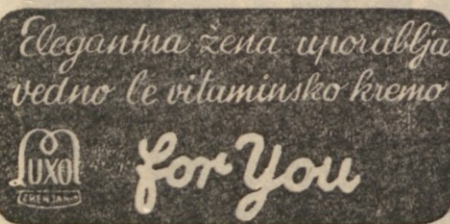
Da bi bolje razumeli pogoje dela na posestvu, je potrebno razčleniti njegovo dejavnost od ustanovitve do danes. Nedvomno se je tako v poljedelstvu kot v živinoreji pokazal lep uspeh. Od ustanovitve posestva so bili hlevi prazni, danes pa je v njih blizu dve sto glav goveje živine, ki je bila skoraj vsa vzgojena doma. Čeprav za pridelovanje krme ni najboljših pogojev, ker so tla prevlažna, so

Tudi z ozirom na hektarske pridelke žit je posestvo Pšata med prvimi v Sloveniji, čeprav še ni povsem urejeno in se posebno za melioracije uporabi vsako leto precej denarja.

Največji problem na Pšatu je izgradnja stanovanj. Ker jih primanjkuje, je otežkočena zaposlitev stalne delovne sile in si pomagajo s sezonskimi delavci.

Kako pa je z zelenjavo? Klimateški pogoji ne dopuščajo, da bi se pridelovala zgodnja povrtnina. Zato je nemogoče pričakovati, da bi zlasti letos, ko je pomlad vsa zelenjava celo v Dalmaciji in na Primorskem, Pšata zalagala ljubljano zgodnjo zelenjavo. Gradnja rastlinjaka, kjer bi edino bilo mogoče pridelovati samo povrtnino, zahteva ogromne investicije, na katere pred graditvijo stanovanj ni misliti. V toplih gredah bi se nekaj povrtnine sicer lahko pridelalo, toda ne toliko, da bi bilo zadostno vsem potrebam. Vprašanje je tudi, če bi se pridelovanje zelenjave v rastlinjaku sploh splačalo. Delna rešitev bi bila v tem, da bi se gojila zelenjava v zavetnih legah in bi lahko prila na trg, preden bi bil ta z njo nasičen. Lani se je n. pr. zgodilo, da glavne solate ni bilo mogoče vnovčiti in je bila zaradi tega znatna izguba. Morda bi bilo bolje, če bi podjetje odprlo lastno trgovino ali začasno vsaj svojo stojnico na rgu. Tako bi odpadel posrednik in potrošnik bi lahko prišel poceni do sveže zelenjave. S tem bi bilo mogoče zaustaviti pretirano navljanje cen zelenjavi, zlasti s strani privatnega sektorja.

R. L.

dosegli letno molžo 2.500 litrov na glavo. Zdaj se posebno skrbno ukvarjajo s selekcijo živine in to glede na količino mleka in procente maščobe. Krave, ki dajejo manj kot 2.000 litrov mleka letno, bodo izločili iz reje.

KOZERIJA

V kavarnah in slaščičarnah se zbira posebna vrsta žensk. »Kofetarice« jim pravimo. Le-te ne režejo samo kave in ne prebirajo polglasno ljubezenskega romana iz nemških revij, ampak je njihovo glavno opravilo prerokovanje iz kavnih gošč. To ni šah, to ni tarok, to tudi ni spiritalistična seja, je navadna apokaliptična družba, sklonjena nad kavnino skodelico. Ženska govori, drugi jo zamakneno poslušajo.

Priročišče: slaščičarna. Poskusi moderna, z desetinami mizicami v pritličju, z ložami ob steni in ljubčimi kotički v prvem nadstropju. Po strešba hitra, dekleta snažna in simpatična, kava dobra, pečivo sveže. Zanimivi obrazi. Majhno razkošje, prav zares!

Mizica v kotu je zasedena. Štiri prijetne ženske, med njimi negovan, prav tako prijeten možki. Barva las sicer razkriva mladostni blek, gube na njihovih obrazih pa razodevajo prava leta. Sepet. Starost ene izmed njih sem lahko ugotovil po lasih. Ni imela sivih, temveč rumene, od cigaretnega dima obarvane. Obraz sledi izpit. Elegančno opravičena. Vsaka deseta beseda je nemška. Smeje se dražestno. Lepi belj zobje, žal preveč lepi.

To je glavna oseba.

Sklonjeni so nad mizico. Nad njimi oblaki cigaretnega dima.

Iz špile preko žile, eja mara, eja sara.

eja vica, gobolca eja, eja, uc.

Stara ženska, ki je mladost preplešala na balih reče zamisljeno nasprodi sedečemu moškemu: »Položite levo roko!«

Ta položijo levo roko na poveznjeno skodelico, iz katere je malo prej popili kavo.

»Ste jo do trinajst v nazaju«

»Ena, dve, tri, štiri... trinajst!«

»Trinajst, dvanaest, enajst, deset... ena!«

Moderna starica vzame skodelico in se nasloni na naslonjalo stola.

»Odpotavili boste. Ne jutri. Čez dve leti. Na Vzhod. Opravičilo vas. Ponizati vas hočejo. Vidim, da boste dosegli uspeh v poklicu.«

Ženska z rumenimi lasmi gleda nepremično v skodelico in lise v njej ter vodi družbo v svet ubijanj. Ustnice se ji raztegnejo v sladki smeh.

»Moška oseba s črko V vam pripravi za hrbtnost. Trd oreh! Ne bodite preplašeni. Tu vidim afero z ženskami in veliko srce.«

Čez nekaj časa nadaljuje: »Živite v razdobju, ki je zelo kočljivo. Dve ženski si prizadevata, da vas spravita na tla.«

Moški se ponosno ozre. V obeh mu berem, kako ponosen je na vlogo zavajevalca.

»Nepoboljšljivi ste!« — Ženska globoko potegne cigaretni dim vase in ga spet afekirano izpušča. Potem nadaljuje: »Ženska oseba, ki se začne s črko K je aktualna in ga predlirljivo pogleda. Ostala družba se mu nasmehe.

»Potovanje s čolnom se bo srečno končalo. Manj srečno pa se bo končala zadeva z gospo F...«

Kaj pa pri sedenju mizi? Mlada družba: dekleta in fantje. Sodobnost. Razgovor o filmu, koncertu, knjigah? Ne!

»Vera, danes je na vrsti Marko! Obljubila si. Tako je radoveden.«

Vera je »poldama«. Studentka, Francoski tip. Nepočesana. Ustnice namazane, vendar samo spodnja. Lasje mavričasti, nohti dolgi, lakirani živorebrno. Meglen, odsoten pogled. Zmagoslavni položaj prsi. To je samo vnanja podoba, ki pa ni za vsakogar privlačna. Pri njej je morda privlačno to, da zna brati iz kavnine gošče. Danes so jo spet prosili in Marko je na vrsti.

Privoli je. Posrečilo se ji je, da je dolgo grive z naglim sunkom glave vrgla na olik, suh arbet. Oči je zaprla v lise v skodelici in jih zaprla.

»Črka S v prihodnjih dneh ne bo več aktualna.« je začela »poldama« in srknila turško kavo. Molk. Molk.

»Nisem skoncentrirana!«

Vera ne bodi takšna, saj si že vsem povedala, le Marku...«

»Marko, daj, pomoči prstanec leve roke v skodelico. Tako, morda se bo kaj pokazalo. Črka S ne bo aktualna, temveč Z. Na bolje se ti bo obrnilo. Doma ne streljaj kotlov. Tehnično, ki jo vidim, ne vem, kako naj razložim. Upam, da si se odločiš, s katero poljske nočjo. Na loteriji igraj na številko 23.«

Spet molk. Zadržega.

Ne morem, prenaporno je!»

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

Vera in Marko, gaspa z rumenimi lasmi in negovan gospod so bili med množico v slaščičarni pravzaprav povsem običajni gostje. Samo ena razlika je. Iz ostankov v skodelici berejo ostanki nekdanje družbe ali v njihovem duhu vzgojeni potomci, ki jim je kavina gošča svet za jutrišnji dan.

Kavina gošča je res čuden svet za ljudi, ki žive v brezdelju.

SLIKE IZ BUDIMPESTE

Grad nad Budimpešto je svojevrsna turistična privlačnost: obzidje je zgrajeno v stiliziranem slogu, kjer naj bi bili stolpički nekakšen posnetek nekdanjih sotorov, ki so jih uporabili nomadski Madžari in Ogri, ko so iz azijskih step prodrli v Panonsko nižino. Še najbolj zanimiv del tega obzidja je »Ribiški zid«. To ime ima še iz turških časov, ko je ribiški ceh branil prav ta del obzidja pred turškimi napadi

1

Z vrha griča, kamor nas je pripeljala dobra in lepo speljana avtomobilska cesta, se nam je odprl pogled na Budimpešto.

Po osemnajsturni vožnji z avtobusom — vsteti so tudi zamudni pregledi na jugoslovansko — avstrijski in avstrijsko — madžarski meji — je bil to olajšujoč pogled: nam nasproti so se na obronkih pokazale strehe hiš, ki so se v obliki pahljice širile v nižino; sredi med gručami stavb se vije Donava, široka in siv; na desni se dim iz visokih tovarniških dimnikov dviga k nizkim oblakom...

Na cesti srečujemo čedalje več vozil: predvsem lahkih motociklov, zdaj pa zdaj zdrkne mimo kak avtomobilček, nasproti nam prihajajo okorni, temnomodro prepletkani avtobusi, mi pa prehitevamo tovornjake, ki so vsi temnoolivne barve in imajo na zadnji strani skoraj po pol metra visoke evidenčne številke...

Kamera je na poti po budimpeštanskih ulicah izbirala motive: da madžarske lepoteče se niso docela »izumrle«, naj nam bo v dokaz ta posnetek

Predmestje z nekaterimi novimi stanovanjskimi hišami. Belina bolj redkih novih zgradb se jasno odraža od vele mestno-sajaste sivine ostalih zidov. Popot tramvaja in avtomobilskih motorjev postaja močnejši. Čez most se pripeljemo v središče mesta.

Postavna miličnica v modri uniformi usmerja promet. Počasni se pomikamo naprej. Ljudje se ustavljajo, ozirajo in nas vprašujejo ogledujejo...

Pred hotelom »Astoria« smo se ustavili. Na mah se je okrog obeh jugoslovanskih avtobusov zbrala gruča ljudi, ki radovedno prebirajo napis

Putnik Slovenija LJUBLJANA - YUGOSLAVIA

Skozi okna opazujemo nove obraze, oni pa se s pločnika ozirajo po nas, strokovnjaško ocenjujejo vozili, njuno moderno obliko, potem potnike in nekaj se pogovarjajo med seboj. Gruča radovednežev se veča. Nekdo vpraša nekaj po nemško, drugi sprašujejo po madžarsko in naši Prekmurci jim odgovarjajo:

»Da, res smo iz Jugoslavije...«

»Umi se je dež. Ljudje se stisnejo k zidu. Dva se nekaj zaupno pomenkujeta in starejši mu pritrjuje; mlajši, ki mu ni mar dežja, pristopi k oknu in vpraša po srbsko:

— Ali imate s seboj kakšne časopise...? »Smo iz Ljubljane... Imamo samo slovensko...«

Liter vina 38 forintov, a to ni slavnj tokajec, hrenovka brez kruha velja skoraj 5 forintov, ekspresna cikorijska (prave kave menda že dolgo ne pozna) 2,8, malo pivo pa poldrugi forint.

4

Madžarska za sedaj še ni »turistična dežela« — ne za Jugoslovane ne za koga drugega. Tudi domačini najbrž ne živijo preveč lahko, kajti učitelj — da navedemo najbolj otipljiv primer — zasluži mesečno tisoč forintov ali nekaj manj, uslužbenka pri turističnem uradu pa dobiva po 900 forintov na mesec.

Ce bi že hoteli iz teh splošnih in ne preveč podrobnih opisov napraviti nekakšne zaključke, bi lahko rekli, da čutiljo Madžari še danes — in to še zelo hudo in bržkone tudi boleče — posledice preteklih vojn. Madžarska je res veliko pretrpela: zelo hude bitke so se bile na njenem ozemlju in prav Budimpešta je bila hudo prizadeta, skorajda uničena. Nemci, ki so se umikali pred Rusi, so pogrnali v zrak vseh sedem mostov, ki so držali čez Donavo.

Veliko so že obnovili, ruševine so popravili, nekaj so zgradili novega, postavili so tudi nove mostove čez veliko reko (razen velikega visečega mostu, ki s svojimi orjaškimi ostanki še vedno pričča o strahotnem razdejajanju), tovarne spet delajo in polja, mimo katerih smo se vozili po valoviti ravnini južno od Blatnega jezera, so bila lepo obdelana: traktorji so ropotali, skupine mladih ljudi na razsežnih njivah pa so pričale, da je zemlja v združniški posesti...

Pravi, da je bila Budimpešta nekoč razkošnejša od cesarskega Dunaja in nič manj elegantna od Pariza. Danes je precej drugače: ljudje imajo drugačne skrbi, da bi lahko mislili na luksuz in eleganco...

Zaradi obnove se je Madžarska morala odreči ali pa do skrajnosti omejiti uvoz nekaterih potrošnih dobrin. Kaže, da uvažajo bolj malo bombaža in volne, skoraj nič svile in nilona, odpovedati so se morali tudi »kolonialnemu« blagu: kavi, čokoladi, čaju, pomarančam in limonam...

Iz razgovorov se je dalo sklepati, da je stanovanjska stiska v Budimpešti zelo pereč problem, preskrba z običajnimi živili pa je razmeroma dobra, zlasti če upoštevamo, da je v Budimpešti več živilskih veleblagovnic, kjer prodajajo hkrati kruh in mesnine, zelenjavo in slaščice. Te veleblagovnice so odprte ves dan in — vso noč! Veliko je tudi slaščičarn in vse, ki smo jih videli, so bile polne. Budimpeščanci so zelo sladkosnedni...

Bolj kot izložebe s oblačili in obutvijo, še bolj kot prodajalne živili so nas zanimala trgovine s tehničnimi predmeti: teh je menda dovolj — radijskih aparatov, pisalnih strojev, električnih grelnic in sesalcev za prah, šestil, kuhinjskih in podobnega. Ni bilo moč govoriti, če se domači trg močno zanima za vse to, na čemer so se pasle naše oči...

5

Za vele mestno, kakršno je Budimpešta, je promet pravzaprav šibak: ne mislim s tem na tramvaje, ki jih je že močno ogledal zob časa, na podzemeljsko železnico, na ropotajoče avtobuse in trolejbus, pač pa na avtomobilski promet. Osebnih avtomobilov ni veliko in večinoma so čeških znamk »Skoda« in »Tatra«, nekaj je tudi ruskih vozil, le pred parlamentom je bilo opaziti par »Mercedesov« in dva ali tri »Chevroleta«.

Zgodovinskih spomenikov je v Budimpešti obilo. To mesto se ponaša z bogato kulturno zgodovino. Med temi spomeniki pa je najbrž najbolj značilen parlament; turistični urad »Ibus« je namenoma pripravil obisk te znamenite palače...

Na levem bregu Donave se spenja v zrak stolpiči gotike stavbe. Notranost je nadvse razkošna in prav gotovo se londonski Westminster lahko skrbi ob vsem tem bogastvu. Zai, tudi budimpeštanski parlament ni ušel vojnemu razdejajanju. Toda po vojni so ga obnovili tako, kakršen je bil nekoč: pozlačeni oboki, dragoceni stebri, freske, visoka in silikovita gotika okna, preproge, sejne dvorane: to je spomenik madžarske preteklosti, njene nekdanje veličine in bogastva...

Na griču na desnem bregu Donave so razvaline starega gradu, citadele iz borb proti Turkom. Tudi tod obnavljajo stare baročne hiše, popravljajo tamkajšnje cerkve, kjer so nekoč kronali ogrske kralje, in slikovito ozidje, s katerega je čudovit pogled na Pešto, na mostove čez Donavo in na veličinski spomenik sovjetskim osvoboditeljem, ki so ga

To reportažo je omogočilo podjetje »Putnik-Slovenija« iz Ljubljane

postavili po vojni na najvišjem vrhu Budimpešte, prav tam, od koder je nekoč avstrijska soldateska streljala s topovi na revolucionarne Madžare...

Ko sem ogledoval te zgodovinske spomenike in poslušal razlago in hvalo vodnikov, se mi je vsilila misel: Madžari so dandanes močno zaverovani v svojo preteklost...

6

Nehote smo zbuiali izredno pozornost; povsod, kamor sta pripeljala »Putnikova« elegantna avtobusa, so nas obkrožili ljudje: nekateri so nas samo opazovali, drugi so začeli spraševati...

Niso prikrivali, da so presenečeni. Zanje je bil ta obisk iz Jugoslavije nekaj nevsak-

»Putnik — Slovenija« je za potovanje v Budimpešto uporabil dva nova avtobusa »FAP — Saurer«, t. j. domače konstrukcije. Lepe oblike teh dveh avtobusov so privlačevale pozornost Budimpeščancev skoraj prav toliko kot prvi jugoslovanski turisti. Prizori, kakršnega vidimo na sliki, so se ponavljali povsod, kjer sta se avtobusa ustavila

danjega, izrednega, morda celo dobro znanilo nečesa novega...

Kar neprijetno nam je bilo, ko smo videli, kolikšno zanimanje zbujajo vse: vozili, mi same, naše obleke, naši fotografski aparati, cigarete in menda še najbolj — pomaranče...

Obroci so prosili za spominke, starejši so polzvedovali, kako je v Jugoslaviji.

Zanimalo jih je mnogokaj: od tistega, kaj se pri nas lahko kupi, do tega, kaj menimo o politični situaciji — pri njih. Človek je dobil vtis, da so slabo obveščeni o dogodkih izven meja svoje domovine. Pripovedovali so nam, da so bili zelo redki, ki so obiskali tujino — recimo Češkoslovaško ali Romunijo. Spodbujali smo jih, da bodo nemara lahko prišli v Beograd na povratno tekmo Jugoslavija : Madžarska, ki bo v jeseni. Menda nam niso preveč verjeli... Nekomu se je zdelo čudno, da v Jugoslaviji ni nobene okupacijske vojske! Sodil je pač po domačih izkušnjah...

Vozili smo se čez Stalinov trg, nedaleč od Stalinovega mostu; na tem velikem prostoru prirejajo vse večje manifestacije. Prav tedaj so se pripravljali na veliko prvomajsko parado. Pred velikim Stalinovim kipom so postavili tribuno.

»Kako bo kaj sedaj s tem kipom?« je vprašal nekdo madžarskega vodnika.

— Ta kip bo stal tu večno... se je glasil odgovor, kakor da ga to nenavdno vprašanje ni niti malo presenetilo... Jugoslovani so pač svojevrstni...

7

V nedeljo popoldne so ure hitro minevale. Mnogi ljudje so se valile v smeri proti glavnemu športnemu stadionu. Na tramvajskih stopnicah so viseli pravi grozdi teles; avto-

busi so bili natrpani do skrajnosti; pločniki polni ljudi, ki so vsi hiteli v isto smer. Pojasnjevali so nam, da takšnega zanimanja že dolgo ni bila deležna nobena nogometna tekma...

Sploh se v Budimpešti zelo zanimajo za šport. Športne naprave, igrišča in kopališča s toplo vodo na Margaretinem otoku sredi Donave so čudovita, za naše pojme nekaj izrednega. Očitno dajejo Madžari veliko sredstev za šport: uspehi so zato tudi prav otipljivi. V Evropi menda — če izzamemo Sovjetsko zvezo — se nobena druga država ne more ponašati s takšnimi uspehi in to skoraj v vseh športnih panogah.

Madžari so številčno majhen narod in vendar je njihova športna moč enaka vsaki — velesili. Kje je zato povod? V odličnih in čudovitih športnih napravah? V sredstvih, ki so določena za šport in športnike? Ali pa v želji pokazati in dokazati svoje sposobnosti, svojo telesno moč in vzdržljivost ne glede na vse druge tegobe in težave?...

Dogodek tega dneva pa je bila tekma med izbranimi nogometnimi moštvoma Jugoslavije in Madžarske. (Vtise s te res velike tekme berite na 8. — Športni strani!)

Ko smo se pred hotelom zbirali pred avtobusom, ki naj bi nas odpeljal na stadion, spet ni manjkalo starih in mladih občudovalcev (ali morda samo radovednežev?).

8

Po vsej Budimpešti so se prižgale luči, ko sta se avtobusa spet pognala po asfaltni cesti.

Bili smo zadovoljni: naši nogometaši so se izkazali, ljudje v Budimpešti so nas ljubezljivo sprejeli. Nič manj ljubezlivi niso bili ljudje v Siófoku, znanem letovišču ob Blatnem jezeru, kjer smo se ustavili na poti v Budimpešto, in v Veszpremu, kjer smo na povratku »zapili« nekaj preostalih forintov.

Nekaj minut pred polnočjo smo se ustavili pred zapornico na meji v Szegedthardu: srečali smo iste oficirje kot prejšnji dan. Spet smo se pogovarjali o nogometu in cigaretah... Še kratek pozdrav z madžarskim vodnikom, ki nas je prejšnji dan »prevzel« in, potem ko nas je varno pripeljal mimo dveh vojaških patrol na cesti proti meji, spet prepustil naš usodi...

Soferja sta močno pognala proti Gornji Radgoni...

7. SAVNIK

Pogled z gradu na Donavo in parlament. Parlament je razkošna palača, zgrajena v neogotskem slogu; še razkošnejša je notranost. Parlament je bil med vojno hudo poškodovan, pa so ga že obnovili. V Budimpešti so nam povedali, da je bil v glavni dvorani parlamenta 1. 1948 sestanek Kominforma, ki je sprejel zloglasno resolucijo.

ABC O OZRAČJU

Danes je 17. oktober in kot vsak dan, pred spanjem se odpravim še za pol urice na sprehod. Najraje pohajkujem pred pristaniščem, kadar se nad njim zgirja mrak. Ne morem tajiti: zame je moj rojstni Neapelj najlepše mesto na vsem svetu. Vem pa, da imate tudi vi v obmorskih mestih kakšne koticke, ki so vam posebno pri srcu. Tam, kjer se sprehljam, stoji utripajoča plinska svetilka, ki mi vsakokrat kot zaupljivemu prijatelju mežika, ko se ji blizim. Njena luč se zrcali na vodi, ki zaspano klokota ob pomolih. Medtem ko prihajajo iz daljave piski velikih parnikov in raztrgane pesmi do moje laterne, drsijo sem in tja še zapoznani ribiški čolni. Res, to je najlepši prostorček na svetu. Priznati pa moram, da razen Neaplja in nekaj mest v Italiji in Franciji še nisem videl dosti sveta in da zato moja sodba ni kdovekak prepričljiva.

Ko se tako naslanjam na zarjavelo ograjo in vdihavam dišeč morski zrak, zaslišim za sabo avtomobil. Ustavi se in na videz od sile prozaičen možakar z nosom papagaja stopi k meni, brska po žepih za cigareto in me naposled vpraša: »Bi eno?«

Vljudo se mu zahvalim in vzamem cigareto, da ga ne bi spravil v slabo voljo. Močnega kadiva in razveseljen se spominim, da sem denar pustil doma. Čez nekaj časa zamrmra možakar, še vedno s cigareto v ustih: »Saj ste dottore Luigi Casetti?«

»Da, se začudim, od kod pa veste to?« Papagajski nos se ne zmeni za vprašanje in me zaslišuje dalje: »Ali bi se vam prišel kratek sprehod z avtom? Tam bi se laže pogovarjala.«

»Rad, pa sem skoraj preutrujen. Se ne bi dogovorila rajši za jutri dopoldne?« mu predlagam skromno in si razbijam glavo, kaj namerava ta mrtvaški ptič.

Jaz pa bi vam bil zelo hvaležen, če bi me nocoj počastili z vašo družbo,« vztraja možakar, vendar glasneje in kakor mimogrede potipa pištolo v žepu. »Nič se vam ni treba bati, dottore,« meni, vzame pištolo iz žepa in se nasmehne z ljubkostjo klopotače.

Ne preostane mi torej drugega — pustim se spremiti do avta, kjer ugotovim, da čakata name še dva podobna bratca. Stemmilo se je medtem, vendar še opazim, da z gentilemi ravno nimam opravka. Tako si mislim, da je najbolje molčati in počakati, kaj bo. Navzlic vsemu ne morem skriti nasmeha ob misli, da so naleteli na sila majhno »ribico«, če so računali na veliko odkupnino. Pomislim, kdo bi se ugnel zavzeti zame, prestejem prijatelje in sprevidim, da samo reporter Alfiero Benedetto, ki pa kot vsi žurnalisti nima ravno visokih dohodkov.

Kmalu se izkaže, da imajo gostiteljici res nekakšne načrte z menoj. Na veliko presenečenje se avto ustavi pred vrati moje ordinacije in papagajski nos mi ukaže, naj stopim za njim: »Tako, dottore, pospravite hitro svoje instrumente, potem pa z nami v bližino Castellamara. Tam boste pregledali neko pacientko, ki nam je blizu. Nikar se ne bojte — seveda, če boste o vsem tem molčali.«

Olajšano si oddahnem, zakaj računam sem že na najhujše, in nenadoma se mi zde moji nocoj spremljevalci dosti prijaznejši. Morda bo pa vse skupaj še prijetna pustolovščina! Zmečem instrumente in torbo in — kar bo, pač bo!

Po podrugli uri vožnje se eden izmed njih obrne k meni in mi priveže čez oči neprijetno

Resnična zgodba KRVNO MAŠČEVANJE

zauzdarjajočo ruto. »Nočemo vas namreč brez potrebe seznaniti s krajem, kjer leži pacientka, ki mi pojasni v dialektu, ki mi kar prebode ušesa.

Vdam se v usodo in se odrečem vsakršnemu pojasnilu. Ko mi odvežemo prevezo, ostrmim od začudenja. Vse drugo — je tega nisem pričakoval: soba, v katero me pripeljejo, je tako lepo opremljena in neka starejša ženska me prijazno povabi s kozarcem vina k mizi. Čez deset minut postavi predme celo krožnik špagetov. Papagajski nos mi sede nasproti in se s komolci nasloni na mizo. Ne morem zamolčati, da mi takšno vedenje kar trga živce. Zato odgovorim na njegovo vprašanje, če me moti kajenje med jedjo, z dokajšnjo ostroščjo: »Ne vem, doslej tega namreč še nihče ni tvegala.«

Lekcija ima svoj učinek, kajti v naslednjem trenutku zamrmra falot precej klavirno: »Oprostite, dottore, nisem se še predstavil. Moje ime — Benvenuto Forlini, tale tu je Alberto Vecchi in onile Ciro Maresca.«

»Kako ste rekli — Maresca?« vprašam.

»Ja, Ciro Maresca,« potrdi papagajski nos. Poklimam in premišljam, kje sem že slišal ime Maresca. »Povejte mi, prijatelji,« se pozanimam, »kaj niste v sorodu s signoro Assunto Maresca, vdovo Simonetti, ki jo išče neapeljska policija?«

»Njegova sestra je,« se vmeša papagajski nos, »in ker je gospa Simonetti prisiljena ostati zunaj Neaplja, smo bili tako predrzni in vas pripeljali semkaj, da bi jo preiskali.«

Naj vas zdaj seznanim z zgodbo, ki jo je bil polni neapeljski časopis in ki je pripeljala do tega, da se je morala gospa Simonetti umakniti iz Neaplja.

V Neaplju je bila ta gospa znana z imenom Pupetta. Bila je zelo čedna, tako čedna, da je pri volitvah za letošnjo kraljico leta 1953 zmagala v provinci Rovigliano. Najbolj je njena zmaga vznemirila trgovca z zelenjavo Pasquale Simonettija. Se istega leta se je z njo z velikanskim hrupom poročil. Če je »Miss Rovigliano 1953« izstopala s svojimi okroglinami, je pa njen soproj Pasquale vzbujal pozornost s svojo impozantno postavou — visok je bil nič manj kot 1,94 metra. Dejstvo, ki mu je v njegovih krogih zelo prav prišlo. Preden se je Pasquale lotil poštenega posla z zelenjavo in sadjem, je tihotapil orožje, mamila in ameriške cigarete, kar mu je policija kmalu hudo zamerila. Ko so mu tla postala prevročja, se je Pasquale poslovil od tihotapstva — predvsem zato, ker ni zmogel več toliko denarja, da bi podkupil prehudo službeno vno mo policajev. Ker mu policaji sploh niso bili pri srcu, se je odločil, da bo postal dober državljani in trgoval z limonami.

»MISS ROVIGLIANO 1953« — JE BILA BUJNA ASSUNTA MARESCA, KI SE JE POZNEJE POROČILA S TIHOTAPCEM SIMONETTIJE

Pa je že tako, da imajo celo najboljši ljudje hudobne sode. Pasqualev hudobni sode se je imenoval Antonio Esposito, ki sicer ni imel tako železnih mišic, bil pa je dosti bolj prebrisan. Toliko bolj pa sta si bila sode podobna v trgovski morali, zato sta si nekaj časa kar složno delila dobičke iz tihotapskih računov.

Ko se je Fiat ustavil poleg Antonia in je Pupetta odprla vrata in zaklicala »Don Antonio!«, se je napaden najbrž temeljito pokesal, da ni verjel v žensko hrabrost. Ko mu je prva krogla obšla v kolenu, je sicer naglo potegnil za revolver, ki ga je kot redoljubljen človek vedno nosil pri sebi, sprožil je, trkrat, zadel pa razen slamnika nekega pešca ni nikogar. Da bi pa to ugotovil, mu ni bilo več sojeno. Druga salva iz Pupettine brzostrelke je njegovim trgovskim in drugim morebitnim ambicijam napravila prezgodnji konec.

Ceprav je pošteno žaloval za preluknjanim slamnikom, pešec vendar ni izdal ničesar, marveč je vztrajno trdil, da je slučajno gledal na drugo stran. Zdelo se mu je pametneje pogrešiti slannik kot svojo glavo. Tudi spomin drugih mimoidočih je nenadoma odpovedal. Samo to je policija z gotovostjo zvedela: da je Pupetta izstrelila prvo kroglo. Možnost, da sta tudi brat Ciro in tretji anonimni možkar prav tako streljala, je bila spričo 21 krogel, ki so jih našli v Antonijevem truplu, zelo verjetna.

Pupetta zdaj ni imela več vzroka, da bi se še dalje zadrževala v mestu in se je umaknila na deželo, v bližino svojega rojstnega kraja Castellamara, medtem ko se neapeljska policija še vedno trudi, da bi jo našla.

je to v navadi pri članih Camorre, ki bi radi poslali v nasprotnikov trebuh mrzlega svinca. Pasquale je imel še toliko časa, da je ženi povedal ime povzročitelja tega dejanja, namreč svojega konkurenta Antonia in je izdihnil. Gaetano Orlando pa je dal nekaj na čast svojega rodu in je policajem zatrdil, da je ravnopolnoma po svojem premisleku in po starem običaju v Južni Italiji, da bi rešil rodbinsko čast. Simonetti je je oklofotal njegovega strica, ki je po tem oglušel.

Medtem se je vdova Pupetta na vse kriplje trudila, da bi policijo prepričala o Antonijevi krivdi. Vendar zaman. Tako se je odločila tudi sama za prastari običaj »svendetto«. Sklicala je vseh 40 mož rankega Pasquale na posvet. Nekaj tihotapcev je bilo takoj pripravljenih kavalersko maščevati umrlega mošt — in sneti z njenih ramen težko breme. Toda Pupetta je vztrajala, da bo sama sodila...

Taka je navada v Neaplju, da se ta formalnost opravi na istem kraju, kjer je padla prejšnja žrtev. In ker Napolitanci ne slove zastoj za brbljave zgovorne, je kmalu vsa četrt vedela za namen krvi željne Pupette. Tudi Antonio je slišal zanj, vendar ga ni jemal resno.

Pupetta je s temeljitostjo pravega detektiva študirala navade svoje žrtve, da bi jo presenetila natančno na istem kraju, na katerem je bil ubit njen mož. Tako je opazila, da Antonio s skoraj malomeščansko točnostjo vsak terek dopoldne zahaja v bar »Tri zvezde« na VII. Palermo, tam popije tri cizane in se nato vrača po ulici, kjer je zadnjič zadil veliki Pasquale. Tudi 4. oktobra je Antonio ostal zvest svojemu torkovlu in smelo korakal po VII. Novarro, ne da bi opazil, kaj se dogaja za njegovim hrbtom. Za njegovim sedemnajstletni Ciro in neki moški, čigar 1400, ki ji ga je — poleg vsega drugega — zapustil Pasquale. V avtu sta sedela še njen sedemnajstletni brat Ciro in neki moški, čigar imena do danes še niso mogli ugotoviti. Trditve, da so bili do zob oboroženi, ni resnična, zakaj Ciro je razpolagal od zadnjega pretepa z Antonijevo telesno stražo samo z bormimi ostanki in čeljustih.

Ko se je Fiat ustavil poleg Antonia in je Pupetta odprla vrata in zaklicala »Don Antonio!«, se je napaden najbrž temeljito pokesal, da ni verjel v žensko hrabrost. Ko mu je prva krogla obšla v kolenu, je sicer naglo potegnil za revolver, ki ga je kot redoljubljen človek vedno nosil pri sebi, sprožil je, trkrat, zadel pa razen slamnika nekega pešca ni nikogar. Da bi pa to ugotovil, mu ni bilo več sojeno. Druga salva iz Pupettine brzostrelke je njegovim trgovskim in drugim morebitnim ambicijam napravila prezgodnji konec.

Ceprav je pošteno žaloval za preluknjanim slamnikom, pešec vendar ni izdal ničesar, marveč je vztrajno trdil, da je slučajno gledal na drugo stran. Zdelo se mu je pametneje pogrešiti slannik kot svojo glavo. Tudi spomin drugih mimoidočih je nenadoma odpovedal. Samo to je policija z gotovostjo zvedela: da je Pupetta izstrelila prvo kroglo. Možnost, da sta tudi brat Ciro in tretji anonimni možkar prav tako streljala, je bila spričo 21 krogel, ki so jih našli v Antonijevem truplu, zelo verjetna.

Pupetta zdaj ni imela več vzroka, da bi se še dalje zadrževala v mestu in se je umaknila na deželo, v bližino svojega rojstnega kraja Castellamara, medtem ko se neapeljska policija še vedno trudi, da bi jo našla.

Čo se pripeti samo...

... V BRISTOLU: Ko je zdravnik Donald Bolton vstopil v čakalnico svoje ordinacije, da bi sprejel naslednjega pacienta, ga je skoroda zadela kap. Pred njim je stala ogromna gorila — toda na srečo nagačena. Neki hudomušnež jo je ukradel iz mestnega muzeja in prinesel v čakalnico.

... V FRANCII: Antoinette Duval je odpovedala sodelovanje pri artistski skupini, kjer je nastopala kot »dama brez trebuha«, ker je postala mati — dvojčkov.

... V MEHIKI: Zaradi kršitve službenih tajnosti so nekega uradnika obsojili, ker je javno govoril, da njegov nadrejeni ne zna šteti do tri.

Prsne karamele

»Pionir« vam pomagajo pri kašlju

Zahtevajte samo Prsne karamele »Pionir« v izvirnih vrečkah!

»JUGODIJETETIKA«

TVORNICA FARMACEVTSKO-DIJETETSKIH PROIZVOD

ZAGREB - BORONGAJSKA 48/6

KAKO SMO ŽIVELI • KAKO SMO ŽIVELI • KAKO SMO ŽIVELI • KAKO SMO ŽIVELI • KAKO SMO ŽIVELI •

ročila. To zveni precej nenavadno, kajti današnji Japonci zaničujejo vsako nemoralno.

Yoshiwara je imela zmeraj en sam vhod in en sam izhod — dvoje vrat, ob katerih so dan in noč stražili policaji, da bi dekleta ne ušla. Vsak obiskovalec je dobil pri vходу bel kimono — tu naj bi vladala enakost in vsi naj bi bili združeni v veselju. Čez leta so rešetke odstranili in tudi beli kimono je izginil. Čas dvornih običajev in vitezov, samurajev, je zbledel.

Yoshiwara pa je ostala. Ostalo je dvoje vrat in budna policija, ostale so hiše, luči, brentanje prečute noči. Na fasadah so bile zdaj pripete fotografije belo napudranih dekliških obrazov z visokimi pričeskami, ki so jih osvetljevale neonske svetilke.

Sto, tisoč takšnih glav je strmelo iz fotografij, je prežalo za bambusovimi zavesami, vabilo ali mahalo.

Ta svojevrstni svet, ki je oživel pomoči in zamrl z jutrom, je ostal do onega dne, ko je v letu 1945 padla nanj velika bomba. Takrat je pogorela vsa Yoshiwara. V nekaj urah je izginilo mestece iz bambusa in zlatega laka v plamenih. In z njim je zgorelo na stotine deklet, kakor že leta 1923 med velikim potresom.

Nič, prav nič ni ostalo od te stare, krute romantike, samo neke nagrobni kamnov, ki govorijo popotniku o marsikateri drami, ljubezni in smrti. Zdaj rastejo iz teh tal moderne zgradbe.

Yoshiwara je bilo mesto lepote in bede, veselja in žalosti, intrig, ljubzni do smrti, ugrabitev, ljubosumnosti, obupa in strupa. Pred blizu 200 leti je živel mlad Japonec Shirai Gompachi. Bil je pogumen mladčen, imel pa je to smolo, da je pri prepriku za psa ubil nekega dvorjanka in je moral bežati. Prenočil je v hiši na poti v Yedo, današnji Tokio, in prebudil ga je pojoči glas lepega dekleta. Ime ji je bilo Komurasaki in zaupala mu je, da jo je ugrabila tolpa roparjev. Gompachi je del ob glave vse tolovaže po vrsti in povedel deklet v njeno rodno hišo. Lepa

Komurasaki je bila zdaj doma in je kopnela po svojem mladem rešitelju, ki je nadaljeval pot v Yedo. Gompachi pa se je znašel v mestu, ugajalo mu je veselo vrvenje po ulicah in ko je slišal o mili deklici, ki naj bi bila za rešetkami v Yoshiwari, je šel tja, da bi jo obiskal. Svojim očem ni mogel verjeti, ko je zagledal Komurasaki. Stariši so jo bili prodali medtem, da bi se rešili lakote.

Vsak dan je prišel Gompachi in vsak dan je bil reševši, dokler mu vrata niso ostala zaprta. Da bi spet videl svojo ljubo, je iz obupa ubil nekega moža, ga propal in šel spet v Yoshiwaro. Ubil je še več ljudi, dokler ga niso zgrabili, ga obsodili in obglavili.

Ko je nesrečna Komurasaki zvedela, da so ga pokopali v četrti Meguro, se je po tistem ukradla v prepovedano mesto Yedo, se vrgla v sveži grob — se zabodla. To je japonska drama Romeo in Julija. In ni slučaj, da se je odigrala v Yoshiwari. Yoshiwara skrajna namreč ni bila mesto pregreh, marveč shajališče umetnikov in pesnikov, romantike in fantazije, skratka življenja, ki ga podnevi ni tu so mnogi veliki japonski mojstri — morda so bili največji slikarji človeške zgodovine — ustvarili svoja najboljša dela.

Toyoaki Utamaro, ki se je pravzaprav pisal Kitagava Yutoku, je bil rojen leta 1756 v Kawagoye. Se otroka je mati pripeljala v uk k slikarju Sekiden. Utamaro je začel opazovati najtanjše in najmanjše podrobnosti na vsakem živem bitju, jih dirati in jih risati. Bil je še majhen deček, toda ki je ujel muh. Je ta mali čudež narave narisal tako popoln, in s tako zrelo ustvarjalno silo, da je mojster Sekiden izjavil: njegov učence obrniti čopič s srcem ne z roko. Velika barvasta zbirka, s katero se je osamosvojil, je bila knjiga školjk. Naslikal je 36 skupin školjk, kako se igrajo v skrivnostni, modrikasti globini morja. Poleg vseh znanih barv je uporabljal še sljodovec, prah biserne matice in zlati prah.

Toda to zablajanje v bleste

če, opotekajoče se in trzajoče bistvo svobodne narave je bil šele začetek Utamarove edinstvene umetnosti. Utamaro je postal največji upodabljalec japonske žene. Svoj gigantski trg modelov je našel v Yoshiwari. Slikal je svojevrstne, zaspane lepoticke nenavadno vitkih postav. Brez počitka, brez miru se je dan za dnem in noč za nočjo potikal po Yoshiwarskih labirintih. Slikal je do zadnjega dne. Če je onemogel, si je privoščil komaj toliko miru, da je spet mogel prijeti za čopič. Bil je najstojnejši, najsamovoljnejši in najbolj počelni slikar svojega časa.

Po njem so postale lepe, tako hitro minljive yoshiwarske deklice nesmrtno. Utamaro jih je gledal pri plesu, gledal jih je, ko so bile žalostne ali vesele, prisluškoval je njihovi klasični muziki. Pil je z njimi čaj in pustil se je opajati ob harmonije njihovih barv, od skrivnostnega šepeta, od igre njihovih črnih las in vonja njihovih parfumov. Vse to se je v njegovi čisti in veličastni fantaziji spremenilo v slike, v gibanje, v barve, kakršnih svet do tedaj še ni videl. Vsem je gledal večno žensko in v obličju ubogih kmetic, ki so v tem lažnem bogišču morale postati princeze ljubezni, je naposled spoznal veliko skrivnost: vse te ženske so bile matere. Bile so neskončno potrpežljive. Znale so tolažiti. V bistvu so bile del velike darujoče in potrpatne narave, ki nosi življenje iz roda v rod. Utamaro jih je slikal in v opoju svoje plemenite umetnosti — je iznašel k njim še otroke.

Pri najnesrečnejših dekletih na svetu, ujetih v kimono in zakritih za pahljajami je Utamaro idealiziral japonsko ženo v takšni meri, da z njim noben narod in nobena doba ne more tektonovati. To je njegova želja ohraniti lepoto za vse večne čase, pramagati čas in neskončnost. V tem pa že leži tudi melanholija, ki jo najdemo na vseh obrazih Utamarovih lepotic.

Počasi so postajale Utamarove deklice vse vitkejše. Njihovi obrazi so se zožili in podaljšali. Kakor rožnati peciji so njihovi vratovi in glave se majejo na

njih nad vse preozkimi ramami. Čudovita svila se guba okrog teh nadzemeljsko nežnih postav. Okoli leta 1800 je bil Utamaro tako daleč, da je narisal glavo lepoticke trikrat tako dolgo, kakor je bila široka.

Bliže in bliže je hotel Utamaro h končnemu cilju popolne lepote. Zdal je bil res velik med slikarji te zemlje. Bil pa ni računar in tako so se drugi okoriščali z njegovimi deli in si kovali iz njih dobičke. Utamaro je stanoval v hiši svojega založnika, je jedel njegov kruh, dočim je »dobrotnik« na njegov račun bogatel.

Pri tem je bil najbolj plačan umetnik svojega časa. Kot v vročici je delal podnevi v ateljeju svojega podjetnega mecena, ko pa se je znočil, ko se je sopara dvignila proti nebu, ko so začele luči v Yoshiwari, se je Utamaro kot obseden vrnil v »tega malega čudežnega sveta. Mar ni tudi sam, kot njegove sestre v Yoshiwari, sedel v zlati kletki? Z rdečo obrobljenimi očmi, brez spanja, je slikal do onemoglosti, je živel do onemoglosti. Podžgan od svoje sle in nenečnih groženj je dosegel slavo, ki ji ni primere.

S 43 leti je našel čisto mlado, izredno lepo dekle. Bila je kakor sen. Imela je oči kot češnje, imela je smolnato črne lase, tako dolge, da si jih je počesala tako visoko, kolikor si je je mogel želeti. Ta otrok je bil zelo nardarjen. In Utamaro se je oženil z njo. Do njegove smrti mu je prala čopiče, mešala barve, poklekala in se priklanjala pred začudenim slikarjem.

Utamaro je bil tudi pesnik. V sredo tega vročega, použivajočega se življenja je nenadoma udarila usoda. Vlada mu je zamirila neko zbadljivo in ga vrgla v ječo. Tu se je zlonilno njegovo že zdavnaj oslabljeno telo, Utamaro je užgledal svobodo, luč, barve. Potem se je zgredil mrtve. Ob nogah padlega člena je jokala njegova mlada žena.

Prihodnjič: STRADATI... TODA SLIKATI

Tako boste razumeli, da sem bil sila radoveden, zakaj so me trije mrtvaški ptiči zvlekli v skrivališče proslule lepoticne kraljice.

Papagajski nos — tisti, ki me je nagovoril v pristanišču —, vstane po pospravljeni večerji, se pretegne in pokaže na ženo, ki ji pripravlja jedočo: »Dottore, tale ženska vas bo zdaj peljala k signori Simonetti.«

Umijem si roke pod njegovimi bistrimi pogledi in pograbilim torbo. »Na svidenje, gentlemen,« pravim, ker imam rad lepo vedenje v vsakem položaju in drugič, da s šalo končam prijetno sožitje. Potem stopim za matrono po stopnicah navzgor, da bi pregledal pacientko.

Pupetta me sprejme silno ljubezno in mi namesto pištote ponudi škatio bonbonov. Reči moram, da se v ničemer — razen v lepoti — ne razlikuje od ostalih vdov njenih let. »Samo tole bi rada vedela, dottore,« me vpraša vdova z ljubkim nasmehom: »Bom dala otroka ali ne?«

Da bi ji lahko pošteno odgovoril, jo preiščem in ji nato rečem: »Rodili boste v začetku aprila...«

»Vidite, dottore, zato se skrivam pred policijo. Ko bo vse mimo, se bom javila. Hočem, da bo moj otrok rojen na svobodi.«

Razburjenje

V Københavnu so se v uradu za zunanje zadeve silno prestrašili, ko sirena ni nehala tuhtiti. Vročeno so policisti in kriminalistični uradniki preiskali celo poslopje — in naposled našli omele, naslonjeno na gumb sirene.

Diamant brez imena

Diamant »brez imena«, ki ima 420 karatov in velja čez milijardo francoskih frankov, je naprodal. Lastnik Harry Winston pa zaman išče kupca: ni več povpraševanja po draguljih.

Prijetno razpoloženje v družini ob skodelici

DIVKE

Moderna žena uporablja le odlične in kvalitetne parfume

Luxol

Najprijetnejše je letovanje v »PLANINSKEM DOMU«

v LOGARSKI DOLINI

P. D. CELJE — pošta SOLČAVA

Cena penzion na 600—700 din v pred. in posezoni 10% popusta.

4 goli na Nepstadionu

Madžarska: Jugoslavija 2:2 (1:1)

Naša dva avtobusa sta se pridružila drugim vozilom, ki so se pomikala proti stadionu; na obeh straneh ceste se je valila množica. Ljudje so se ozirali po nas: premnogi so dvigali roke in z razkremenimi prsti kazali — pet! Obiljubljali so nam torej pet golov... Ta samozavest budimpeštanske publike nas je nekoliko vznemirjala; sami nismo bili preveč prepričani v sposobnosti in pripravljenost naše reprezentance, saj smo imeli še vsi pred čmi polom s prejšnje nedelje, ko so Jugoslavlani nespretno klonili pred »slabimi« Romuni.

Avtobusa sta se ustavila na obsejni ploščadi za stadionom. Pokazali smo vstopnice. Naše so veljale 32 forintov, sedeže pa smo imeli nekoliko od novinarske tribune, se pravi na ugodnem in razglednem prostoru.

POGLED NA STADION
Pogled na stadion je čudovit. To je monumentalna zgradba, ki so jo Madžari dogradili pred nekaj leti. Kot vse ostale športne naprave, ki smo jih slučajno videli v Budimpešti, se tudi ta stadion ponosa s svojo evropsko razkošjem. Na zahodni strani se dvigajo tribune skoraj dvajset metrov nad travnatim igriščem; vzhoda na stran pa je za polovico nižja. Povedali so nam, da nameravajo dozdaj tudi ta del, tako da bo tekme lahko gledalo tudi po 120 tisoč gledalcev. Tedaj bo stadion NEP največji športni prostor v Evropi; prekosi bo velikost madridskega igrišča in z njim se bodo lahko merili le nekateri prostori za nogometne tekme iz Južne Amerike...

Vsi gledalci sedijo, stojijo ni. Dohodi in odhodi so tako razporejeni, da v skupih desetih

Madžarsko mladinsko moštvo je igralo odlično, zrelo in dosledno. Baje je bilo v tem moštvu 7 igralcev, ki igralo sicer v klubih madžarske I. lige. Naši so se v začetku še nekoliko dobro branili, potem pa so popolnoma popustili in Madžari so počenjali na igrišču, kar so hoteli. Madžarska publika je bila dobro razpoložena in je s pripombami namigovala, da najhujše šele pride...

Res smo bili v skrbeh.

ZACELO SE JE ZARES
Nebo se je polagoma pooblačilo. Oblaki so se spuščali čedalje nižje nad stadion. Ob zvokih znane ruske fizkulture koračnice sta na igrišče prikorakali obe glavni reprezentanci. Madžari so imeli rdeče drese, bele hlače in zelene nogavice, Jugoslavlani pa modre majice, bele hlače in rdeče dokolenke. Oba vratarja sta bila v črnem. Začetni pozdravi, prihod sodnikov (vsi trije so bili Belgijci), foto, grafitiranje z vseh strani, izmenjava državnih zastavic, igranje himen. Brž ko so odigrali našo, so začeli z madžarsko. Pravilo, da je to stara melodija »Bog ohrani Ogrsko«, ki pa ima novo besedilo. Tedaj je začelo deževati...

Kranjec ne gre nikamor brez dežnika, niti na nogometno tekmo v Budimpešto. Zato so naši začeli odigrati tekmo, toda gledalci za nami so jih opozorili, da dežnik ne spada na športni stadion. Radi ali neradi so spet zaprli dežnike in se stisnili pod plašče.

LE NEKAJ VITISOV
Ne bi popisoval poteka tekme, saj so večina vseh športnikov poslušali radijski prenos

Visoko nad tribunami se je v svetlih rumenih črkah pojavil napis: to je naše reprezentančno moštvo. Pozneje se je na tej veliki tabli blestel napis: **MAGYARORSZAG — JUGOSZLAVIA 2:2**. S slike je mogoče videti, da je bil veliki stadion zaseden do zadnjega kotička.

In dobra opora razgibanemu VUKASU. Bil je hiter in iznajdljiv, samo škoda, da je premalo streljal v gol. Njemu se velja zahvaliti, da se je znašel in v kritični situaciji po madžarskem drugem голу spretno prestrigel dobro streljani prosti strel BOSKOVA in z glavo poslal žogo mimo GELLERJA.

DRUGI POLČAS
Pričakovali smo, da bodo Madžari v drugem polčasu poskusili vse, da popravijo slab vtis, ki so ga zapustili v prvem delu igre. To se je res zgodilo sredi drugega polčasa. Naši so močno popustili. Nič več se niso poganjali za žogo, menda jih je hudo tempo v prvem polčasu nekoliko zdelo. Drugi gol so Madžari zabili prav zaradi obotavljive naše obrambe. Nič ne ni hotel naslovič naprednih igralcev, ki so tako z lahkoto pripeljali žogo od sredine prav do šestnajstera. Majhna zmeda, strel in BEARA je moral po žogo, ki je obsedela v mreži. Potem je bilo nekaj hudih minut za naše: Madžari so na vse kriplje pritiskali, naši pa so bili mišhavne branili. Pred našim golom je bilo več napetih situacij, večkrat nevarna gneča, iz katere bi prav lahko padel odločilni strel.

SLABI KRILI
Najbrž bi bilo precej drugače, če bi naša reprezentanca imela dobri krili. Ne vem, čemu je zvezni kapetan zamenjal prizadevnega HERCEGA na levem krilu z mladim MUJICEM. Ki igra sicer desno zvezno MUJIC je bil nedvomno slabši od HERCEGA, rimi si v sredino, ni imel pregleda nad igro, kar sta spretno izkoriščala madžarska branila in ga puščala v ofsidju. To se je tolikokrat ponovilo, da je bilo že malo smešno.

Zelo okoren je bil tudi MILUTINOVIC na desnem krilu. Nič mu ni uspelo, skoraj vsak njegov dribling je propadel. Nekaj več živahnosti je proti koncu igre prinesel v napad OGNJANOV, ki je zamenjal MILUTINOVIČA. Zal, je nastopil prepozno, da bi lahko še kaj bistvenega prispeval. Čeprav je zadnje minute vse kazalo, da bo padel še vsaj en gol, Jugoslavlani so imeli spet igro v svojih rokah in VUKAS se je dvakrat obrnil k naši skupni navlače, naj s svojim, že hrupnim: »PLAVII PLAVII!« še nekoliko podpre naše napade...

KRIVOKUCA je v drugem polčasu zamenjal poškodovanega BEARA, ki si je natočil nogo, ko se je zaletel v vratnico. BEARO so na nosilih odnesli z igrišča in publika ga je po-

častila s ploskanjem. **KRIVOKUCA** je bil dober, s svojimi skoki je rešil marsikatero nevarno situacijo pred našim golom in njemu gre tudi hvala, da so naši tako dobro prestali hudo preljudsko sredi drugega polčasa.

ČEPRAV NEODLOČENO — USPEH
Se besedo o sodniku. Ni bil ne slab niti ne preveč dober. V drugem polčasu je »pozabil« piskati enajstmetrovko proti Madžarom, prav tako pa je »spregledal« tudi nekaj podobnega zoper naše. Kljub temu pa je človek dobil vtis, da je včasih pri presoji napak bolj naklonjen Madžarom. Morda ga je motilo nestrpno življenje madžarske publike.

Igra, ki so jo naši pokazali v Budimpešti, realne možnosti, da bi lahko premagali »nepremagljive« Madžare na njihovem lastnem terenu in pred lastno publiko (Madžari sami so po tekmi izjavljali, da bi bil realen rezultat 4:2 za Jugoslavlani), je močno dvignila ugled Jugoslavije pred 100 tisoč gledalci. Tudi nedežen rezultat je velik uspeh, saj jih je bilo med nami le malo, ki so ga pričakovali. Ko smo zvedeli se za rezultat iz Sarajeva, kjer je naša Reprezentanca premagala drugo madžarsko moštvo s 3:0, je bil »rehabilitiran« tudi hud poraz juniorjev.

V Budimpešti je dober nogomet tudi dobro sprječeval. Še bolj so se ozirali na nas, ki smo med množico, odhajajočo z igrišča, vozili proti središču mesta...

SREČNA ŠTEVILKA

Neki baskovski tovarnar in avtomobilist iz slavnega mondenega letovišča Biarritz se je peljal h konjskim dirkam v Dax. Njegovih motoriziranih sedem konjskih sil ga je jedro prepeljalo na dirkališče, kjer so pravi čistokrvni konji pomerili svoje moči. Seveda je avtomobilist šel tudi k totalizatorju in je stavil čeden znesek. In sreča mu je bila mila: bil je edini dobitnik Muratove nagrade in je pospravil v žep čedno vsotico 1.461.000 frankov. Vrstni red števil prve trije konji je bil popolnoma enak številkam na tovarnarjevem avtomobilu.

Rezultat problemskega turnirja, TT'

Poročilo sodnika Vojka Bartoloviča

Prejel sem 28 originalnih problemov na enakih diagramih in brez imen avtorjev. Kvaliteta večine poslanih problemov je dobra in kaže na viden napredek jugoslovanskih kompozitorov na področju modernega dvopoteza.

Zaradi nekorektnosti sem izločil 4 probleme: št. 4 zaradi dvojne rešitve 1. T8+ (sicer bi prišel v poštev za nagrado); št. 6 neresljiv s 1 — cb+, št. 14 dvojna rešitev 1. S87+ in št. 18 dvojna rešitev 1. L87+.

Od drugih problemov se jih deset odlikuje po kvaliteti in zaslužijo nagrade po tem vrstnem redu:

I. nagrada št. 28. Z. Maslar, Ljubljana. Nedvomno najboljši problem turnirja. Šest nadaljevalnih obramb, dva polvezana črna

PROBLEM

Rešitev: 1. Se7!

skakačca in različne kombinacije linijskih tem. Perfektna tehnična konstrukcija s prikladno prvo potezo.

II. nagrada št. 11. Z. HERNITZ, Zagreb. Zamenjana nadaljevana obramba v prevaru 1. Dhl? Dd3: in rešitvi. Nadaljevana obramba — Grimshaw! Nekateri elementi te stvaritve so znani, toda celota — kot tudi mogoče malo prenatrpana konstrukcija — napravljajo vendar dober dojem. Dualu na 1... Sc7... bi se dalo izogniti.

Postava problema:
Beli: ke7, Dc1, Td8, Tf7, La8, Le3, Sc3, Sf2
Črni: Ke5, Df4, Tb3, La1, Lf5, Sc7, b5, d3
d4, g3, g5, g8

Rešitev: 1. Se4!
Medtem ko prva dva problema nesporno zaslužita svoje mesto, imajo drugi svoje prednosti in napake, tako da je nadaljnji vrstni red mogoče subjektiven, kar je v glavnem nagrada.

III. nagrada št. 9. I. Slaviček, Osijek. Zamenjana nadaljevana obramba. 1... Se3! v prevaru 1. Sg4! Ld4! in rešitvi kot tudi v prevaru 1. Tf6! obrazloženo v prividni igri. Efektivno zamenjana sečišča na e3 (enkrat s trdnjavo, drugič z lovcom). Nepopolna Zagorjčeva tema — kvarijo dual 1... Se7, ki se pojavlja ravno v rešitvi.

Postava problema:
Beli: Ka6, Tf7, Lc1, Le2, Sc6, Sh2, c2, c5, e7

Kratko, toda novo...

Z nogometom naprej — kajpada! Saj gre spet za točke in naslove, pa tudi kakšen dinar bi utegnil kaniti. Elitna tovarniška štirinajstih se je udarila dvajseti Rekl bi — na nedeljo zamuje nih prirožnosti. Tako je Partizan doma podaril točko Dinamu (0:0). Proleter z enako prednostjo Vojvodini obe (2:4). Budućnost prav tako za domačim plotom Radničkemu (0:2), pa tudi izdi v Zagrebu (Zagreb-Velež 2:0), v Beogradu (Crvena zvezda — Spartak 3:1) in Sarajevu (Sarajevo — BSK 4:1) so se svedrali po mislih mnogih precej drugačni. Samo 8000 Splitčanov ploska še zmerom; Hajduk je oblekel prejšnje drese in podkuril sarajevskim nebošnjcem iz Zvezkečarja s 6:1. Zadnja, ki se bosta smejala, sta pa le samo se Crvena zvezda in Partizan.

Na cinskem toboganu je največje veselje »že čisto preč« saj jih poznamo, te naše ligarje! To pot se obesimo na Ljubljano in Branik; prva je doma ohladila samo Lokomotivo (s položajem Crvene zvezde po zveznem ključu) s 1:0. Branik je doma dobil 3:1. Potemtakem: vse pri starem. Peto, šesto in sedmo (in zadnje — kakopak) mesto, teh nam bržda ne odvzame nihče. Sicer pa — potrpijo se te štiri tedne Ljubljanski primorski nogometaši se manjso pravzaprav samo še za najboljšje mesto. Krim je v tej rundi dobil obe točki — iz prometnih razlogov; Izola je zamudila vlak (ali avtobus) in prišla na Rakovnik, ki je sodnik že podplati 3:0 p. R. Grafičar je prišel do izkupitka v Sežani — bolj ali manj pričakovano s 5:1. Tretji dobitnik je bila ljubljanska Ilirija, ki si je izposodila Triglav (3:1), ostali štirje so se pogodili za dva remija. Krimu kaže še zmerom bolj kot grafikom...

Drugo zbirko treh točk — toda zveznih, pozori — so nam to nedeljo nabrali košarkarji. Medtem ko je Olympia v Tivoliju po mihi volji tresla koš Proleterja iz Kreke (62:39), je morala Ljubljana v spopad z Mladostjo v Zagrebu; delitev točk (73:73) tamkaj je spričo dvakratnega poraza Crvene zvezde (Olympia — Mladost 63:76) še posebno spodbudna. Po treh kolih je tako, da vodi Proleter pred Partizanom in Olympio, pa tudi Ljubljana je še v gornji polovici lestvice.

V odbojki se zatika — namreč Braniku, ki ga imamo in to kor. državnega prveka — v tel konkurenci. Pa tudi dekleta tega društva doživljajo te dni slabe čase. Tolažimo se s tiskom — da prvi dobiček tako ne gre v močnjice, ček...

Za Davisov pokal smo spet začeli od kraja! Z Egiptom ni bilo sila težko — s 4:1 smo dobili vstopnico za II. kolo in partnerje Angleže. To bo pa že oreh in pol... Ostali pari, ki so še na pozivni list, so CSF—Denska, Poljska—Italija, Irška—Nemčija, Švica—Francija, Španija—Belgija, Norveška—Švedska in Holandska—Čile. Do 15. maja jih mora polovica dati slovo!

Na letošnji prvi izvedbi »Dirki mlru« iz Varšave mimo Berlina do Prage, so zdaj dirkaški teden dni na poti. Udeležba je znamenita, toda temu primeru tudi stiska za prostor v ospredju. Naša pešica petih s Petrovičem na čelu, dela sicer zadovoljivo, toda dalje kakor do 40. mesta med posamezniki in do 14. med ekipami se še ni mogla prebiti. Ultra posse...

Mike Agostini, zadnji (do včeraj seveda) najhitrejši človek na svetu s Trinida — da je te dni izenačil svetovni rekord v teku na 100 yrdov s časom 9.3 sek. Svetovni rekordar Parry O'Brien (ZDA) pa je primaknil svoji dosednji najboljši znanosti na svetu 7 cm, tako da bi moral uradni seznam spremeniti na 18.61 m.

Pred madžarskim golom: vratar Geller se je pognal za žogo, na katero je startal tudi Zebec. Srednji krilec Matrai (št. 4) napeto opazuje, kako se bo končal dvoboj v zraku

minutah po tekmi ni bilo na tribunah nikogar več.

Na severni in južni strani, visoko nad tribunami stojita dve velilkanski etni tabli. Na tej črni in be hltro prižgajo rumene lučke in plesajo imena tekmovalcev, sestava moštva, razlije v golih, strelce golov, skratka vse, kar za naša gledalca. Poleg tega lahko na te tabli naščeto karkoli, na primer: naj se gledalci obnašajo športno, naj bodo kulturni, naj počteno bodajo igralce in — naj smeti medenje v posetno loke... Velika ura pa kaže minuite.

Tudi ozvočenje je brezhibno. Vsakih deset metrov stoji mik ob tekalšču zvočni stebri, obrnjeni na igrišče. Napovedovalčev glas je silovit, razločno in brez slehernih motenj ali odmeva: akustika je odlična.

HUD PORAZ V PREDTEKMI

Med odmorom v predtekmi je na tekalšču stopila vojaška godba. Skoroj petdeset mož je udarjalo koračnice. Godba se je ustavila vsakih sto metrov in kapelnik je salutiral občinstvu, ki je plesalo. Pričakovali smo, da bo ta godba odigrala tudi himni, kakor je običaj na mednarodnih tekmah, pa ni: himni so odigrali po zvočnikih — s plošč.

V predtekmi sta igrali mladinski reprezentanci Madžarske in Jugoslavije. Naši so začeli dobro, končali pa zelo slabo, 6:0 je hud poraz, pa čeprav gre samo za mladince.

GUMINOL JE ODLIČNO SREDSTVO. S KATERIM LAHKO POPRAVITE VSAKO POŠKODBO NA ZRAČNICI. ZATO ZAHTEVAJTE VSELEJ SAMO GUMINOL

NOČ V BURMANSKEM GLEDALIŠČU

Rangun, 1956

Na razsežnem prostoru, kjer dremlejo v pončni sparni stojnice z lastniki vred, je bil nekoč lepo urejen park. Zda je tu vse po-
petano in ožgano. Iz sredine kipi proti ne-
besni modri visoki, bel spomenik kot nabru-
šen bajonet. Ne daleč stran stoji čuden pro-

več vidim priletnih mater z mladimi, lepimi
hčerkami, ki imajo v naročjih ljubke otroke.
V Burmi opravijo moški po končanem počil-
nem delu tudi vsa domača dela, žene samo
kuhajo in skrbijo za otroke. Ker morajo moški
zgledati na delo, so tudi redkejši obiskovalci
večernih gledaliških predstav.

Burmanske plesalke, slikane ob svečanosti na jezeru Inlay

vizorij, zgrajen iz bambusovih debel in pre-
krit z razcefranimi slamnatimi plahutami, sple-
tenimi iz palmovih listov in posušenih riže-
vih stebel. Barvit plakat z burmanskimi crka-
mi nad slamnatim vhodom naznanja, da bo
zvečer velika gledališka predstava.

V mraku se pririvam pred blagajno. S te-
žavo dobim vstopnico in še dolgo potem sem
deležen pomilovalnega prodajalčevega na-
smeha, ki izdaja hudomušno misel: »Kaj bo
naznanemu Evropejcu vstopnica, če pa ne
razume našega jezika!«

Ko si z drugimi vred končno priborim
pot v notranjost provizorija, ostrmim od vzhi-
tenosti: zda sem sredi ogromnega prostora,
ki ga visokrog obkrožajo slikovito prevezani
bambusi. Povsod same slamnate plahute in
mnogo jasne nočne luči, ki prodira skozi
razcefrano streho. Sredi dvorane sedijo gle-
dalci na slamnatih preprohah. Oder je raze-
žen in zastrt z bleščajočo rožasto svileno za-
veso, desno od tod zagledam orkester s čud-
nimi burmanskimi glasbili, med katerimi
prednjačijo najrazličnejši bobni in zvonci.
Pred odrom sede na tleh skoroda same gle-
dalke, črnih las in lepo urejenih priček ali
s kitami, ki jih krasijo živobarvni cvet, oble-
čene v vzorčasta, pisana krila, dolga in tesno
se prilagajajoča. Bluze imajo tanke, skoroda
prozorne. Mnogobarvne raztresene blazine, na
katerih žde otroci okroglih glav in poševno
stisnjenih oči, bambusove palice in slamnate
preproge, pa čudno rumeni soj žarnic — vse
se združuje v edinstveno podobo, ki v mojih
očeh oživlja spomin na več sto let stari ja-
panski lesorez...

Na levi in desni ter čisto zadaj so raz-
vrstili ležalne stole, ki so bili prav tako ošte-
vilčeni, kakor sedeži na slamnati preprogi, ki
je zasedla sredino. Govorim o sedežih, saj so
prihajajoči prav tako posedali po tleh, kot
posamič zavzemajo svoje prostore v gledali-
ških ayiditirjih: z istim občutkom za dolo-
čeni prostor in nič manjšo vmeno. Zda tudi
sam po mnogih perspektivah in slabi orientaciji
končno vendarle sedem v ležalni stol in opa-
zujem.

Gledalci še vedno prihajajo trumoma in
posamič, natovorjeni z odejami, blazinami, s
košaricami in kancilicami. Moški so redki, vse

Slušam bežljane otrok, ropot drobnih
igračk, veselo pogovore, opazujem gledalce,
kako razmeščajo odeje, blazine in posode z
jedačo, in misli se izgubljajo med oblaki dima
iz dolgih cigar, ki jih kade razvnete Bur-
manke.

V Burmi prihajajo na gledališke predstave
kot na zabavo. Moram se spomniti gostovanj
kopskega gledališča po Primorskju. Po upri-
zoritvi kakršnekoli, še tako težke drame ali
tragedije, so rekli domačini: »Bili smo na
veselici. Pa smo tako jokali!«

28. aprila dopoldne je bila v Opaki proslava 30-LETNICE UMETNIŠKEGA DELOVANJA
SKLADATELJA DR. DANILA ŠVARE, zvečer pa premiera njegove opere »KLEOPATRA«.
V glavnih vlogah so nastopili Bukovčeva, Smerkelj, Brajnik in Korosec

Trideset let dela za slovensko operno hišo!
Trideset ustvarjalnih let dr. Danila Švare
spremlja izredna žetev. Domačo operno tvor-
nost je obogatil kar s tremi karakterističnimi
deli. »Kleopatra«, slovenska opera s prvo iz-
vedbo v letu 1940, tik pred vojnim viharjem,
je v novi postavitvi dočakala svojo premiero
prav v teh dneh. Vmes sta še dve izvirni
operi deli, ki vztrajno polnita naše operno
gledališče. Redki so naši ljudje, ki niso vi-

Udarec na gong naznanja začetek predsta-
ve. Zastor se dvigne in ob hrupnem zvonic-
ljanju in bobnanju se pokaže napovedovalec
v živopisni burmanski noši. Čutim, da pri-
poveduje obrabljene smešnice, zato ga nihče
ne posluša in se nihče ne smeji.

Potem se zvrti: pet igralcev, prav tako v
domačih nošah, ki pojejo in plešejo, dedke in
mladeniče, ki skoro uro in še dalje monotono
ponavljajo iste izrazne gibe, skupina igralcev,
ki hkrati oponazoruje prince, kralje in prin-
ceze, božanstva in igre sonca in sreče, samo-
te in senco. Razplet je včasih onemoglo pre-
sereh in vendar monotonost razvlečen, včasih
pa je pričarana poezija magično vabljiva.

Orkester igra neumorno že tri ure in več
in na odru se že davno pobratila dan z nočjo,
mesečina in snežni vihar. Fantastična raz-
svetljava in huronsko zbijanje po bobnih in
zvoncih spremljata petje, ples in mimične
igre. Potem pade zastor. To je bil prvi, mo-
derni del.

Opolnoči se po kratkem odmoru predstava
nadaljuje in prizori z Budo in svečeniki ob
njegovih nogah, ki berejo biblijo, pa s plesalko
in plesalcem v fantastičnih kostumih, ki jima
odgovarja zbor, trajajo do treh zjutraj. Po-
tem, po odmoru, se začne tretji, klasični
del. Tega ne vidim več. Trajal bo do sedmih
zjutraj!

In gledalci? Da, kaj vse počno gledalci v
tem čudovitem gledališču! Jedo in pijejo, se
hrupno pogovarjajo, spe in odhajajo domov,
da se čez čas vrnejo z drugimi družinskimi
člani. Matere dojiijo, dekleta odmetavajo bu-
čne peske, si lupijo pomaranče in banane in
hrupno luščijo ameriške lesnike. V pre-
hodu med ležalnimi stoli se nenehno pretaka
mnogoča in še dolgo po polnoči osvetljuje
močna žarnica ves prostor z gledalci. Čez vse
plava gosta koprena cigarnega dima in pušča
zaradi odrskih luči in balonov, ki jih na vrvi-
cah premikajo otroci, fantastične odseve na
nastopajočih.

Toda gledalci kljub vsemu spremljajo
predstavo. In se vračajo v rangunsko jutro z
mnogimi samosvojnimi mnenji.

Kdo bi jih razumel. Spet mi je žal, da ne
znam njihovega jezika in da bom v Rangunu
samo kratak čas.

EMIL FRELIH

30-LETNICA ROJSTVA VELIKEGA CANKARJA JE ZDRUŽENA SIROM PO SLOVENIJI
IN IZVEN NJE Z VRSTO PROSLAV. DANES ZVEČER BO V LJUBLJANSKI OPERI
SLAVNOSTNA AKADEMIJA, KI JO SKUPNO PRIREJATA GLAVNI ODBOR ZVEZE
SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV IN DRUŠTVO SLOVENSKEGA KNJIŽEVNIKOVA.
NA VRHNIKI BO PROSLAVA JUTRI ZVEČER. GOVORIL BO KNJIŽEVNIK JANEZ
ALBREHT, RECITIRAL PA IGRALEC IVAN ROHAČEK, VRHNIČANI SO UREDILI PRO-
STOR PRED CANKARJEVO ROJSTNO HIŠO. CELJE, MARIBOR IN KRANJ PRIPRAV-
LJAJO SLAVNOSTNE VEČERE VELIKE CANKARJEVE BESEDE. — USTANOVITEV
NOVEGA CENTRALNEGA DELAVSKEGA GLEDALIŠČA, KI MU JE NAMENJENO
CANKARJEVO IME, PA BO V TEH PRAZNIČNIH DNEH NEMARA NAJLEPŠA URES-
NIČITEV NJEGOVH PLEMENITIH MISLI

LJUBLJANA nima amaterske igralske skupine, ki bi lahko s svojim umetniškim
hotenjem in politično funkcionalnostjo usmerjala blizu osem sto slovenskih
igralskih skupin;

in nima kulturnega doma, ki bi omogočal redna gostovanja izvenljubljanskih
igralskih skupin;

Ljubljana nima »Gledališča mladih«;

z ukinitvijo oddelka »Ljudski odere na Akademiji za igralsko umetnost v Ljub-
ljani, ki je vzgajal režiserje-amaterje, je bila njih vzgoja prepuščena kratko-
trajnim tečajem;

mladi nadarjeni igralci-amaterji, ki nimajo pogojev za študij na Akademiji za
igralsko umetnost, ostajajo brez možnosti strokovnega razvoja;

potujoče gledališče za Slovensko Primorje in celjsko ter kranjsko gledališče
zajamejo s svojimi gostovanji le omejen teritorij;

vsa Dolenjska z Belo krajino in del krškega okraja, pa mnoge primorske ob-
mejne vasi ostajajo odrezane od gledališke kulture.

LJUBLJANA zato pozdravlja ustanovitev novega Osrednjega
amaterskega gledališča, čigar iniciator je Glavni odbor Zveze Svobod
in prosvetnih društev. Vse je že v teku: v nedeljo je bila v Mestnem gledališču
avdicija za sprejem novih članov igralskega ansambla, za katero se je prijavilo
146 kandidatov, gledališču pa je tudi že namenjena preurejena dvorana v Domu
sindikatoz z mnogimi pododskimi stranskimi prostori.

Podjetje »Prosvetni servis« jamči gledališču osnovno tehnično bazo — konstitul-
ran dramski svet in repertoarna komisija pri sovetu, ki združujeta naše
poklicne režiserje-pedagoške in dramaturge nekaterih slovenskih gledališč pa
predvsem zagotavljata uspešen strokovni razvoj ansambla in ustrezen repertoar
osrednjega amaterskega gledališča!

ČRNSKA PEVKA LUCRETIA WEST

Je eno največjih umetniških odkritij po zad-
nji svetovni vojni. Pojavila se je v Metropoli-
tanski operi v New Yorku prav tako nepozna-
na, kot sta bili nepoznani njeni dve črni ro-
jakinji Nann Merrimann in Marlan Anderson.
Kljub vsem spletkam — pa tudi rasnim pre-
sodkom — so vse tri umetnice prodre le
samo v Ameriko, temveč tudi povsod drugod,
kjer so zabeleste s svojimi obsežnimi, zame-
tnimi glasovi. Lucretia West je danes med pr-
vim svetovnim pevskimi, ki pa se je v svo-
jem umetniškem udejstevovanju posvetila bolj
koncertnemu kot opernemu odru.

V začetku maja je odpotovala v Beograd,
kjer je začela turnejo po naši državi. V Ljub-
ljani bo koncertirala v ponedeljek, 14. maja
v Filharmoniji. Njen koncertni spored je se-
stavljn iz dveh delov: v prvem so na spo-
redni arlje in umetne pesmi (Schubert), drugi
del pa obsega Dvořakove Ciganske pesmi,
Granadosove španske Tonalitete in, seveda,
činske duhovne pesmi.

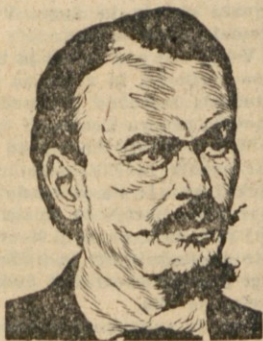
* * * KNJIGE IN LJUDJE * * *

75. OBLETNICA JURČIČEVE SMRTI

V pismu, ki ga je Jurčič pisala
Johana Ott 1. julija 1880 iz Mün-
chena, kamor se je bila preselila
isto leto z graščine v bližini
Mullave, obznanja, da je pisatelj
zbolel prav oni dan, ko sta se
videla. Bilo je to 8. septembra
1879, ko je Jurčič prišel obiskat
svojce na Mullavi. Pod večer je
legel v travo pred domačo hišo,
kjer ga je mati svarila, in si
nakopal bolezen, ki je nastopila
v kratkem s tako silo, da je iz-
gubil zavest. Jurčičev prijatelj
zdravnik Josip Vošnjak je ugo-
tovil hudo vnetje rebre mrene,
ki se je šele proti koncu zime
tako izboljšalo, da je bolnik
lahko odpotoval v Gorico in Be-
netke, kjer si je hotel v toplej-
šem podnebnju opomoči. Lastniki
Narodne tiskarne v Ljubljani so
mu za zdravljenje naklonili pod-
poro, ki jo je skromni Jurčič
hvalno sprejel. Tudi ni bila v
nobenem pravem razmerju z
ogromnim, desetletnim pisatelje-
vim delom, opravljenim pri ure-
janju Slovenskega naroda, glasila
mladostovske buržoazije.

Bolj kot ob mrtvi si je Jur-
čič popravi zdravje kot gost pri
prijatelju Janku Kernniku na
Brodu pri Kamniku. A še preden
je popolnoma okrevel, so ga snet
klicali v Ljubljano. Vesten, ka-
kor je bil in v skrbah, da mu
gospodari ne bi očitni brezdelja,
se je vrnil v službo, prebrčnat,
da je popolnoma zdrav. Vsa v
domu Johani Ottovi (11. VII.
1880), katerega delni osnutki
je ohranjen, izraža to svoje pre-
prijanje in dostavlja, da si ta
kega zdravlja želi je še petnajst
let, več niti ne, saj v tem času
lahko naredi, kar bi se rad, in
doživljal, kar bi se želel doživeti.
Piše tudi, da je konec avgusta
namenjen na odhiti na Bled in
vabi tja tudi Ottovo, da ji bo
prešla njena nervoznost. Prijate-
ljica, hči nemškega graščaka s
Krajevke blizu Mullave, ki se
je bli Jurčič kot sedemdeset let
1861 zaljublila vanjo in ji postavil
dve leti pozneje v prvem sloven-
skem romanu »Deseti brat« trajen
spomenik kot Mirci s Slemenice,
se ni odzvala vabila. Z Jurčičem
se nista več videla. 8. septembra
1879, na dan, ko se je pričela
njegova bolezen, sta se srečala
na Mullavi zadnjič v življenju.

Jurčičeva bolezen se je v resnici
le potuhnila in že po prvem pi-
sateljevem prehladu proti koncu
1. 1880 se je razvila v naglo su-
šico. Bolnik se tega ni zavedal,
trdno je upal, da mu bo nova po-
miad spet vrnila zdravje. Prikle-
njen v svojo sobo si je skušal
lajšati tegobe ječe in boleznij
neutrudnim pisateljskim delom.
Hitel je z novim romanom »Ro-
kovič« za mesečnik Ljubljans-
ki zvon, dovrševal je dramo
»Veronika Deseniška«. Toda nje-
govo šibko telo je vidno izgore-

valo. Le Jurčičeva železna volja
je ostala nedotaknjena do zad-
njega tri dni pred smrtjo je
bolnik končal »Veroniko Deseni-
ško«: izpili je ni več utegnili,
njegov čas se je iztekal. Spoznal
je, da zanj ni več rešitve in spre-
jel je to kot nekaj nezgibnega,
bridkega le zategadelj, ker so pa-
riteljski načrti. »Še nekoliko ča-
sa bi rad živel«, je dejal zdravni-
ku tik pred smrtjo, »saj bi šele
zdaj pisal svoje najboljšje stvari«.
To ni bila prazna beseda: s svo-
jim »Doktorjem Zobrom« se je
še le nedavno uvrstil v krog ev-
ropskih realistov, kar je spada-
lo po vsej svoji namor kot ne-
pokvarjen sin zdrave dolenjske
zemlje.

Kot žrtve pomanjkanja in bede
v onih letih, ko se je razvijal
njegov nenavaden pisateljski dar,
je izmučena mož položil glavo k
počitku 3. maja 1880 ob 9.15 zvečer,
prezgodil, mnogo prezgodaj, star
še 37 let. Obitelji so Deseti

brat, Sosedov sin, Domen, Blaž
Mozojl in vrsta drugih osebnosti.
Njegovega očeta ni bilo več. Sami
pa bodo še dolgo živeli v spomin
genialnega Mullave.

Pisateljeva soba, drapirana z
modrimi preprogami. Na mrtva-
škem odru, med zelenjem, izmoz-
gano, drobno truplo. Belo čelo,
veliko in široko. Vene od vseh
strani največ od narodnih čital-
nic in od srednješolske mladine;
najlepši iz zelene Stajerske. Po-
vsod živa zavest: enega najboljš-
ših, najduhovitejših sinov sloven-
ske zemlje ni več.

Sele 3. maja naznanja Upravni
odbor Narodne tiskarne v Ljub-
ljani z osumitvijo v Slovenskem
narodu, edinem naprednem listu,
da je umrl blagorodni gospod Jo-
sip Jurčič, slovenski pisatelj, glav-
ni urednik Slovenskega naroda,
ustanovnik in solastnik Ljubljans-
kega zvonca, mestni odbornik
Ljubljanskega lista, in da bo pogreb
šestga dne ob šestih uri in pol
popoldne.

Poseben nekrolog ugotavlja med
drugim: Ko smo prebrodili s po-
svečeno roko njegovo literarno
zapuščino, čutimo, koliko smo iz-
gubili z njegovo pregodno smr-
tjo. Tu pričetek povesti, tam pri-
zor za tragedijo, scena za humo-
ristični roman...

Literarno zapuščino je po volji
rajkovega prevzel njegov prijatelj
Fran Levce, ki je prvi uredil Jur-
čičeve zbrane spise. Ta zapušč-
ina je pozneje prešla mnogo rok,
ki niso imele čuta za našo kul-
turo: le malo gradiva se je re-
šilo pozabe.

O velkem Jurčičevem delu kot
časniki, ki je s Franom Lev-
stikom in Antonom Tomšičem
ustvaril prvi moderni napredni
slovenski časnik, v nekrologu na
strani zvonca, ki je prvi uredil Ju-
čičeve zbrane spise. Ta zapušč-
ina je pozneje prešla mnogo rok,
ki niso imele čuta za našo kul-
turo: le malo gradiva se je re-
šilo pozabe.

Ves dan je bil doš, predi večeru
je se zvedelo, iz vseh strani Slo-
venije so prihajali odpovedniki v
Ljubljano, 4. 5. 1880

Ljubljano, v Zvezdi so se zgri-
njale množice.

Plamenica je zagorela, za njo
se je zvrtel žalni sprevod. Stiri-
inpetdeset vencev, štirje črni
konji, voz z mrtvim Jurčičem.
Tri tisoč ljudi v sprevodu, trume
zavedne mladine, gimnazijcev,
realcev, učiteljskihnikov, v dobi,
ko je nemstvo v Ljubljani stalo
na svojih najvišjih postojankah.

Pogreb se je razvil v znamenju
tistega nasprija, ki je Jurčiča
vodilo v njegovem literarnem in
političnem shovanju ter mu do-
loščilo vsebino in javnem delu.
Nemški jarem je pritiskal do
krvi; dosledni, odločni in ne-
upogljivi glasnik slovenske »svo-
bode, Jurčič, je tudi na svoji zad-
nji poti govoril o pravici sloven-
skega ljudstva do prostora na
soncu. Malokoga so Nemci in nji-
hovi podajali v tistih časih tako
svovali kakor njega, ki je ute-
lejal odnor proti tujk, nastilni go-
spodri. Mrtnja ni sila, prej šib-
kost, Jurčič je šel svojo zadnjo
pot, in Ljubljana, še pod tujim
stopalom, je povedala, da je

njim, z njegovo mislijo. Tudi pet
tisoč ljudi v Špallrju od Zvezde
do pokopališča pri sv. Krištofu
je to izpričalo. V mraku je do-
spel ogromni sprevod na cilj,
Valentin Zarnik se je ob grobu
poslovil od velikega človeka.

Članstvo je pripravilo pisatelju
časnikiarju in politiku, ki je bil
do zadnjih let svojega življenja
izkoriščen nadvse silajen pogreb.
Njegovega nožrtvovalnega dela ni
plačalo nikdar...

Slovenski konservativci, v druž-
bi z nemškimi, niso niti ob
Jurčičevi smrti zatajili svoje
stare mržnje do borbenega ne-
upogljivega glasnika slovenske
napredne misli. »Slovenec«, po-
litično glasilo večine slovenskih
duhovnikov, je objavil Jurčičevo
smrt s štirimi vrsticami, nem-
škutarski podajač, kranjski šolski
nadzornik Jakob Smodej je pra-
povedal diakonu, da bi nosil
vence in se skupno »zločini« pos-
greba. Dosegeji je nasprotno mla-
dina je enodusno pokazala, ka-
ko vsotoko je že vzkliklo srce, ki
ga je sejal Jurčič s svojim na-
sebitnim delom in svojo veliko
vero v vstajenje slovenskega
ljudstva.

DOMAČI anekdoti

PRIMERNO DOPOLNILO

Priljubljeni celjski kulturni delavec,
pevovodja in profesor Jurij Vreže si je na
sobotnem koncertu naložil pet križev in
hkrati proslavil 30-letnico svojega diri-
gentstva. Neki duhovitež je ob tej prilo-
žnosti izpopolnil na plakatu jubilarntovo
ime in priimek s kratko besedico: Jurij
jo Vreže.

BREZ SUFLERJA NE GRE

V foyerju mariborskega gledališča na
»banketu« po premieri nove Hofmanove
drame »Svetloba velike samote«. Najprej
govori upravniki Jaro Dolar krilate besede
o pomenu krstne predstave, nato pa se
avtor sam oglasi k besedi.

»Ne znam tako lepo govoriti kot Jaro,
zato mi oprostite, če se mi bo zataknilo.
Sicer pa se zahvaljujem vsem sodelujo-
čim, da so tako uspešno pripomogli k...
no, vidite, se mi je že zataknilo!«

Na to Milan Filipčič, urednik »Večera«
»Ja, ja, v gledališču brez suflerja na
grak«

LEONARD MERRICK

Razsodba Pariza

V poletju tistega usodnega leta — letnica sicer ni važna — sta Robichon in Quinquart dvorila gospodični Brouette. Bila je očarljiva igralka, Robichon in Quinquart pa najboljša komika — vsi trije so bili člani istega gledališča.

Robichona je publika tako oboževala, da jo je spravil v smeh, še preden je izgovoril besedo svoje vloge, Quinquart pa je bil tako priljubljen, da je gledalce, če je samo utihnil, zagrabil krč.

Ce pustimo poklicno tekmovalnost, moramo priznati, da sta bila sijajna tovariša, čeprav sta tekala za isto damo, kar je bila brez dvoma posledica dejstva, da se ta dama ni nič bolj navduševala za robatega Robichona kot za suhljatega Quinquarta. Spogledovala se je z obema enako, toda ko sta oba postala že preveč vztrajna, si ni vedela pomagati drugače kot obljubiti v hipni jezi, da bo poročila tistega, ki je boljši igralec.

Pa ga ni bilo igralka na odru in ne kritika v časopisu, ki bi lahko odločil, kateri izmed obeh je boljši. Le Suzana Brouette je lahko znila nekaj tako nesmiselnega. »Toda, kako bomo to uganili, Suzana?« je obupno začeljal Robichon. »Čigava razsodba bo obveljala?«

»Le kako bi rešili to vprašanje?« je v skrbeh vpraševal Quinquart. Kdo bo sodnik?

»Pariz bo razsodil,« je odločila Suzana. »Sužnji občinstva smo, poslušala bom njihovo besedo!«

Seveda je bila lepa kot slika, drugače tako ne bi mogla izreči teh besed.

Tedaj se je ubogi Quinquart zasanjal in Robichon je napravil natanko tako. Quinquart je premišljal, kako neumno je govorila, saj občinstvo hvali oba in je za oba enako navdušeno. Čakati na razsodbo Pariza se mu je zdelo nepotrebno odlaganje sine die. Nobene rešitve ni našel Quinquart, nobene Robichon.

Ko sta dan ali dva pred letnim dopustom sedela na ploščadi svoje najljubše kavarne, se je oglasil Robichon: »Pogovoriva se prijateljsko. Izvoli cigareto! Igralec si in zato se ti zdi, da si gotovo bolj nadarjen od mene. Tudi jaz sem igralec in zato se mi zdi, da ti nisi tako nadarjen kot jaz. Toliko o najinem umetniškem stališču. Toda, sva človeka, ki pripadava svetu, in zato bi se utegnili zgoditi, da bova postala smešni, če ne bova še pred smrtno posteljo izkazala, kateri je boljši. Zdi se mi, da se nama bo posrečilo. Samo pomisli na najino raznolikost. Zmagovalec se mora odlikovati v resni vlogi. S samopodajenjem se je zazri v Quinquarta, ki je bil že po navadi videti smešen.

»Pravi« je dejal Quinquart. Opazoval je prijatelja in ni si mogel predstavljati debelega Robichona v tragediji. »Le eno težavo skitim,« je nadaljeval Robichon. »Naša uprava ne bo nikoli pristala na to najino tekmovalnost. V gledališču je vedno tako, če uspevaš v eni vrsti vlog, moraš dati ostavko, če nočeš igrati kar naprej. Zgodilo se je, da sem se odrezal kot komik. Zdi mi ne bo nihče verjel, da sem zmogel še česa drugega kot smešni.«

»Prav tako je pri meni,« mu je pritrdil Quinquart. »In če je tako, kaj predlagaš?«

Robichon je premišljal. »Ker nama ne bodo dovolili, da pokaževa kaj znava na odru, si morava poiskati priložnost kje drugje.«

»Prav, pa privatna predstava. Toda če bo predstava privatna, kako bo potem razsodil Pariz?«

»Oh,« je zamrmral Robichon, »to je pa zares težko.« Nerazpoložena sta srkala vsak svoje vino, čeprav so se neštete glave obračale proti njuni mizici. Poglejte, Quinquart in Robichon! Kako sta zmeraj prijetna! se je slišalo med mimoidočimi, ki niso niti slutili, kakšne skrbi tarejo srca obeh komikov.

»Le kaj ukreniti?« je končno vzdihnil Quinquart. Robichon je skomignil z zajetnimi rameni in se namršil.

Oba pa sta bila preveč zamišljena, da bi opazila pešca, ki se je ustavil, ju spoznal in neodoljno opazoval. Bil je visok možakar, oblečen v črno. Tisti trenutek je zbral pogum, stopil k njima in spregovoril: »Gospoda, oprostita mi drznost. Toda vprašati vaju moram za čisto poklicni nasvet. Plačam lahko le srednji honorar. Ali vama smem pojasniti?«

»Gospod,« je odvrnil Robichon, »pravkar premišljava o najinih novih vlogah. Zelo bi naju veselilo, če bi nama lahko poklonili pozornost kdaj drugič.«

»Kakšna škoda!« je vztrajal prišel, »zakaj tudi mene čas prehiteva in tudi jaz premišljam o svoji novi vlogi. To bodo moje prve besede pred občinstvom, čeprav se pojavljam pred njim že dvajset let.«

»Kaj? Ze dvajset let ste statist?« se je zarežal Quinquart.

»Ne, gospod,« se je zmrdnil tujec. »Bil sem rabelj in zdaj bom predaval o strahotah službe, na katero sem pravkar dal ostavko.«

Oba komika sta se zglejala zaprepadeno vanj kot da bi čez s soncem obsijano ploščad padla črna senca gljivine.

»Moje ime je Jacques Roux,« je začel pripovedovati možakar. »Moral bi govoriti v Appeville-sous-Bois in obhaja me tisto, čemur pravite vi gospodje, trema. Mene, ki nisem bil nikoli poprej nervozen. Mar ni čudno? Kolikokrat sem že stopil na oder za poskušnjo, toda roke in noge so mi tako drhtele, da ne vem, kaj bi z njimi. Prej sem se komajda spomnil svojih rok in nog, toda tedaj je bila vsa moja pozornost usmerjena na glavo nekoga drugega. Menil sem, da bi mi vidva, gospoda, dala kakšen nasvet, kaj naj storim. Najbrž bi ena lekcijsa zadostovala.«

»Sedite,« je dejal Robichon. »Zakaj ste dali ostavko?«

»Zato, ker sem spoznal resnico,« je odvrnil Roux. »Ne morem več prenašati smrtnih kazni.«

»Ali vas peče vest?«

»Tako je!«

»No, kakšen dramatski prijem pa naj bi bilo vaše predavanje? O čem boste sploh govorili?« je dejal tedaj Robichon.

»Predavanje bo zgodba o mojem življenju — moji mladosti, moji revščini, o mojih izkušnjah krvnika in o moji vesti.«

»Sijajno!« je dejal Robichon. »Duhovi vaših žrtve vas preganjajo celo na oder. Vas glas vas izdaja, oči so izbuljene od strahu. Lovite sapo in domišljija namaka vaše roke v krvi. Poslušalci so razburjeni, ženske padajo v nezavest, pogumni možje so brez diha...«

Nenadoma je tresčil po mizi s svojega velike pestjo, da je mali Quinquart skoraj padel s svojega stola, saj je zaslišlil inspiracijo svojega nasprotnika.

»Poslušajte!« je kričal Robichon, »ali vas poznajo v Appeville-sous-Bois?«

»Moje ime poznajo!«

»Nisem mislil tega, ali imate tam znanec?«

»Ne, zakaj vendar?«

»Ali vas tam ne bo nihče spoznal?«

»Skoraj gotovo ne.«

»Koliko pričakujete dobička?«

»Ah, dvorana je le majhna in cene nizke. Mogoče bo padlo 250 frankov.«

»Vi ste seveda živčni in bi radi preložili vaš nastop?«

»Res bi bil zadovoljen, priznavam. Toda zakaj sprašujete?«

Povedal vam bom zakaj. Neudam vam 500 frankov, če mi prepustite nastop!«

»Gospod?«

»Pristajate?«

»Ne razumem!«

»Vtepel sem si v glavo, da bi rad igral resno vlogo. Naslednjega dne lahko razložite, da ste zamudili vlak, ali da ste bili bolni. Vaj na dvajset načinov se lahko zlažete. Nihče vam ne bo pripisoval, da ste vedeli za moj

nastop. Vso odgovornost prevzamem jaz. Kaj pravite?«

»Vredno je dvojne vsote denarja,« je okleval možakar.

»Niti ne. Ves tisk bo razbojnal mojo šalo. Pariz bo brez besed, ko bo zvedel, da sem jaz, Robichon, nastopil kot Jacques Roux in razburkal množice. Mikronji bodo govorili o vaši turneji, o kateri drugače ne bi niti slišali. Za vas bo sijajna reklama in razen tega boste še dobro plačani. Pristajate?«

Kakšen strah je obšel Quinquarta! Le kdo bi mogel premagati Robichona? Ves večer se je Quinquart leplil Suzani za krilo; oblečen je bil kot klovn, toda počutil se je kot Romeo. Občinstvo, ki je ploskalo njegovim šalam, ni niti slutilo, kakšno romantično hrepenenje se skriva pod škrlatno lasuljo. Prvič v svojem življenju je bil hvaležen, da mu avtor ni naložil več dela.

In kako je bil vznemirljen šele Robichon! Svoje zmognosti je hotel postaviti na strahovito preizkušnjo in če bo dosegel uspeh, ki ga je pričakoval, se mu ne bo več bati Quinquarta. Tudi Quinquart mu je obljubil, da bo prišel. Celo Suzana, ki ji je ponosno šepetal o načrtu, bo prišla. Robichon je presedel vso dolgo noč in se pripravljval na svoj nastop.

Ce bi radi vedeli, kaj je čutila Suzana v svojem srcu, ko je zvedela za ta načrt, vam zgodovina na žalost ne more postreči s prepričljivimi podatki. Nekateri ljudje pa trdijo, da je bila tedaj posebno prijazna s Quinquartom, ki mu je zrasla grba, velika kot Pantheon.

Vsi trije so krenili v Appeville-sous-Bois.

Ceprav brčkone nihče v mestu ni poznal obraza krvnika, je moral vendarle misliti na to, da bi ga kdo utegnil spoznati in zato se je moral Robichon maskirati, da bi bil čimbolj podooben Rouxu. Ko je prišel v skromno dvorano, ga je pozdravil menažer. Slišal je, da bo dvorana zasedena in kadil je cigareto v garderobi, medtem ko se je počasi zbiral ob občinstvo.

Trije petelini

(Španska ljudska zgodba)

Bil je župnik, ki je živel s svojo gospodinjjo. Imela sta več kokoši in petelinov. Peteline sta vse poklala in pojedla, samo tri sta pustila.

Trije petelini pa, ki so ostali, so peti noč za nočjo. Peti so opolnoči, ob treh zjutraj in ob šestih. Prvi petelin je pel:

»To, kar se v tej hiši godi...«

Drugi je pel:

Ob osmih se je spet pojavil menažer.

»Vse je pripravljeno, gospod Roux,« mu je dejal. Robichon se je dvignil.

V tretji vrsti je zagledal Suzano in Quinquarta in jima skušal namigniti.

»Dame in gospodje...«

Vse oči so bile uprte vanj. Celo glas krvnika lahko očara publiko. Možje so se suvali, komolci, ženske so s strahom v očeh rlele vanj kot začarane.

Začetek njegovega govora je bil miren, skoraj malo komičen, saj je pripovedoval o izmišljenih dogodkih iz svojih mladih let, ljudje so se hahljali, se spogledovali, češ kako se jih drzne ta pošast zabavati. Suzana je šepnila Quinquartu: »Preveč je vesel, da bi zadel pravi ton!« Quinquart pa je turbo odvrnil: »Počakaj, vse to dela zaradi učinkat!«

Njegove besede so se uresničile. Postopoma je veselje tignilo iz govornikovega glasu. Prijetni dogodki so bili preteklost. Vratovi so se podaljšali, dolgi obrazi so drhteli v pričakovanju. Prispel je do smrtnega boja obsojenih, do podrobnosti njihovih zločinov, do slik njihovih obrazov v zadnjem trenutku, preden je padla sekira. Besnel je ob svoji obtožbi. »Mortlec sem,« se je dušil in v dvorani bi lahko slišali muho.

Ko je končal, ni bilo ploskanja, ki bi potrdilo njegov uspeh. Z odra je odšel v popolni tišini. Nič se ni zgagnilo v dvorani. Tedaj pa je predstavnik tiska bliskovito skočil skozi vrata, da bi objavil senzacijo, ki ji ni bilo primere.

Kakšen triumf je doživel Robichon! Kako velikodušno mu je čestital Quinquart in kako sladko je zvenelo priznanje Suzane! Toda prispela je še ena čestitka — poslednja markiza de Thevenina, ki je prosil, naj ga obišče doma.

»Ah!« se je razveselil Robichon. »Poyabil me je plemiti! To je dokaz mojega uspeha, mar ne?«

»Le kdo je ta?« je spraševal Quinquart. »Se nikoli nisem slišal za markiza de Thevenina.«

Saj ni važno, če si kdaj slišal o njem,« ga je zavrnil Robichon. »Markiz je in želi govoriti z menoj. Takšne časti ni odmetavati. Seveda bom šel.«

Ker je hotel biti važen, je natej kočijo. Vožnja je bila kratka in ko sta se konja ustavila, se je najprej začudil, ker je bila plemičeva hiša tako skromna na pogled. Ob vratih ga je sprejel kmetič in ga popeljal v sobo, v kateri ni bilo nič bolj prijetnega kot vrsta sveč in bokal vina. Toda priznati je treba, da so bili svečniki iz masivnega srebra. Robichonu so sporočili, da je markiz nenadoma zbolel, poklical zdravnika in prosil gospoda Rouxa, naj blagovoli počakati nekaj minut.

Robichon je obduoval svečnik in pričel premišljevat, da bi bilo gotovo prijetneje večerjati s Suzano.

Precej časa je preteklo, preden so se vrata odprla. Markiz de Thevenin je bil star, tako star, da se je bilo bati, da bo ob opotekajočih se korakih razpadel. Njegova koža je bila rumenkasta, nagrbnčena, usta upadla, lasje redki in sivi in s čudnega obraza so zrle tuje oči, oči blazneža.

»Gospod, oprostite, da ste me morali čakati,« je sopesl. »Današnji večer me je utrudil in po vrnitvi iz dvorane sem moral poklicati zdravnika. Gospod Roux, vaše predavanje je bilo čudovito. Se nikoli nisem slišal kaj tako zanimivega in poučnega... nikoli ne bom pozabil.«

ali dvoboj najboljših parišk h kom kov

Robichon se je priklonil. »Sedite, gospod Roux, nikar ne stojte! Naj vam ponudim malo vina? Sam ga ne smem piti — oprostite mi zaradi mojih let, da vam ne morem bolj postreči.«

»Biti gost gospoda markiza,« je zamrmral Robichon, »je zame velika čast, ki...«

»Ah,« je vzklilnil markiz, »kmalu bom v tisti republiki, kjer so vsi enaki in kjer so edini gospodarji črvi. Poklinal sem vas zato, da bi govoril o vaših nesrečnih izkušnjah, ali še bolje, o eni vaših nesrečnih izkušenj.

V svojem predavanju ste namreč omenili tudi smrtno obsodbo Viktorja Lesueurja. Ali je umrl hrabro?«

»Bil je najbolj hraber izmed vseh, kar sem jih poslal na oni svet,« je dejal Robichon in pokusil vino.

»Kaj, nobenega strahu? Ali je šel na giljotino kot človek?«

»Kot junak,« je dejal Robichon, ki ni vedel ničesar o njem.

»To me veseli,« je dejal markiz. »Nikoli niste poznali obsojenca, ki bi umrl bolj hrabro?« V njegovem glasu je bil prizvok neskrigatega ponosa.

»Nedolžnega?« je dejal Robichon, »je izjavil Robichon očaran.

»Ali ste ga spoštovali tudi tedaj?«

»Kako, gospod markiz?«

»Vprašam vas, če ste ga spoštovali tudi tedaj, ali ste mu prihranili vse nepotrebno trpljenje?«

»Nobenega trpljenja ni,« je dejal Robichon. »Režilo je tako hitro, da...«

»Starec je neštrpno zamahnil z roko. »Misli! sem na duševno trpljenje. Ali lahko razumete občutke nedolžnega človeka, obsojenega na sramotno smrt?«

»Nedolžnega? Lahko vam rečem, da vsi trdijo o svoji nedolžnosti.«

»Jaz pa nisem dvomil vanjo. Viktor mi je povedal resnico. Bil je moj sin...«

»Vaš sin?« se je prestrašil Robichon.

»Moj edini sin, edina duša, ki sem jo ljubil na zemlji. Da gospod Roux, bil je nedolžen. In vi ste tisti, ki ste ga umorili? S svojimi rokami...«

»Jaz... bil sem le orodje v rokah zakona,« je začeljal Robichon. »Nisem odgovoren za svoja dejanja.«

»Vaše predavanje je bilo sijajno, gospod Roux,« je tedaj zamišljeno spregovoril markiz. »Popolnoma verjamem vse, kar ste rekli — njegov morilec ste. Upam, da vam vino ugaja?«

»Vino?« se je zdrlil igralec. Skočil je na noge in se tresel kot šiba na vodi. Razumel je.

»Zastrupljeno je,« je mirno dejal starec. »V eni uri boste mrtvi.«

»O, nebo!« je kričnil Robichon. Nenadoma je začutil nekaj, česar še ni poznal. Kri mu je zledenela, udje so postali težki in pred očmi so mu vstale sence.

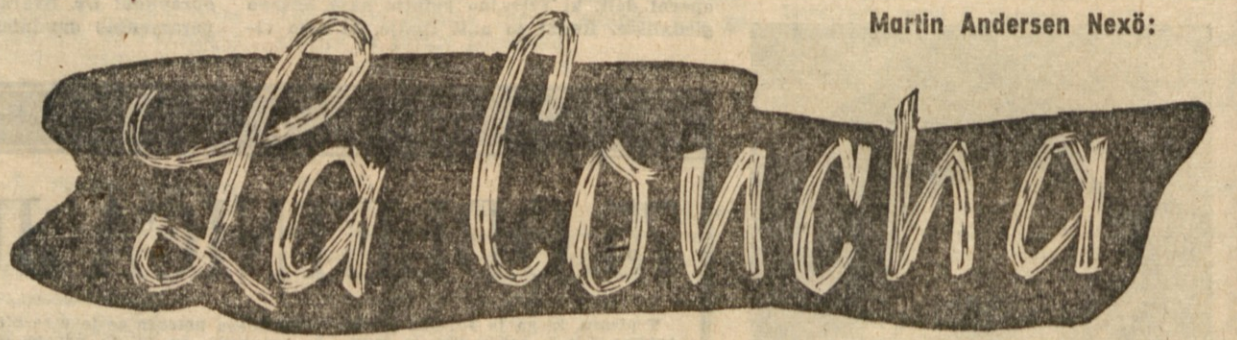
»Ne bojim se vas,« je nadaljeval starec. »Preslaboten sem, da bi se branil. Toda tudi vaše nasilje vam ne bo pomagalo. Borite se ali onesvestite se, storite kar hočete, obsojeni ste...«

Nekaj trenutkov sta si nemo zrla v oči. Strah je omrtvilil igralca. Gostitelj se mu je kot blazen smejal v obraz.

Potem je »blaznež« počasi snel vložek s čeljusti, zbrisal sminko iz obraza in dvignil lasuljo. Ko so vso zgodbo objavili, je Pariz enoglasno prisodil prvo mesto Quinquartu. Robichon je sicer izigral občinstvo, toda Quinquart je izigral Robichona.

Robichon je kupil srebrne svečnike iz »markizove« sobe in jih dal Quinquartu in Suzani za poročno darilo.

Martin Andersen Nexø:

Bila je pristna andaluzijska hiša z balkoni, okrašenimi s cvetjem in obrnjenimi na cesto in s stolpičem, na katerem si lahko sušil otroško perilo in užival krasen razgled na nižine in gore. Mimogrede rečeno, slednjemu nihče ni pripisoval posebnega pomena. Hiša je imela tri nadstropja, široka pa je bila komaj tako kakor rudniški jašek; toda prvo nadstropje je slemelo spredaj na marmornih stebrih in pod njimi je bilo še kar prostorno dvorišče. V vlažni temi za stebri je visel s prizidka bršljan, sredi dvorišča so stale v sodkih velike mirte, katerih korenine so bile razgnale obroke in dogle. V ozadju je venomer žuborel vodomet — noč in dan.

V poltemi pod stebri je bila izba. Imela je linico, obrnjeno k izhodu, in vrata na dvorišče, najemnina zanj pa je znašala mesečno petinadeset pesnigov. V njej je stanovala senora Concha.

Mož ji je bil umrl pred poldrugim letom. Bil je jetniški paznik in čakala je na pokojnino, ne da bi imela količnak upanja, da jo bo dobila. Toda bila je prostodušna kakor njen narod, in upala je s tem večjo vneto, čim manj je kazalo, da se ji bo vroča želja izpolnila. Živel je od te prostodušnosti in pičlega predujma, ki so ji ga dali drugi prostodušneži. Nič čudnega torej, da je bila takšna, kakršna je bila.

Bila je suha ko prekla, oči je imela globoko udrti s temnimi kolobarji pod njimi, njene ustnice so bile tenke. Razen tega je imela brado, kakor vse nad trideset let stare Andaluzijke, in njen nos je širil predaleč naprej; obraz je bil pustil nos na cedilu, ko so napočili suhi časi. Senora Concha je bila visoke, krhke postave.

Nekoč je bila lepa, zelo lepa; to si lahko še zmeraj videl, čeprav ni več bilo res. Njena lepota je šla po poti juga — po poti lepote, po poti vsega mesa.

Toda senora Concha je bila nekoč lepa, kakor so lepa vsa andaluzijska dekleta; in njena lepota je usahnila šele potem, ko je na moč vestno izpolnila svojo dolžnost: da je namreč Conchi priskrbelo rednika. In zdaj je sedela tu s potezami bridke usode, brez rednika in brez sredstev, da bi si ga priskrbel.

Od jutra do večera je sedela z rokami prekrizanimi v naročju, gladovala in iskala v svojem spominu, kako mora biti človeku, če se do stitega vadi. Vskakemu bridkemu trenutku je posvetila nemočen vzdih in se tolažila z mislijo na bodočnost.

Bilo ji je petnajst let, ko se je oglasilo življenje v njej — pravo življenje. In prišlo je natanko tako, kakor mora priti nekaj takšnega, če naj bo povezano z blagoslovom.

Ona in njena mati sta šle vsako popoldne v Marijino cerkev molit, ona naprej, mati dva koraka za njo, pogled negibno upri v hčer. Svet ima nastavljenih mnogo pasti in petnajst let je nevarna doba — med vsemi najnevarnejša. Nazaj grede sta se zmeraj odločili za pot skozi Zacatin z lepimi trgovinami, in mati je hčeri dovolila uživati pet minut ob pogledu na umetniško narejeno uro v izložbi, ki

VERN SNEIDER KAPITAN FISBYJA

Začetek našega novega romana smo objavili v prejšnji številki

Ko je prebral vse urnike in prišel do poročila, je stjal. Da, ta Enright zares odlično opravlja nalogo. Morda bi ga bilo dobro prestaviti v glavni stan. Skoda, da bi tak človek zapravil svoj čas v zakotni vasi. Toda trenutno zanj ni bilo nadomestila in vse bo moralo ostati.

Polkovnik Purdy je vzel v roko naslednje poročilo. »Vas Tobiki,« jebral, »poveljnik kapitan Jeff Fisby.« Polkovniku ni bilo ravno prijetno pri duši. Fisbyja so mu poslali tik preden se je enota vrnila v San Francisco. Purdy je nekako zaupal majorju Thompsonu, da Fisby po njegovem mnenju ni ravno cerkvena luč.

Počasi je dvignil prvi list, nato pa je začel iskati ostale. A ni jih našel. Obrnil je list, pa tudi na hrbtni ni bilo nič. Pogledal je naslovno stran. Tudi ta je bila skoraj prazna. Začel je brati.

Glavni stan je pretreslo divje vpitje. Major Thompson, obveščevalni oficir je zgrabil za pištolo. Gotovo so odkrili vohuna. Ko pa se je domislil, da bi utegnili biti japonski ostraževalci, je porinil stol od pisalne mize in čakal na prvi strel, preden bi skočil v krite pod mizo.

Streliška ni bilo. Major je bil prepričan, da je lahko zarjul samo Američan, zato se je previdno ozrl naokrog. Ko je videl, da grozi polkovniku zadušitev, je naglo zgrabil hišno lekarno in kozarec vode. »Kaj vam je?« je vprašal. Polkovnik ni odgovoril. Le sedel je in se tresel po vsem telesu, njegovo oblečje pa je bilo skoraj višnjevo. Potem je začel rohnati: »Kaj takega Pomislite, da mi človek njegovih let pošlje takole poročilo! Udaril je s pestjo po mizi, da je zajela.

V vasi Tobiki je ta hip tudi kapitan Fisby udaril s pestjo po mizi, da je zajela. Dvignil se je v vsej svoji veličini, ki je žal znašala le meter in osemindeset. Kot po navadi mu je ena hlačenica spet ušla iz gamaše. Na telu so se mu lesketale potne kaplje, pa tudi na črepih, tam, kjer so se mu lasje že močno razredčili. Težko bi rekli, da je bila pojava vojaška. Kipar bi si ga prav gotovo ne izbral za model spomenika, ki naj bi ga postavili na glavnem trgu, da bi vtisneval mladost in duha ameriškega vojaša iz druge svetovne vojne. Zato pa so ga doma okrog božiča zelo iskali. V borznem klubu so vsi trdili, da je Fisby, najboljši božiček, kar jih poznajo.

Zdaj je kazal nenavadno strog obraz in s prstom grozil mlademu japonskemu tolmachu. »Sakini,« je rjovel. »Zadnjakrat ti pravim: spravi mi koze ven!«

Sakini se je popraskal po gostem čopu črnih las. »Če so pa tako rade tu notri, chief, Tu pod slamnato streho je tako prijetno hladno. Zelo žalostne bodo, če bodo morale spet ven na vroče sonce.«

Kot v podkrepitve teh besed je ena od koz zameketala. Fisby pa je še enkrat usekal s pestjo po mizi. »Kaj me briga, če so žalostne. Ne trpijo, da bi se potikale po poveljstvu. Tu je uradni prostor in nobena kozja staja. Torej, ven z njimi!«

Cepprav Sakini tega ni mogel razumeti, je priklimal. »Okay, chief.« Nato je v lučanskem narečju naglo zaklical skupini Japoncev, ki so se nabrali v poveljstvu, in vsi skupaj so začeli izganjati koze.

V drugem kotu prostora se je dvignil v svoji postelji korporal Barton in se nagnil daleč tež rob, da bi videl, če niso spregledali kake koze. Nato se je spet zrušil na ležišče.

»Zdaj pa zapri vrata,« je ukazal kapitan Fisby, »in glej, da ostanejo zaprta. Ne pozabi, da so tu uradni prostori!«

Od zunaj je bilo slišati žalostno meketanje koz, toda Fisby se zanj ni zanimal. V nekaj mesecih, odkar je bil poveljnik v Tobikiju, se je na koze že navadil. Skozi preproste rešetke pod okencem, ki je komaj zaslužilo to ime, je pogledal še enkrat za njimi. Zadovoljen, ker so bile zares vse zunaj, je udobno sedel v svoj vrtni stolček in se obrnil k skupini Japoncev pred mizo. »No,« je dejal in si pogladil glavo, »kje smo že ostali? Aha! Gospod Motomura bi se rad naselil pri nas.«

Sakini je prizadevno priklimal. Star je bil največ

enaindvajset let. Danes je bil oblečen v preširoko telovadno majico, ki mu jo je podaril Fisby, v njegove vojaške čevlje in v delovne hlače. Če je bil na Okinavi kdo, ki je ustvaril modo, je bil to prav gotovo Sakini.

»Tako je, chief,« je dejal Sakini. »V naši vasi bi se rad naselil. Celo priporočilo pismo ima.«

Gospod Motomura je zares imel priporočilno pismo. Dal mu ga je poročnik Fay iz Avasija in naslovljeno je bilo na kapitana Fisbyja. Toda v njem je stalo samo, da gospod Motomura z družino prosi za dovoljenje, da bi se naselil v Tobikiju, in naj mu Fisby ugodí. To je bilo vse.

Fisby je nagubal čelo. Tesnobno je pomislil na kupčijo, ki jo je bil nedavno sklenil s poročnikom Fayem. Zabarantala sta konje. Čeprav jih je Fisby za deset dobil samo pet, je vsak lahko na prvi pogled videl, kdo je bolj odrezal. Fisby je bil prepričan, da se mu Fay hoče maščevati, zato je bil oprezen.

Mali gospod Motomura mu je bil uganka.

Jasno je bilo, da gre za pomembnega človeka. Tako je sklepal Fisby po njegovi beli platneni obleki in slamniki. Doslej je imel opraviti samo z ljudmi v razcapanih srajcah in neposilnih hlačah. Gospod Motomura je bil gotovo premožen človek in se prav gotovo n. ubadal s pridolovom sladkega krompirja kot vsi drugi. Ko si je Fisby ogledoval malega gospoda Motomuro, se je ta smehljaj in kazal toliko zlatih zob, da je Fisby od začudenja široko odprl oči. Toliko zlata v enih samih ustih na Okinavi še ni videl. Če to ni dokaz najvišje blaginje, kaj potem!

Kljub temu je moral Fisby spet pomisliti na poročnika Faya. Zato je okleval z odločitvijo. »Sakini,« je začel previdno tipajoče. »Zakaj se gospod Motomura pravzaprav hoče izseliti iz Avasija?«

Sakini je odkimal. »Saj se sploh neče.« »Zakaj pa nas prosí za dovoljenje?« »Ker ga je chief iz Avasija izgnal.«

»Aha,« je dejal Fisby. »Nadlega torej, ki bi se je poročnik Fay rad iznebil. Tako, tako. Zakaj pa ga je poročnik Fay spodil?«

Sakini se je popraskal po glavi. »Sam ne ve, zakaj, chief. Toda davi, ko je vstal, je zagledal pred seboj poveljnika iz Avasija. Ta mu je po tolmachu sporočil: Motomura, pospravite svoje stvari, kajti z družino vred morate proč. Tu imate priporočilo pismo in glejte, da izginete. Potem je pošlal še dva vojaška policaja, da sta nadzorovala Motomurov odhod. Če mu vi ne daste dovoljenja za bivanje, ne ve, kaj naj stori, kajti nazaj v Avasi ga gotovo ne bodo več pustili.«

Tako se je pokazala vsa zadeva v čisto novi luči. Fay ni imel pravice, da bi izgnal ljudi z domov. Fisby je še enkrat pogledal gospoda Motomuro, nato pa ostale Japonce okrog njega. Tudi župan in občinski tajnik sta bila zraven. Pravzaprav so bili zbrani pred njim vsi moški iz vasi, ki so imeli pomembnejše službe. Vsi so delali zelo napete obraze. »Sakini,« je rekel Fisby, »gospod Motomura je moral poročniku Fayu le kaj storiti.« Sakini je dostojanstveno odkimal. »Nič mu ni naredil. Celo darila mu je ponujal. Toda vsi v Avasiju vedo povedati, kako čuden je postal tamkajšnji chief zadnje čase. Zelo živčen je in

Pozneje, ko je lepota že nekoliko pojemale, je morala Concha hoditi sama na trg po solato, krompir, bolonjske klobase in oglice. Fernando pa je hodil zvečer v krčmo in jo puštal samo doma; tako je večer za večerom sedela sklonjena glave na stolu pri vratih in ga čakala do jutra. Nekega dne, ko se je Senora Concha vrnila s trga, je opazila, kako je Fernando poljubil njeno neakojno, ki je bila pri njih na obisku. Toda to je storil samo zato, ker ga je dekletka tako zelo spominjala na čase, ko je bila njegova draga Concha še mlada.

Drugič je vzel Fernando Concho s seboj v Seviljo in tam sta ostala sedem dni, da sta videla velikononočno slovesnost in bikoborbo. Tam pa si je Fernando nakopal grdo bolezen, s katero je okužil še Concho, da se je za vse življenje ni povsem okrepil.

Ti dogodki so bili glavna vsebina dvajsetih srečnih let. Potem je Fernando podlegel bolezni, ki je razjedala njegovo telo, načeto že pred poroko, in senora Concha se je vrnila v Granado, kjer se je naselila v izbi pod marmornimi stebri. Kdo bi se čudil, da je nenehoma govorila o Fernandu in pokojniku, ki jo je pričakoval? To je bila njena minulost in njena prihodnost. Toda o prvi in hotel nihče niso slišali, o drugi pa so vsi majali z glavo.

In zato je gladovala in se čutila osamljeno.

Kdaj pa kdaj je prodala kos pohištva, da se je za silo preživljala, včasih pa je šla tudi k duhovniku in si izposodila petdesedemdeset penigov za mesečno najemino. Sicer pa je ležala dan za dnem zlekjena v naslonjaču z rokami, prekritimi z naročju karjaj njena mati pred njo.

Imela je psa in mačko in oba sta ji bila v največjo tolažbo v njeni osamljenosti, vsem drugim pa v največjo nadlego. Mačka je bila debela, saj je bilo na dvorišču podgan in miši na pretek, pes pa je bil suh. Vsako jutro mu je odprla vrata, da si je skupaj z najrevnejšimi berači v kupih smeti ob čisti polski zajtrk. In potem je stal na smetišču in si vestno prizadeval, da bi našel med odpadki repe in starimi cunjami karkoli užitega. Toda zrediti se pri tem ni mogel, in zato mu je dala narava dolgo dlako, da je prikrival svoja suha rebra.

Oba sta bila edina prijatelja senore Conche. In razen tega je bila gluha — gluha ko noč. To ji življenje ni olajšalo.

Hoditi z doma si skoraj ni upala. Kadar se je vračala in potrkala na vrata, je vprašal glas od zgoraj: »Kdo je?« In morala bi odgovoriti: »Dober prijatelj!« Tako je morala biti, da so se zavarovali pred vagabundom. Toda Concha ni niti slišala in bila je preveč zastrašena, da bi zaklicala. In zato ni nihče ne v prvem, ne v drugem nadstropju potegnili za vrvice in vrata se niso odprla. Pes jo je slišal in je zalajal v izbi, ona pa je morala stati zunaj in čakati, da je kdo odšel ali prišel. Tedaj je smuknila v izbo. Ključa od vežnih vrat ni imela kakor drugi in ni si upala prosi, naj ji ga dajo, kajti najemnine je bila dolžna za dva meseca in gospodinja je bila že žrtvovala svetemu Antonu najboljšo olje, da bi Concho spravil iz hiše. La Concha je to vedela, saj je na lastne oči videla pred svetlim Antonom brčelo lešterbo. Tudi ona bi bila seveda lahko žrtvovala nekaj svetniku, pa ni imela nič prikladnega. In tako se je pomirila in čakala, kakšne namene ima svetnik z njo.

(Konec prihodnjije)

zmeraj slabe volje. Ves dan kadi cigareto za cigareto, davi pa je nenadoma ukazal: »Motomura, proč morate!« Tega ne razumem.«

Sakini se je popraskal po glavi.

Tudi Fisby se je popraskal. Razumel je prav toliko kot njegov tolmach. Morda je postal poročnik Fay kar na lepem preveč uraden. Take reči se menda dogajajo.

Dobrodušni župan je nekaj šepetal s Sakinijem. »Chief,« je prevedel tolmach, »župan pravi, da bi moža kot je Motomura, pri nas potrebovali.«

Fisby je videl, kako so mu ostali pritrjevali.

»Župan pravi tudi, da bi gospod Motomura lahko stanoval pri njem.«

»Res?« je Fisby dvignil obrvi. Če ga je bil župan privravljen vzeti k sebi, kljub temu, da je bila vas polna ljudi, potem gre za važnega človeka. Sicer se je vsa vas branila vsakega novega naseljence. Povrh je imel Fisby še posebne račune z gospodom Motomuro. Tu je bil človek, ki bo najbrž uporabljen za marsikaj, Fisby pa je imel zadnje čase toliko težav s svojimi vojaškimi uradniki. To pa zato, ker je bila možka polovica prebivalcev Okinave kar naprej zaspana, posebno takrat, kadar je bilo treba delati.

Prve tedne po zasedbi je hodil Fisby po vseh hišah v vasi in sam vlačil ljudi iz postelj, kadar je koga potreboval. Toda kakor hitro se je pojavil, so se že splazili v varno zavetje, da bi lahko v miru spali naprej.

Od takrat jih je ujel samo še pri kosilu ali večerji. Zdaj je dobil gospoda Motomuro... Fisby se je nasmešnil. Gospod Motomura prav gotovo ni prislizil svoje platnene obleke in tolikih zlatih zob s spanjem. Ne, prav gotovo, da ne. Z njim je dobil Fisby v roke orožje, ki utegne biti vaškim veljekom še nevarno. Če Hokaido Ja-

maguči, poverjenik za kmetijstvo, zdaj ne bo ob času popravil letine, mu bo Fisby lahko dejal: »Prav, Hokaido, od jutri naprej boste kopali krompir, vašo službo pa bo takoj prevzel gospod Motomura. Ali če gradbeni mojster...« Fisby se je spet nasmešnil. S človekom, ki lahko prevzame vsako službo, bo že spet našel vas v tek. Ljudje so bili vse preveč ponosni na svoje položaje, da bi jih lahko miselno pripravili, če bodo vedeli, da je tu nekdo, ki jih lahko zamenja.

»Chief,« je dejal potihem Sakini, »ali mislite, da gospod Motomura lahko ostane pri nas?«

Fisby je pogledal ljudi. »Sakini, mislim, da bo gospod Motomura zelo koristen.«

V drugem kotu poveljstva se je korporal Barton spet dvignil na svoji postelji in si z roko podprl glavo. »Bodite raje previdni! Za vsem tem prav gotovo tiči zvižčaj.« Fisby se je namuznil. »Mislim, da so se poročniku Fayu samo malo zrahljali žilci.«

Barton je skomignil z rameni. »Prav. Navsezadnje ste vi tu poveljnik.« In spet je omahnil na svojo posteljo. »Toda ne pozabite, da sem vas posvaril.«

»Torej gospod Motomura lahko ostane?« je hlastno vprašal Sakini.

»Da. Ne vem, čemu ne bi...«

Sakini je po tihem zvižgal in se na široko zasmel. »Dobro, chief, dobro.« Ko je povedal sklep še ostalim, je bilo videti, da je vsem odleglo. Gospod Motomura si je obiral čelo in začelo se je slovesno priklanjanje. Fisby je nekakjrat pokimal.

Potem se je gospod Motomura posvetoval s Sakinijem. Fisby je videl, kako je ta vedno bolj na široko odpiral oči. Občinski tajnik je nekaj šepetal županu. Pogledovala sta zdaj Motomuro zdaj Fisbyja, nato pa šepetala naprej. »Kaj ti je povedal, Sakini?« je vprašal Fisby.

Sakini je napravil rahlo zaskrbljen obraz. »Nekaj bi vam rad podaril v zahvalo, ker sme ostati tukaj.« Zdaj je bil na vrsti Fisby, da v začudenju široko odpre oči. Še nikoli mu noben domačin ni ponudil darila. Zato se mu je zdela ponudba zelo laskava. »Reci mu, da se mu lepo zahvaljujem.«

»Dobro, chief. Torej boste vzeli darilo?«

Fisby je pomislil za trenutek. Gospod Motomura, ki tako očito kaže svoje bogastvo, prav gotovo ne bo oškodovan zaradi nekaj daril. Povrh pa bi bilo prav lepo, če bi prinesel domov v Ohio nekaj spominov z Daljnega vzhoda. Kadar bi se po večerji prijatelji zbrali v njegovi drogeriji, kakor nekoč pred vojno, bi jih razkazoval. To bi bilo zabavno! Mogoče bi se dale uporabiti tudi za okraske v izložbah.

»Pravzaprav nimam pomislekov proti spominkom,« je dejal z nasmehom.

Sakini je živahno priklimal. »Dobro, chief, dobro. Gospod Motomura prosi, če sme oditi. Darila gre iskati.«

Medtem ko so ljudje odhajali iz sobe, se je Fisby udobno ugnedil v svojem stolu. Prav dobro je, da ima tega gospoda Motomuro v vasi. Gotovo bo uporabljen za marsikaj.

Zazvonil je telefon. Fisby je odstopno dvignil slušalko: »Tobiki, kapitan...« Vpitje na drugem koncu žice ga je zdramilo iz zamišljenosti. Cisto trezen je slišal, kako se je dri polkovnik: »Fisby, poslal sem vas tja, da obnovite vas. Kakšno poročilo ste mi le napisali — v preteklem mesecu šest rojstev...« Fisby se je praskal po glavi. Doma v

VAŽNO za sindikalne zlate

Hotel »TRIGLAV« v Kopru

vabi člane sindikatov in skupinskih izletih ter jim nudi posebne popuste pri cenah svojih gostinskih uslug. Specialiteta: odlična kuhinja in dobra pijača. Informacije direktno pri upravi hotela.

Hotel »ZAGREB« v Crikvenici in

Hotel »VILA DANICA« v Crikvenici (Sv. Jelena)

odobrava prav tako velike popuste od svojih cen skupinskih izletnikom — zlasti sedaj v predsezoni in pri bivanju vsaj nekaj dni. Izkoristite pomladanske dni za kratek odhiti na morje! Vse informacije dobe sindikati direktno pri omenjenih hotelskih podjetjih!

Kje bomo preživeli počitnice na prijetneje?

Hotel »KANIN« — Bovec

Prenovljen hotel v prekrasnem planinskem okolju, 483 m nadmorske višine, tekoča voda v vseh sobah. Cena penziona s 5 obroki 850 din, v pred- in posezoni 15% popusta. Ta popust pa uživajo člani sindikatov, invalidi in študenti vse leto.

Hotel »GOLOBAR« — Bovec

Ob vznožju Julijskih Alp, v najbolj idiličnem kraju, prekrasni izleti in sprehodi. Direktna avtobusna zveza z Ljubljano. Odlična hrana in pijača. Gostinske usluge so enake kot v hotelu »Kanin«.

Hotel »PLANINSKI OREL« v Trenti

Lep, idiličen hotel s tekočo toplo in mrzlo vodo. Cena dnevnega penziona s 5 obroki v sezoni 850 din, v pred- in posezoni 15% popusta.

Hotel »KRN« v Tolminu

Udoben hotel v najlepšem idiličnem planinskem kraju s krasnimi izleti ob Soči. Hotelu je priključen obrat za izdelavo sadovnice, koke in oranžade. Cena penziona 750 din, v pred- in posezoni 15% popusta.

Gostinsko podjetje »TURIST« (bivši San Nicola) v Ankaranu pri Kopru

Letovanje v prijetnih weekend-hišah, ki so moderno urejene. Podjetje je pravkar prevzel bivši upravnik grada Bori, gostinski strokovnjak tov. Slavko Furman. Cena penziona 900 din, v pred- in posezoni 10% popusta.

Gostinsko podjetje »HELIOS« v Portorožu z dependancami: hotel »PIRAN«, »BRISTOL« in »ORION«

Cena penziona v hotelih »Helios« in »Bristol« s luksuznim komfortom, s tekočo mrzlo in toplo vodo znaša 1200 do 1700 din, v pred- in posezoni 10% popusta. V hotelu »Orion« penzion od 800 do 900 din z 10% popustom v pred- in posezoni.

Hotelsko podjetje »JADRAN« v Umagu s hoteli »BEOGRAD«, »BELVEDERE«, »MIRAMARE« in »MARINA«

Cena penziona v hotelih znaša 1200 do 1300 din, v pred- in posezoni daje podjetje 15% popust. Poleg hotelov ima podjetje še 10 lesenih weekend-hiš in 50 pripravljenih šotorov. — Cena penziona v lesenih weekend-hišah znaša 650 do 750 din.

Hotelsko podjetje »PARK« in »JADRAN« na Sušaku

Oba hotela sta komfortno opremljena, v vseh sobah je topla in mrzla tekoča voda; lastno kopalnice in dobra hrana. Cena penziona 950 din, v predsezoni znaten popust.

Ohlu, v njegovi drogeriji, kaj takega nikoli ni doživel.

»Toda, gospod polkovnik, misli sem...«

»Briga me, kaj si mislite,« je rihnel polkovnik Purdy. »Povrh pa bi morali vedeti, da spadajo rojstva v rubriko »Prirastek prebivalstva«, ne pa v rubriko »Napredek!«

Fisbyju je ob tem nekoliko odleglo. »V poročilu niso mišljena rojstva otrok, temveč rojstva koz, gospod polkovnik. Hotel sem le povedati, da imamo prirastek živine in...«

»Kozel! Pomislite samo, če bi prišel k nam na obisk član kongresa in bi me vprašal: No, gospod polkovnik, kaj pa počne vaša skupina tukaj na Okinavi? Mar mislite, da mu bom odgovoril: S kozjerejo se ukvarjamo. Vse, kar je prav!«

Fisbyja je bilo spet peklenjsko strah. Tako živo je videl polkovnika Purdyja, kako stoji z naježenimi brki pred telefonom, raven kot sveča, da je zlezel čisto vase.

Na drugi strani mize ga je skušal razburjati Sakini z vsemi mogočimi znamenji opozorit nase.

»Chief,« mu je dejal, »rečite mu no, naj kmalu neha. Gospod Motomura je pripeljal darila.«

Toda Fisby ga sploh ni slišal.

»Zato vam pravim,« je spet zaslišal polkovnikov glas, »da dobro premislite, Fisby. Prav gotovo ste dosegli še kakšne uspehe, ne samo pri kozah.«

Fisby se je globoko zamislil. »V okviru vzgojnega programa načrta B, smo začeli zidati novo šolo.«

»Toda s tem ste vendar začeli že pred šestimi tedni, Fisby.«

»Da, gospod polkovnik. Vrh tega smo ustanovili zavetišče za starčke.«

»Tudi to sem zvedel že pred dvema mesecema.«

»Da, gospod polkovnik. Trenutek... Da, tudi živila smo racionalni!«

»To je bilo že prvega dne zasedbe.« Polkovnikov glas je postal še ostrejši. »Samo še eno vprašanje, Fisby. Kaj pravzaprav počenjate ta trenutek?«

»Ta trenutek, gospod polkovnik, sedim za svojo mizo.«

»Sem si mislil. In kaj vse ste že ukrenili davi?«

Fisby je premišljeval. »Da, eden od Japoncev mi je prinesel nekaj daril, gospod polkovnik, pa...«

»Torej darila ste sprejemali! Samo še to mi povejte, da zadnje čase niste imeli nobenega predavanja za žensko ligo?«

Fisby ni takoj odgovoril. Moral je pomisliti na tisti večer v oficirskem klubu v San Franciscu, ko ga je strahna gospa Purdyjeva zvelikala nekam vstran in spustila dolg govor o brezmejnem pomenu lige. »Pri zasedbi tuje dežele morate upoštevati tudi stališče žensk, gospod kapitan,« mu je rekla. Fisby ji je skušal polasniti, da kot samec nima pravih pojmov o ženskih stališčih. Toda gospa Purdyjeva se še zmenila ni, temveč je neitrudno govorila naprej. Ko je bila njena tirada le pri kraju, so zapirali tudi klub in tako je bil Fisby ob kegljanju.

»Odgovorte, Fisby,« je nepotrpeljivo zagrmel polkovnik.

»Oprostite! Prav pred nekaj tedni bi bili skoraj imeli zborovanje lige.«

»Kaj naj pomeni — skoraj?«

»Ravno začeti smo hoteli, ko je prišel otrok in povedal, da je gospodični Higa-Džigi...«

»Kateri gospodični?«

Zahlevajte novod izdani BELSADOV rožni čaj TEKOČI

Vzroki neuspehov v šoli

Ob polletju, ko so prinesli otroci svoja spričevala domov, se je marsikateri mati zamislila ob svojem prvoročnem spričevalu, kaj je bilo tako, kot je pričakovala in sama pri sebi je premišljevala, kaj je temu vzrok. Otrok je star sedem let, duševno dobro razvit, a je že od vsega početka nekoliko boječ in nesiguren, kadar pride v stik z manj znanimi ljudmi. S teškočami, ki jih prinaša sleherni dan, bodisi doma, bodisi pri igri ali v šoli, se srečuje z občutki, ki pričajo o notranji negotovosti in pomanjkanju zaupanja vase. Boji se novih srečanj, ker mu manjka življenjskega optimizma in se boji, da se mu ne bi zgodilo kaj neprijetnega. Do svojih tovarišev je nezaupljiv in prav tako do učitelja. Z nobenim svojim součencem še ni navezal tesnejših stikov prijateljstva in niti ne kaže, da bi si posebno želel njihove družbe. To je opazila že mati sama. Skušala bomo razčleniti nekaj vzrokov, zaradi katerih pride do omenjenih pojavov.

Samozavest in sociabilnost sta osnovni lastnosti, ki omogočata uspeh v življenju in seveda tudi v šoli. Res je sicer, da dosežejo včasih v šoli odlične uspehe otroci, ki so nasprotno — zelo nesigurni in sebični. A ta uspeh je le navidezen, v resnici se kasneje v življenju le pokažejo prave posledice značaja. Naš namen pa je, da bi pomagali otroku do resničnega uspeha v šoli in v življenju.

Poleg teh dveh subjektivnih pogojev uspeha v šoli obstoje še objektivni pogoji, ki niso odvisni direktno od otrokove osebnosti. S tem je mišljeno njegovo življenjsko okolje, ekonomski standard, način stanovanja, oblačenja, njegove splošno

hiigienske prilike in zdravstveno stanje. Objektivni pogoj uspeha v šoli je tudi otrokova nadarjenost, ker mu je le objektivno dana in sam subjektivno pri njej ne sodeluje aktivno. Visoka stopnja inteligence ni nikakor ni pogoj uspeha v šoli. Odločilno je, kako otrok to inteligenco uporablja, ali jo goji, ali zanemarlja ali celo negativno izreblja.

Brez zaupanja vase

Pogosto srečujemo otroke s povprečno ali celo nadpovprečno sposobnostjo, ki so dovolj inteligentni, niso niti bolni niti slabo hranjeni, a vendar v šoli ne napredujejo. Tak otrok je sicer sposoben, da uspešno iz-

vršuje svoje naloge, nima pa zaupanja v lastne sposobnosti, pretirano se boji neuspeha in nima zaupanja, da bi mogel v lastnim delom doseči priznanje in zasluženo pohvalo. Otrok misli, da ga okolica ne ceni, da od njega ničesar ne pričakuje in da ga zato zavrača. Nezaupljiv je do ljudi in se jih boji. Ne goji zanimanja za tovariše in postane skrajno egocentričen. Močno občutljiv je za svoj prestiž, ki ga brani tako, da se izogiblje družbe in živi sam zase. V bistvu je tak otrok močno ambiciozen, a mu primanjkuje poguma, da bi pokazal svoje ambicije, ker se boji neuspeha. Osnovna lastnost takega otroka je skrajno pomanjkanje poguma. Veliko nasprotje med pretirano težnjo po uveljavljanju in nezaupanjem v lastno osebnost se kaže tudi na zunanji. Otrok je razdražljiv, eksploziven, jokav, prepirljiv, pretirano reagira na vsak zunanji dražljaj. To notranje nasprotje mu je neznosno, sam išče izhoda iz tega stanja. Zateka se v popolno pasivnost, nezainteresiranost in navidezno pomanjkanje vsake ambicije. Z neaktivnostjo se izogne neuspehu in s tem rešuje svoj prestiž. Vsako nalogo ocenjuje kot pretežko za svoje sposobnosti. V prepričanju, da bo doživel neuspeh, ki bi mu

Kje je vzrok?

Kje je vzrok, da je nastopila v mlademu človeku tako težka izguba zaupanja v svojo sposobnost. Iskati jih moramo v otrokovih izkušnjah, ki jih je pridobil v družbi in ki so zapustile negativne vtise v njegovi duševnosti.

Včasih najdemo vzrok že v družini sami. Otrok se čuti prikraščenega in ljubezni staršev v prid drugim otrokom. Zaradi občutka zapostavljenosti se po težkih notranjih borbah zateka v apatijo in neaktivnost, ker je izgubil zaupanje, da bi si mogel s svojimi sposobnostmi pridobiti naklonjenost staršev.

V drugih primerih je krivda v načinu vzgoje, ki zahteva od otroka, da mora izvršiti le to, kar mu zapovedo starši in mu jemlje vso možnost, da bi razvil lastno iniciativo. Starši s svojo strogostjo otroku več škodujejo kakor koristijo. S tako ekstremno strogostjo silijo starši otroka, da se uči in piše naloge. Otrok reagira z notranjim odporom, ki je tako močan, da so opomini in tudi kazni brezuspešni. Poleg občutka nesigurnosti dobi otrok še občutek strahu pred kaznijo in postane nezaupljiv do okolice. Noče se družiti s svojimi vrstniki, ki ga prekašajo, ampak se igra z mlajšimi tovariši, nad katerimi mu je zagotovljena prednost zaradi starosti. Nezaupanje vase vodi do želje, da bi otrok do kazal okolici, da ni sposoben za naloge, ki mu jih dajejo, da ga je treba varovati, mu pomagati in popuščati.

Vzrok napačne vzgoje je lahko tudi v neprestanem nadzorovanju otroka, ki zaradi stalnega opominjanja in karanja nima niti miru niti možnosti za prosto razpolaganje s časom in druge odločitve. Tudi v takem režimu se razvije v otroku odpor in prikrito sovraštvo do okolice z enakimi posledicami.

Posledice zapostavljanja ali razvajanja

Na drugi strani pa ni mogoče pričakovati uspehov pri otroku, ki ga starši, bratje in sestre, ali celo vzgojitelji zapostavljajo, ponižujejo, žalijo in mu prizadevajo druge duševne udarce. Težko pričakujemo uspehov od otroka, ki mu očitajo neprestano, da je len, neumen, neveden itd. Tak otrok je prav tako nesposoben, da bi uspešno reševal svoje naloge kot pretirano razvajen otrok, brez vsake samostojnosti. Tak razvajen otrok se nikdar ni naučil premagovati težave, niti nositi odgovornosti za svoje delo, ker je bil vedno center svoje okolice, ki je prevzemala nase vsa njegova bremena. Ker ne zna delati, se dela boji. Zapostavljen otrok pa že od vsega začetka naloge ne prične reševati, ker nima upanja, da jo bo zadovoljivo končal. Zaključek je pri obeh primerih enak. Čim je treba pokazati samostojno aktivnost, odločitev, da domača naloga je zanj problem, ki je ne moreta sama uspešno rešiti. Razvajen otrok zahteva pomoč staršev in jo tudi dobi. Njegov uspeh je začasen in navidezen. Starši pa ravno na take otroke največkrat stavi največje zahteve. Od njega pričakujejo, da je odlič-

njak in imajo z njim posebne namene. Otrok je od vseh teh zahtev preplašen, boji se, da jih ne bo zmogel in prehaja v obrambno pasivnost. Poudarja svojo nemoč in skuša prisiliti starše, da odstopijo od svojih zahtev. Neaktivnost pa je tudi končna lastnost zapostavljenega otroka, ki trpi zaradi pomanjkanja ljubezni. Ljubezen, pri-znanje in prijateljski odnos s strani otrokove okolice so zanj prav tako važni kot sprejemanje hrane. Vzgoja brez ljubezni močno zavira njegov duševni razvoj. Otrok, ki sam ne sprejema potrebnih ljubezni, tudi ne more kazati pozitivnih odnosov do okolice.

To je le nekaj objektivnih vzrokov neuspehov v šoli. Pri

vsakem primeru je vzrok drugačen, včasih se kombinira več vzrokov. Pri reševanju teh napak je treba preučiti celotno otrokovo osebnost, najprej določiti stopnjo inteligence, ki je navadno povprečna ali nadpovprečna, spoznati njegove življenjske pogoje in vse vplive, ki delujejo na njegov razvoj.

Starši morajo biti poučeni!

Navidezno slobodnost je mogoče zdraviti. Nujno je treba spremeniti odnos vzgojiteljev do otroka, kar pa ne gre vedno brez težav. Mnogokrat je treba odločne roke, ki seže v nepravilno vez in jo uredi. Najbolje pa je vsekakor, če mislimo na pojavljanje teh napak vzgoje z omenjenimi posledicami, že od vsega začetka in jih skušamo preprečiti. Starši, bodoči starši in vzgojitelji morajo biti poučeni o zdravem postopanju z otroci in prid njihovega duševnega zdravja.

S.Z.

Imaš težke noge? Dodaj kopeli nog Jela sol in občutek mladosti ti bo sledil življenje!

Ce veliko stojiš, ali mnogo hodiš kaj tvojim nogam osvetočuje kopeli z Jela sol. Poizkusi in povej drugim da je Jela sol edinstvena.

Kopel z JELA soljo odstrani neprijeten duh po potenju, desinficira in vpliva pomirjujoče na živce. Zahtevaj JELA sol kopalno sol!

Nega novorojenčka

Prav radi pozabljam, da se otroci »razvijajo« in da sprejemajo prav v dobi dojenja prve in verjetno najpomembnejše »vtise« — Vsaka nosečnica naj se začne že zgodaj posvečati svojim novim dolžnostim

Materi, ki pripeljejo svoje otroke zaradi vzgojnih težav k psihološki preiskavi, se vedno znova čudijo nekaterim vprašanjem, ki jim jih zastavi ob začetku tega posveta: »Kakšen je bil vaš odnos do otroka pred njegovim rojstvom? Ali ste se ga veselili, ali vam ni bil zaželen? Kje ste ga rodili, ali je potekel porod s komplikacijami? Ali ste doživeli svojega novorojenčka? Kdo ga je negoval v prvih tednih in mesecih njegovega življenja? Ali ste ga prepustili komu v varstvo? Če ste ga, kakšen je bil značaj te osebe in kako dolgo ga je negovala?»

Ali imajo res vse te okolnosti kakšen pomen za bodočo blaginjo nekega otroka? Kako se danes pravzaprav rodi človeški otrok? Rekli boste seveda pravitako kakor nekoč. V večini primerov pa pride takoj nato v »umetno« okolje modernega bolnišnice prostore telesu, po rojstnih mukah ga, čimprej je mogoče, odstranimo iz okolja matrine toplote, da bi ga položili v higiensko neoporočeno, vendar »mrzlo in osamljeno« posteljico. Novorojenček sicer še ne zna niti misliti niti resnično čutiti, občuti pa že mraz in toploto, bližino in daljavo. Komaj je bil rojen, že ga vržemo v »nič«, ga ločimo od matere, ki ji pripada. V naravi ne najdemo pri nobenem sesalcu kaj podobnega. Ali se ne bi začudili, če bi vam veleli, da napravite tako z mladiči vaših domačih živali. Ta ukrep, ki se nam zdel naravnost barski in mučenje živali.

Ce lahko mati sama doji otroka, ostane z njim povezan z naravnim tokom. Danes pa se pogosto niti to ne do-

gaja več. Dojenčka hranijo negovalke in ga le tu in tam prinesejo pokazati materi. Pogosto tudi doma ne skrbi za otroka mati sama, temveč kakšna druga oseba. Prvi nasmeh dojenčka, prva usmeritev njegove glave ali oči ne velja materi, temveč tej tretji osebi. Ta pa zopet izgine iz njegovega življenja prej, preden začuti otrok do nje nagnjenje (v pravem pomenu besede). Na njeno mesto stopi mati, ki se le prepogosto čuti negotovo in se boji, ali bo sploh sposobna sama skrbeti za svojega otroka. To vzbudi bojazen in živčnosti se prenaša tudi na otroka.

Zelo radi pozabljam, da se otroci »razvijajo« in da sprejemajo prav v dobi lojenja prve in verjetno najpomembnejše »vtise«. Danes se trudimo, da bi otroka obvarovali pred vsemi nevarnostmi za njegovo telo, pred bacili, napadnim prehranjenjem vsem, kar draži njegovo telo, in drugim. Zato pa s psihično izpostavljenostjo raznim napadom, proti katerim nima nobene obrambe. Tako imamo danes zelo nizko umrljivost dojenčkov in telesno dobro uspevanje otroke, ki pa na drugi strani kažejo znatno živčnost in motnje v duševnem razvoju.

Kako je v drugih deželah in kulturah področjih? V Indiji oskrbuje otroka do tretjega leta le mati, le tu in tam ji pomaga še babica. Indijec trdi namreč, da prejme otrok značaje tistega človeka, ki ga v prvih treh letih neguje. Da imajo Indijci zelo harmonično občutje za življenje, je znano. Ali se morda to navezuje prav na, opisano tradicijo?

Mati doživi z rojstvom otroka telesno in duševno veliko spremembo. Staro mora opustiti. Vse svoje delo in hote-nje mora uravnati na novo, nastajajoče. Kaj je bolj naravno kakor to, da se mati tudi notranje usmeri k svojim novim dolžnostim? Ali ni protinavno, če ji tuja oseba prevzame to dolžnost za dolge tedne in mesece? Kasneje mora prevzeti te dolžnosti, ko se je navadila, da je nihče ne nadleguje in obremenjuje. To se zgodi navadno v času, ko se ves njen organizem znova vrača v stare tirnice. Nosečnica in mlada mati sta navadno zelo občutljivi, nestalni v svojem mišljenju, podvrženi mnogim naključnim vplivom. Ali nima to stanje

določen smisel, ali ni značaj njenega novega usmerjanja v novi položaj, k otroku? O materi, ki zahtuje o sebi, da nikoli ni imela pravega odnosa do svojega otroka, lahko psiholog s precejšnjo gotovostjo sklepa, da je to posledica dejstva, da je bila po rojstvu predolgo razbremenjena skrb za njega. Morda je nujno, da vidi mati, kako se zdravi brazgotina popkovine, ki jo je vezala z otrokom!

Mnoge negovalke so zelo prijazne in kažejo veliko materinskega čuta. Če mati nima pravega odnosa do otroka, ali pa je preveč zaposlena s svojimi poklicnimi in družabnimi dolžnostmi, je prav gotovo bolje za otroka, da ostane v varstvu take negovalke. To varstvo pa ne sme trajati le nekaj tednov in mesecev, temveč vsa prva tri leta njegovega življenja. Otroška negovalka mora biti snažna in zanesljiva oseba, prav tako važna pa je, da mnogi srčne topline, potrpljenja in ljubezni. Zanimiva je ugotovitev psihologov, da so bile negovalke »težkovzgojilivih« otrok pogosto gospodovale in mrzločutnega značaja, čeprav so jih hkrati opisovali kot zelo skrbne in v svojih dolžnostih in kot snažne osebe. Zelo verjetno je, da to ni naključje. Seveda tega ni mogoče dokazati in prav tako ni mogoče trditi, kako bi bilo z otrokom, če bi ga negovala mati od prvih dni. So pa to zelo pomembni simptomi, ki vlevajo vsaki nosečnici, da se že zgodaj začne posvečati svojim novim dolžnostim, da po možnosti začne obiskovati tečaj za dojenčice ali kaj podobnega, da bi mogla svojega novorojenčka, če ji je le kako mogoče, sama oskrbovati.

Dober okus juham ter povečajo njihovo hranilno vrednost edinole

DA-DA
KOCKE ZA
JUHO
izdelak
TOVARNE
KONZERV

IZOLA

SCOTLAND YARD

ZGODOVINSKI ROMAN, KI BI BIL LAHKO TUDI KRIMINALNI

Leta 1888 je prišel Klovovski v London. Nastanil se je v poljski koloniji v White Chapelu in dobil službo brivskega pomočnika, ki jo je večkrat menjal. Domnevno je bil že na Poljskem oženjen, kajti neka žena mu je sledila s Poljskega in zatrjevala, da je njen mož. Medtem pa se je oženil še z rojakinjo Lucijo Badersko, ki jo je spoznal v Poljskem klubu v Londonu. Poroka je bila avgusta 1889. Nekaj časa je živel z obema ženama, dokler se ni prva umaknila. Z drugo je ostal še nekaj mesecev v Londonu, nato pa jo je maja 1890 vzel s seboj v Ameriko. Februarja 1891 se je žena sama vrnila. 1892 je tudi Klovovski prišel v London. Prva žena se je pobotala z njim, vendar ga je kmalu drugič zapustila, ker je preveč pentljal z drugimi ženskami. Dva otroka iz tega zakona je vzela Lucija Baderska s seboj.

To je bila življenjska zgodba morilca Georgeja Chapmana ali

Klovovskega, kot jo je razložil vrhovni nadzornik Froest lordu Meetingu vprilo njegovega sina.

CHAPMANA - KLOVOVSKEGA SO OBESILI

Ta razgovor je bil 8. aprila 1903, dan po tem, ko so George Chapmana v Londonu obesili. Poizvedovanja so se zato tako zavlekla, ker se na izjave Klovovskega sploh niso mogli zanašati, saj je lagal, če je le usta odprl.

Lord Meeting je tisti dan venomer ogledoval svojega sina, ki je bil posebno vesel in razpoložen, kadil je debele črne brazilke in si sem pa tja privoščil čašico francoskega likerja.

»Le še nam tudi natoči, Edward!« je rekel lord Meeting in majal z glavo. »Mislim, da ni dobro, če pijete. Kdor hoče duševno delati, mora imeti vedno jasno glavo in naj rajši ne pije. In kdor lemo dela, naj še celo ne pije, ker mu alkohol zmanjšuje delovno sposobnost. Zelo pa vraga pa danes tako pijete?«

»Mr. Meeting je opravil si-

jajno delo.« lord je rekel Froest in se muzal, »zato je lahko po pravici vesel. In to ga opravičuje, če pije. Sicer pa mislim, da ne bo nikoli čez mero pil.«

»Gotovo ne, mr. Froest. Če malo pijete, je užitek, če pa začnete popivati, je to težaško delo.«

»Kakšno delo si pa opravil, Edward?« je vprašal lord Meeting.

»Ali smem prositi vaše lordstvo, da bi se blagovolilo udeležiti?« je šaljivo vprašal Edward Meeting očeta in je tudi Froest ponudil stol. »Kaj pa pije vaše lordstvo? Gin, chartreuse, benediktinca, brinjevec, dansko žganje ali whiskey?«

»Whisky.« je suho rekel lord Meeting.

Edward je natočil in ponudil Froestu čašo gina.

Nato si je prižgal novo cigaro, sedel v naslanjajo in rekel: »Življenjsko zgodbo tega človeka si slisal, oče. Zdaj pa poslušaj, kaj ti bom še povedal: George Chapman ali Severin Antonjevič Klovovski je bil morilec Jack Razparač!»

»Hm.« je rekel lord Meeting in napravil par požirkov whiskeyja. »To si pa zelo učinkovito povedal. Kje tiče dokazi?«

»Desetero jih imam, a priznam, da dva nista posebno važna — pravzaprav jih je enajst, kaj pravite, mr. Froest, če pristejemo še ime Chapman?«

»Potem jih je vsekakor enajst, mr. Meeting. Le pripovedujte njegovemu lordstvu.«

»No torej, Edward, poslušam.«

»Prvič.« je prišel Klovovski leta 1888 v London in je prebival in delal v White Chapelu: prvi razparaški umor se je zgodil 7. avgusta 1888 v White Chapelu.«

»Pristanem.« je rekel lord Meeting. »Dajte!«

»Drugič.« je držal Klovovski v času, ko je zagrešil naslednje umore; od avgusta do novembra 1888 v območju svojih morišč.«

»Drži!«

»Tretjič: whitechapelski morilec se je spoznal v medicini. Klovovski se je spoznal.«

»Izvrstno!«

»Osebi opis, ki smo ga dobili o moškem, kakršnega so

opazili v noči umora, ko je spremljal Mary Kelly, se popolnoma ujema z vnanostjo Klovovskega.«

»Zanesljivo?« je vprašal lord Meeting.

»Popolnoma!« je odgovoril Froest.

Petič: v Razparačevem pisnu, ki ga je policija pisal zločinec, ali — kakor pravimo: podjeten časnika in na dopisnici, ki je prišla za pismom. ...

»O tem pa sploh ničesar ne vem.« je vpadel lord Meeting.

»Dopisnica?«

»Nismo hoteli zbuhati pozornosti, oče. Torej v obeh teh pišljah!«

»Hm, Sedmič?«

»Poslednji razparaški umor je bil izvršen na takem kraju, kjer je prav blizu stanoval Klovovski.«

»Oh.« je skomignil lord Meeting. »Osmič?«

»Leta 1890 je bilo v Londonu konec razparaških umorov. Prilbeli pa so se enaki umori v New Jersey Cityju. Klovovski je odjedral maja 1890 v Ameriko in je v New Jersey Cityju odprl brivnico.«

»Eničica, Edward, to je pa resna zadeva!«

»Devetič: 1892 je bilo konec razparaških umorov v Ameriki — Klovovski se je maja 1892 povrnil v London. Desetič —

»Zdaj sem pa res radoveden, Edward!« je rekel lord Meeting.

sanjih so amerikanizmi. Klovovski se je izdal za Amerikanca in je v pogovor rad vplel amerikanizme.«

»To se mi zdaj prav šibek dokaz.« je rekel lord Meeting, »kajti Klovovski se je šele iz Londona odpeljal v Ameriko, v London pa je bil prisel naravnost s Poljskega. Misliš, da ljudje na Poljskem poznajo amerikanizme ali se jih nauče?«

»Saj sem že rekel, oče, da dve točki lahko ovzamemo. To je ena izmed njih.«

»In druga?«

»Da so bili v obeh pisanih prisiknuti in klinični dovpti in da je tudi Klovovski rad zgagnjal takšne dovpti.«

»Hm, Sedmič?«

»Poslednji razparaški umor je bil izvršen na takem kraju, kjer je prav blizu stanoval Klovovski.«

»Oh.« je skomignil lord Meeting. »Osmič?«

»Leta 1890 je bilo v Londonu konec razparaških umorov. Prilbeli pa so se enaki umori v New Jersey Cityju. Klovovski je odjedral maja 1890 v Ameriko in je v New Jersey Cityju odprl brivnico.«

»Eničica, Edward, to je pa resna zadeva!«

»Devetič: 1892 je bilo konec razparaških umorov v Ameriki — Klovovski se je maja 1892 povrnil v London. Desetič —

»Zdaj sem pa res radoveden, Edward!« je rekel lord Meeting.

»Tretja žrtev Jacka Razparačja se je pisala Annie Chapman. Ta primerek je prevzel Klovovski, ko je imel razparaške umore za seboj.«

Lord Meeting je vstal, da bi zatajil svoje razburjenje. Z rokami prekrizanimi na hrbtu je nekakrat tekel po sobi gor in dol, nato je obstal pred svojim sinom, roke mu je položil na rame in rekel:

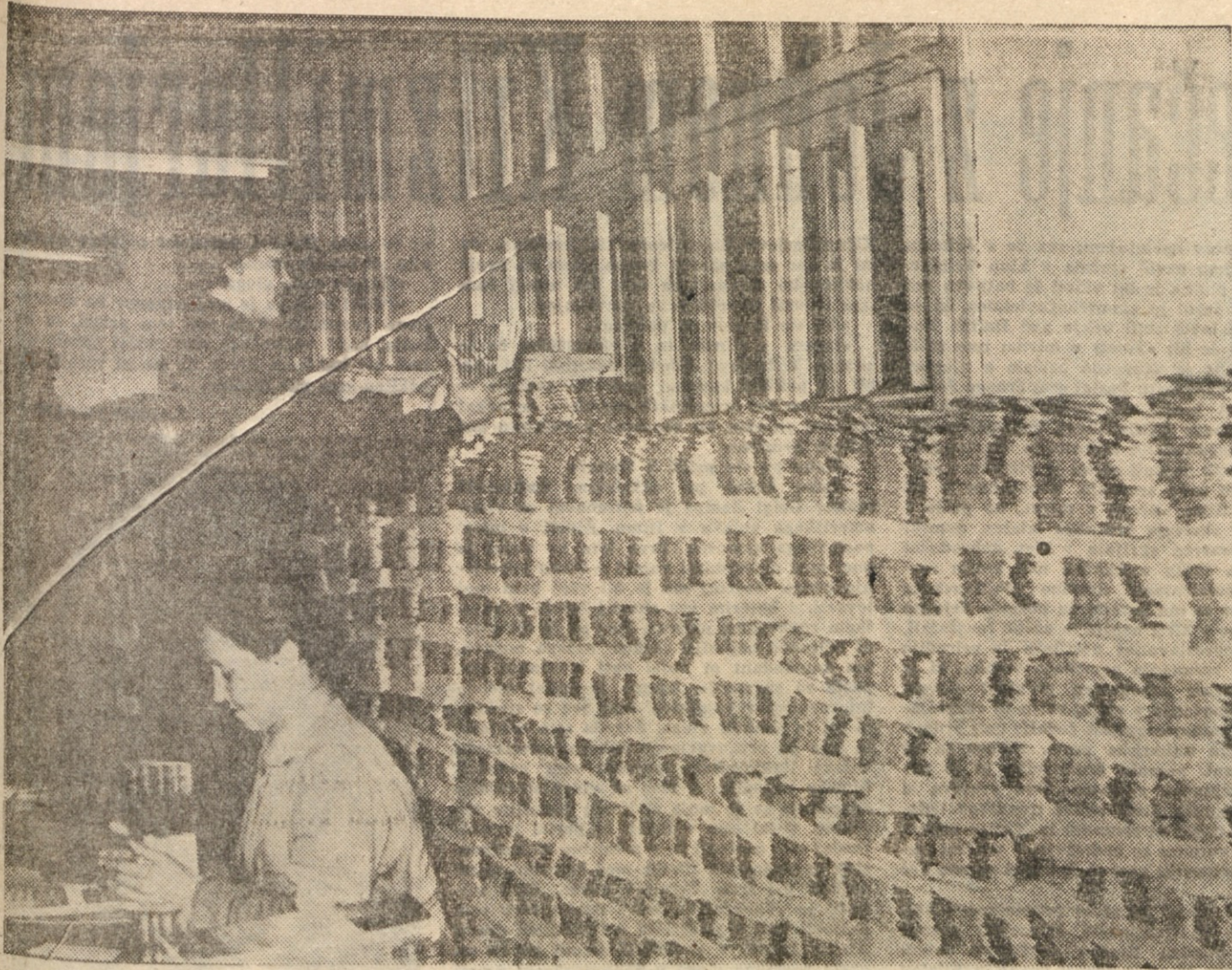
»Ti si pa vražji poba, Edward! Nikoli nisi dvomil o tem, da boš še odkril morilca in zdaj ga imaš. Ne dvomim, da imaš prav, — kaj pa vi pravite, Froest?« — Ozri se je k vrhovnemu nadzorniku.

»Tudi jaz ne dvomim, lord Meeting. George Chapman je bil prav gotovo Jack Razparač.«

»Nekaj pa mi še ni jasno, Edward: zakaj je moril? Rekel si, da Jack Razparač ni bil morilec iz naslade. Zakaj je torej moril? In kaj je bilo z manjkajočim udom? To še ni pojasnjeno, bi rekel.«

Edward je smehljaje pokazal na vrhovnega nadzornika, ki je segel po debeli beleznici in je listal v nji.

»Bral sem v spisih, ki pri Scotland Yardu obravnavajo umore, naslednjo beležko, za katero se nihče ni posebno zanimal. Nekaj uradnik medicinskega inštituta se je zglasil pri Scotland Yardu in dal na zapisnik, da je bil pred nekaj meseci nek American pri raz-

POGLED NA DEL NAŠEGA EKSPEDITA, KJER SO SE KOPICILI IZVODI PRVOMAJSKE ŠTEVILKE. TO ŠTEVILKO SMO TISKALI V DOSLEJ NAJVIŠJI NAKLADI 111.500 IZVODOV. KDO OD TEH ŠTEVILNIH BRALCEV BO TAKO SREČEN, DA BO ZREB IZBRAL PRAV NJEGOV ODGOVOR NA NAŠO ANKETO? TO VPRAŠANJE BO POJASNJENO V ŠTEVILKI, KI BO IZŠLA 24. MAJA. »TT« BO TEDIJ OBJAVIL IZREBANE NAGRAJENCE. UPRAVA IN UREDNIŠTVO NA TEM MESTU SE ENKRAT POJASNJUJETA, DA ZARADI PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV NISMO TISKALI ŠTEVILKE, KI BI MORALA IZITI 2. MAJA, V TA NAMEN SMO PRED PRAZNIKI IZDALI POVEČANO ŠTEVILKO NA 20 STRANEH.

Nagrade za našo anketo

Nadaljevanje s 1. strani

ČETRTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Kanina« v Bovecu v času od 1. septembra dalje.

PETA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Golobara« v Bovecu v času od 1. septembra dalje.

SESTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Golobara« v Bovecu v času od 1. septembra dalje.

SEDMA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Planinski orek« v Trenti v času od 1. septembra dalje.

OSMA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Planinski orek« v Trenti v času od 1. septembra dalje.

DEVETA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Krnj« v Tolminu v času od 1. septembra dalje.

DESETA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Krnj« v Tolminu v času od 1. septembra dalje.

ENAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelskem podjetju »Jadrane« v Umagu v času od 1. septembra dalje.

DVANAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelskem podjetju »Jadrane« v Umagu v času od 1. septembra dalje.

TRINAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v počitniškem domu »Mihajlo Grbič« (Poštarski dom) na Pohorju do 15. junija.

ŠTIRINAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v počitniškem domu »Mihajlo Grbič« (Poštarski dom) na Pohorju v času od 1. septembra dalje.

PETNAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v počitniškem domu »Planinka« na Pohorju v času od 15. junija.

SESTNAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v počitniškem domu »Planinka« na Pohorju v času od 1. septembra dalje.

SEDEMNAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Vitranc« v Podkorenju do 15. junija ali od 1. septembra dalje.

OSEMNAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Dem v Planici« v času od 15. junija 1956.

DEVETNAJSTA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Dom v Planici« v času od 1. septembra dalje.

DVAJSETA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Slovenski dom« v Rogški Slatini v času od 15. junija.

ENAINDEVJSETA NAGRAJA:

10-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Slovenski dom« v Rogški Slatini v času od 1. septembra dalje.

DVAINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Triglav« v Kopru od 1. septembra dalje.

TRINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Zagreba« v Crikvenici v času od 15. maja.

ŠTIRINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Zagreba« v Crikvenici v času od 1. septembra dalje.

PETINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v vili »Danica« v Crikvenici (SV. Jelena) v času od 15. junija.

SESTINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v vili »Danica« v Crikvenici (SV. Jelena) v času od 1. septembra dalje.

SEDEMINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v »Zelezničarskem počitniškem domu« na Pohorju v času od 15. junija ali od 1. septembra dalje.

OSEMINDVJSETA NAGRAJA:

8-dnevni penzion za eno osebo v »Zdravilišču Dobrna« v mesecu septembru.

DEVETINDVJSETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v »Domu na Jezerškem« v času od 15. junija.

TRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v »Domu na Jezerškem« v času od 1. septembra dalje.

ENAINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Metropole« v Piranu v času od 15. junija.

DVAINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Metropole« v Piranu v času od 1. septembra dalje.

TRIINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Turista« (bivši San Nicolai) pri Kopru v času od 15. junija.

ŠTIRINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Turista« (bivši San Nicolai) pri Kopru v času od 1. septembra dalje.

PETINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelskem podjetju »Helios« v Portorožu v času od 15. junija.

SESTINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelskem podjetju »Helios« v Portorožu v času od 1. septembra dalje.

SEDEMINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Park« ali »Jadrane« na Sušaku v času od 15. junija.

OSEMINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Park« ali »Jadrane« na Sušaku v času od 1. septembra dalje.

DEVETINTRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v »Planinskem domu« v Logarski dolini v času od 30. junija ali od 1. septembra dalje.

ŠTIRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Jezerce« v Bohinju v času od 15. junija ali od 1. septembra dalje.

ENAINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Pod Voglom« v Bohinju v času od 15. junija ali od 1. septembra dalje.

DVAINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

7-dnevni penzion za eno osebo v hotelu »Zlatorog« v Bohinju v času od 15. junija ali od 1. septembra dalje.

TRIINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

2-dnevni izlet za eno osebo na Ljubljano v Split in nazaj v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

ŠTIRINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

2-dnevni izlet za eno osebo na Ljubljano v Split in nazaj v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

PETINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

2-dnevni izlet za eno osebo v Kranjsko goro in nazaj za eno osebo, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

SESTINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

2-dnevni izlet za eno osebo v Bohinju in nazaj, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

SEDEMINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

2-dnevni izlet za eno osebo v Portorož in nazaj, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

OSEMINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

2-dnevni izlet za eno osebo na Pivčico jezera ali čez Vrščice za eno osebo, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

DEVETINŠTIRIDESETA NAGRAJA:

1-dnevni kopalni izlet za eno osebo v Opatju in nazaj, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

PETDESETA NAGRAJA:

1-dnevni kopalni izlet za eno osebo v Opatju in nazaj, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

ENAINPETDESETA NAGRAJA:

Prevoz za eno osebo v Portorož in nazaj, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

DVAINPETDESETA NAGRAJA:

Prevoz za eno osebo v Portorož in nazaj, v času sezone, nagrada podjetja »Putnik« Slovenija.

1. VPRAŠANJE:

Katera stran v slavnostni prvomajski številki »TT« (ki je izšla v soboto, 28. aprila) vam je bila najbolj všeč:

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20

(Prečrtajte številko strani, ki vam je najbolj ugajala)

2. VPRAŠANJE:

Kateri članek se vam je zdel najboljši ali najbolj zanimiv:

(Napišite naslov članka)

3. VPRAŠANJE:

Katera fotografija ali risba vam je najbolj ugajala:

(Napišite podpis pod sliko in stran, na kateri je bila fotografija objavljena)

4. VPRAŠANJE:

Kam bi šli radi na brezplačni dopust:

Ime in priimek izpolnjevalca ankete:

Točen naslov:

TUKAJ IZREŽITE!

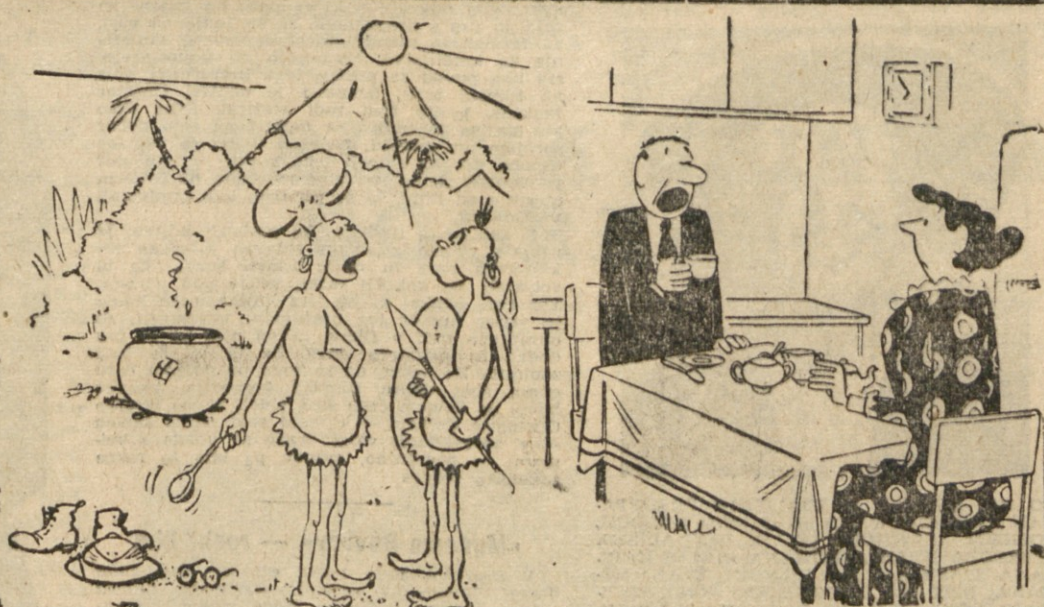
Kuvertu, v katero ste vložili zgornji izpolnjeni anketni list naslovite na: UREDNIŠTVO »TT«, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 7, POŠT. PREDAL 150. V levi spodnji kot naslovne strani kuverte zapišite:

»BREZPLAČNE POČITNICE.«

Ce je v kuverti več anketnih listov napišite tudi njihovo število! Kuvertu z anketnim listom lahko oddate v nabiralnik našega uradenstva (Tomšičeva 7, pritičje) ali pa pošljete po pošti. Na pošto oddane kuverte naj bodo zadostno frankirane, sicer jih ne bomo sprejemali. Opozarjamo, da je do nedelje 13. maja Teden Rdečega križa, ko je treba kuverte frankirati z dodatno znamko RK.

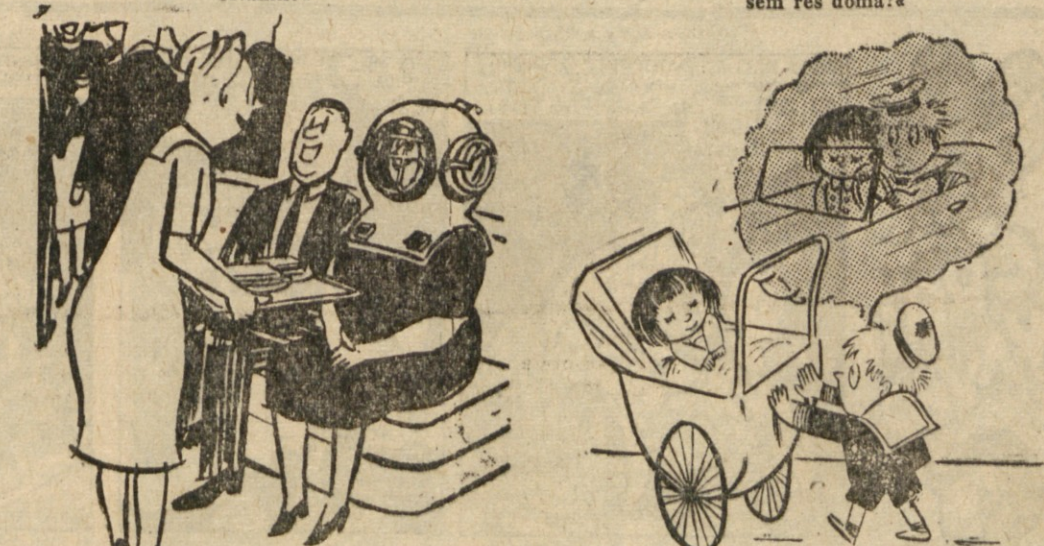
ROK, DO KATEREGA SPREJEMAMO ODGOVORE NA ANKETO, JE PETEK, 18. MAJA OPOLDNE

Uspehe žrebanja bomo objavili v številki »TT«, ki bo izšla 24. maja.

»Zmeraj isti problem: kaj naj napraviva z ostanki?«

»Kava je okusna, kruh soljen — vprašam se, sem res doma?«

»Onrostite, moja žena ima predpisano dieto...«

»Zmeraj, kadar napravim takole, lovris direktor, me zhone na levi strani...«

nateljju inštituta in ga prosil, naj mu preskrbi določeno število tistih organov, ki pri truplih manjkajo. Rekel je, da rad plača dvajset funtov za vsak kos. Pravil je, da se ukvarja z znanstvenim delom in namerava vsakemu natisu priložiti po en primerek in natura. Ravnatelj je to prošnjo zavrnil, toda Američan je vztrajal pri svojem in je rekel, da bi rad dobil tiste organe konzervirane, ampak ne v alkoholu, v običajnem sredstvu, marveč v glicerinu, da bi jih ohranil v mehkeem stanju. Poslal bi jih naravnost v Ameriko. Američan je s to zamisljo obiskal tudi nekatere druge inštitute.

»Vraga, vraga, vraga!« je vzkljčnil lord Meeting. »To je

pa končni člen v verigi dokazov. Zavlejo tega je torej potoval ta hudič v Ameriko, kjer je prebival njegov naročnik, zato torej razparaški umorji v New Jersey: da je pribavil nadaljnji material. Strahotna je ta reč, ampak meni se je posvetilo, saj sta vendar tudi Burke in Hare svoje dni morila ljudi, ker je primanjloval trupel za anatomijo. Edward, ti si pojasnil razparaške umore!»

»Tako je, lord Meeting,« je zdaj rekel tudi Froerst. »Nimam nobenega pomisleka zoper ta dokaz in sem danes kot star kriminalist čvrsto prepričan, da je bil Klozovski — Jack Razparač.«

—KONEC—

Prihodnjilč na 12. in 13. strani

Dreyfusova afera

Obsodba, ki je pretresla Francijo in vzbudila pozornost vsega sveta

Doživljaji Murčka Belogobčka

Srečanje z Johnom Kitzmillerjem

»Uresničile so se moje naj-
drumejše želje.« je izjavila
Dawn Adams, ko jo je
Charlie Chaplin izbral za
partnerico v svojem naj-
novejšem filmu »Kralj v
New Yorku«. Za snemanje
je za vse pripravljeno —
avtor scenarija in snemal-
ne knjige, režiser, glavni
igralce in kompozist je
Charlie Chaplin.

Ce se prav spominjam, sva se s Johnom Kitzmillerjem prvič srečala v kinu Triglav. Na belem platnu je bil videti še bolj črn kot v resnici. Igral je ameriškega letalca, ki so ga nemški lovci zbili neke nad Italijo. Naslov filma je bil »Živeti v miru«; ime režiserja Zampa je zgovorno pričalo o njegovi umetniški vrednosti. Poslej sem črnega Johna še dvakrat srečal na podobnih krajih: v filmih znanega italijanskega neorealista Alberta Lattuada »Brez milosti« in »Varietejske luči«. Ampak najbolj se mi je vtisnilo v spomin najino prvo srečanje. Nepozaben je bil prizor iz filma »Živeti v miru«, ko pride v hišo, kjer skrivajo črnega letalca, nemški vojak. Zamorca skrijejo v klet, dobrodušni Nemec pa skuša v kuhinji nad kletjo razvedriti prestrašeno družino italijanskega kmeta, kar se mu seveda ne posreči. Sebe ko se zamorec v klet napije in začne razgrajati, oživijo neprostoVOLjni gostitelji in priredijo na veliko začudenje nemškega vojaka, ki je le v uniformo preoblečen preprost človek, pravo tekmovalstvo v pitju, petju in razgrajanju. Toda zamorec postaja čedalje bolj hrupen in že vdira kuhinjska vrata. Nemec se na mah strezni, pograbi brzostrelko in jo naperi v pijanega zamorca. Dva svetova si stojita nasproti. Sledi nekaj trenutkov ledene tišine, nakar si zamorec in Nemec padeta v objem; veselica se nadaljuje. V majhni italijanski hribovski vasi se je vojna za eno noč ustavila...

Zatorej se mi je zdelo popolnoma odveč, ko me je na ljubljanski železniški postaji direktor Mladen Kozina predstavil Johnu Kitzmillerju, ki se je odzval povabilu Triglav filma in bo nastopil v novem slovenskem filmu »Dolina miru«. Skoraj sem že hotel reči, da se pozna, da sem ga že večkrat videl in da se bova bržkone še velikokrat srečala, pa sem bil tako presenečen sprlo

Kitzmillerjeve blagoladne italijansčine, da mi je kar sapo zaprl. Pozabil sem na svojo novinarsko dolžnost in šele čez nekaj časa sem iztisnil iz sebe prvo vprašanje:

»Ali ste igralce po poklicu?«
»Igram v filmih in v gledališču, če to mislite. Toda pred dobrimi desetimi leti sem bil po poklicu kapetan ameriške armade — služil sem pri inženirskih enotah — še nekaj let prej pa sem bil zaposlen v Detroitu kot inženir kemije.«

»Kako pa ste prišli k filmu?«
»Tako rekoč po naključju. Italijanski režiser Luigi Zampa je potreboval za vlogo ameriškega vojaka v filmu »Živeti v miru« postavnega zamorca. Prva leta po vojni je imel med ameriški vojak v Rimu precejšnjo izbiro. Najbolj mu je bil všeč neki moj tovariš, s katerim sva skupaj igrala v vojaškem rugbyem moštvu. Ker pa je bil srečni izbrani najboljši igralec našega moštva, mu komandant ni hotel dati izrednega dopusta za snemanje. Zampa je prišel osebno intervenirati v vojašnico, kjer sva se srečala, in mi je ponudil vlogo. Seveda sem odklonil in šele na pregovarjanje nekega ameriškega vojaka italijanskega porekla sem podpisal filmsko pogodbo. S tem na videz slučajnim dogodkom se je moje življenje temeljito zasukalo. Ostal sem v Italiji in postal igralec. Doslej sem nastopil že v približno 25 italijanskih in francoskih filmih, med katerimi so mi najbolj pri srou »Živeti v miru«, »Brez milosti« in »Varietejske luči«. Razen tega sem nastopil tudi v gledališču v O'Neillovi drami »Cesar Jones«, v prihodnji sezoni pa se mi obeta naslovna vloga v Shakespearovi drami »Othello«.

»Ali poznate zgodbo filma »Dolina miru?«
»Poznam in lahko vam rečem, da sem z njo zelo zadovoljen. To ne bo cenen komercialni film, temveč humano delo, s katerim

se bo vaša filmska umetnost odlično postavila na branik miru.«

»Kaj pa vaša vloga?«
»Prišel sem; to je moj odgovor na zastavljeno vprašanje. Zelo rad sem prišel, to bo boljše, kajti velikokrat sem moral sodelovati tudi pri kakšnem filmu, ki me ni veselil. Po poklicu sem pač igralec...«

ZARKO PETAN

»JOHNU KITZMILLERJU — JESENISKI JELEZARJI«

V nedeljo dopoldne si je filmski igralec John Kitzmiller, pri nas posebno znan iz neorealističnega filma »Brez milosti«, ki igra vlogo črnega pilota v filmu »Dolina miru« v režiji Franceta Stiglice produkcije Triglav film, ogledal jeseniško železarno, kamor ga je v imenu kolektiva povabil upravni odbor. Kitzmiller je po poklicu inženir kemije in je bil v ZDA zaposlen v železarni. Prisrčna gesta jeseniškega kolektiva je našla zaključek na intimnem sprejemu v sindikalnem klubu, ki so se ga poleg povabljenca udeležili predsednik upravnega odbora Jože Ulčar, direktor Triglav filma Brane Tuma, scenarist »Doline miru« Ivan Ribič, ing. Miroslav Nikolič in drugi. Ob tej priložnosti so železarji Kitzmillerju poklonili bronasti kip, lastni izdelek, ki predstavlja železarnjo, z gornjim posvetilom na podstavku.

Filmi, ki jih bomo gledali...

»JAJCE IN JAZ« — ameriška filmska komedija

Proizvodnja: Universal International 1947
Scenarij in režija: Chester Erskine
V glavnih vlogah: Claudette Colbert, Fred Mac Murray, Marjorie Main, Percy Kilbride, Richard Long.

Naša podjetja za uvoz in izposojanje filmov so zadnje čase odkupila številne ameriške filme, ki so bili posneti tik po zadnji svetovni

PO 1020 USPELH GLEDALISKIH PREDSTAVAH NA BROADWAYU SE JE MGM ODLOČIL POSNETI »CAJNICO« (KI JE GLEDALISKA PRIREDBA NASEGA ROMANA »GEJSE KAPITANA FISBYJA«) NA FILMSKI TRAK. NEMARA NITI NA JAPONSKEM, KIER SNE-MAJO NOVI FILM, NE BI MOGLI UGANITI, DA JE SMEJOCI SE OKINAVEC NA SLIKI — MARLON BRANDO

vojni ali celo še med njo. Dokler jih nismo videli, smo zatorej upravičeno pričakovali, da so — če že stari — vsaj kvalitetni. Zal pa ni tako, kakaj večina teh starih filmov ni kaj prida. Najdemo pa seveda tudi izjeme in med te sodi brez dvoma »Jajce in jaz«.

Posnet je po istoimenskem best-sellerju ameriške pisateljice Betty Mac Donald, katere knjiga je doživela v Ameriki takoj po vojni izreden uspeh. Uspeh knjige, kakor tudi namena, da bi mlade ljudi, ki so po demobilizaciji ostali brez dela in se vdirali kriminalu, na nek način odvračila s krive poti, na katero so zašli in jim s propagando za življenje na vasi, na farmah in raznih posevstvih zbudili zanimanje za kmetijstvo, živinorejo ali kokošerejo, sta bila povod za prenos tega literarnega dela na filmski trak. Scenarij je napisal Chester Erskine, ki je film tudi režiral. Prav tako kot knjiga je tudi film naletel na zelo dober sprejem pri publiku. Deležen je bil še večjega uspeha kot so avtorji pričakovali: v letu 1947 je namreč po komercialnem uspehu na četrtem mestu med filmi, ki so jih tisto leto predvajali v Ameriki.

25 milijonov ljudi, ki so prebrali knjigo, je uživalo v neprimikah in težavah mladega zakonskega para in njuni žilavi borbi, da bi vztrajala na kokošji farmi neke pod gorami. Vse tiste odlike, ki jih ima knjiga, njen lahek in veder humor ter neobičajni karakterji, so ohranjene tudi v filmu, mimo njih pa so mu dodali še nekatere nove, da bi bil še bolj zanimiv. Ne samo, da se nam po dolgem času obeta spet dobra filmska komedija, temveč bomo po dolgem času spet videli znano igralko Claudette Colbert — ki zdaj zelo redko snema — v nevsakdanji vlogi: kako se ubada s svinjami in perutnino, zraven pa ima še razne zakonske težave.

»Madame Bovary« — ruski film

V kratkem bodo začeli snemati film »Madame Bovary« v rusčini. Sovjetski filmski producenti so za glavno vlogo pridobili francosko igralko Simone Signoret. Film bo končan v začetku l. 1957.

Nova obraza v slovenskem filmu

Snemanje novega slovenskega umetniškega filma »Dolina miru« je že v polnem teku. O scenariju smo že poročali, zato gotovo veste, da ga je napisal pisatelj Ivan Ribič. »Dolina miru« je zgodba iz druge svetovne vojne, njena obsodba in zgodba o iskanju koške sveta, kjer vlada mir, kjer ni trpljenja in groze. V njem igra deklet in deklica, edina v velikem, razburkanem svetu, polnem smrti in ruševin, ki se upata,

da je neke res dolina, kjer so gozdovi tihi in travniki še vedno zeleni in kjer ni vedno preteče smrti, usipajoče se izpod neba. »Dolina miru« je zgodba o prijateljstvu, upanju in hrepenenju...

Film režira Franc Stiglic, direktor fotografije je Rudi Vavpotič, scenograf Ivo Spincič. V njem igrajo: italijanski filmski igralec Johnny Kitzmiller, potem pa še Stane Sever, Boris Kralj, Maks Furijan, Frane Milčinski in drugi. Vsi ti so že naši stari znanci iz filmov ali z odra. Poleg njih pa sta še dva nova obraza — predstavljamo jih v slikah.

1. Eveline Wohlfeller je drobna, plavalna štiriletna punčka. Neugnana je in živa, toda svojo prvo filmsko vlogo — Lotti, eno izmed glavnih vlog filma »Dolina miru« jemlje zelo resno. Zavzeto posluša režiserja, kadar jo uči, kaj bo morala narediti v naslednjem prizoru in pridno ponavlja besedilo, ki ga bo morala povedati.

2. Marka, Lottinga spremljevalca v »Dolino miru« igra Tugo Stiglic, sin režiserja Stiglice. Prvič je v filmskem ateljeju in čeprav ga zanima vse, kar vidi okoli sebe, se trudi, da bi čimbolj ustregel očetu, vsem navodilom in kar najbolje izvrši težavno nalogo.

